

การประเมินความต้องการจำเป็นต่อการมีส่วนร่วม  
ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของครู  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

NEEDS ASSESSMENT OF TEACHERS PARTICIPATION  
ON IMPROVEMENT PLAN FOR THE EDUCATION QUALITY  
UNDER THE CHACHOENSAO PRIMARY EDUCATIONAL  
SERVICE AREA OFFICE 1



วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต  
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา  
คณะครุศาสตรบัณฑิตและเทคโนโลยี  
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง  
พ.ศ. 2565

KMITL-2022-ED-M-218-004

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

NEEDS ASSESSMENT OF TEACHERS PARTICIPATION  
ON IMPROVEMENT PLAN FOR THE EDUCATION QUALITY  
UNDER THE CHACHOENSAO PRIMARY EDUCATIONAL  
SERVICE AREA OFFICE 1



A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT  
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF  
MASTER OF SCIENCE IN INDUSTRIAL EDUCATION PROGRAM  
IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION  
SCHOOL OF INDUSTRIAL EDUCATION AND TECHNOLOGY  
2022

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



COPYRIGHT 2022

SCHOOL OF INDUSTRIAL EDUCATION AND TECHNOLOGY

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การประเมินความต้องการจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมใน

การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของครู

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ฉะเชิงเทรา เขต 1

นักศึกษา

นางสาวฐิตาภรณ์ รุ่งราม่า

รหัสประจำตัว

62603057

ปริญญา

ครุศาสตรบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา

สาขาวิชา

การบริหารการศึกษา

พ.ศ.

2565

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

อาจารย์ ดร.กัลยารัตน์ เมธีวีรวงศ์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

รองศาสตราจารย์ ดร.ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์

## บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ประเมินความต้องการจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 และ 2) เสนอแนวทางการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 จำนวน 324 คน ใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นของสภาพที่เป็นจริงมีค่าเท่ากับ 0.98 และค่าความเชื่อมั่นของสภาพที่คาดหวังมีค่าเท่ากับ 0.97 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็น (PNI<sub>Modified</sub>) และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูมีความต้องการจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมในการกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาเป็นอันดับที่ 1 การมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นอันดับที่ 2 การมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นอันดับที่ 3 การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษาเป็นอันดับที่ 4 และการมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษาเป็นอันดับสุดท้าย 2) แนวทางการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษา มีดังนี้ สรรหาบุคคลที่มีความรู้ความสามารถหรือคนที่มีประสบการณ์มาให้ความรู้ในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดตัวแทนในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันแสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของชุมชน คณะทำงานร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการดำเนินงานจัดเตรียมเครื่องมือ การวางแผน และรวบรวมข้อมูล จัดทำระบบสารสนเทศส่วนกลางเพื่อรวบรวมข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จัดทำแบบสอบถามเพื่อประเมินสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา จัดประชุมเพื่อร่วมกันศึกษาสภาพแวดล้อมและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา จัดทำแบบสอบถามร่วมกันวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดวิสัยทัศน์

พันธกิจ และเป้าประสงค์ ประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จุดแข็งและ

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จุดอ่อนของสถานศึกษามาร่วมกันแสดงความคิดเห็นเพื่อกำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษาให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ให้มีคณะกรรมการตรวจสอบ ประเมินความพึงพอใจ ประเมินการดำเนินงาน และรายงานการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สถานศึกษารายงานผลการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกำกับติดตามและเสนอความคิดเห็นในการปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Thesis Title	Needs Assessment of Teachers Participation on Improvement Plan for the Education Quality Under the Chachoengsao Primary Educational Service Area Office 1
Student	Miss Thitapat Rungrama
Student ID.	62603057
Degree	Master of Science Industrial Education
Program	Educational Administration
Year	2022
Thesis Advisor	Dr. Kalayarat Methewerawong
Thesis Co-advisor	Associate Professor Dr. Pariyaporn Tungkunan

## ABSTRACT

This research objectives were to study 1) the need of teacher's participation in improvement plan for the education quality of schools under the chachoengsao primary educational service area office 1, and 2) the propose guidelines for participation in planning to improve the quality of education in teacher's institutions and schools under the chachoengsao primary educational service area office 1. The samples were 324 of teachers in chachoengsao primary educational service area office 1 by using multi - stage random. The research instrument was 5 rating - scale questionnaire. The reliability of perceived in actual is 0.98 and the reliability of perceived in expectation is 0.97. The data was analyzed by mean, standard deviation, and priority needs index modified (PNI<sub>modified</sub>) and content analysis.

The result found that 1) The teachers need to participate in establish a strategy for educational development of educational institutions were first. Participation in setting the direction of educational management of educational institutions were second. Participation in the appointing of a work group to prepare an educational quality development plan and Participation in the preparing of educational management development plans of educational institutions that focus on quality according to educational standards of educational institutions were third. Participation in the analysis of data on the internal and external conditions of the educational institution were fourth and participation in collecting information about the internal and external conditions of the educational institution were last.

2) Recommendations for participation in the preparation of educational management development plans of educational institutions that aim to meet educational quality standards of educational institutions were as follows : abilities or people who have experience in preparing educational quality development plans to educate personnel stakeholders and working groups teachers and related parties

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาและเผยแพร่เท่านั้นขอสงวนสิทธิ์ในนามของมหาวิทยาลัยบูรพา

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

jointly determine representatives and express their opinions in selecting working groups to work in the preparation of educational quality development plans. The working groups collaborated to express their opinion on selecting tools. There should be questionnaires for teachers and stakeholders to provide feedback and recommendations for operating tool preparation, planning, and data collection. It should have a meeting where community members could express their opinions and provide information regarding the community's needs. Conducted a meeting for stakeholders to express their opinions and present information for assessing the environment, based on which factors were categorized as opportunities or obstacles for the educational institution. The working group should also conduct an analysis of the environment and the needs of stakeholders together to analyze and comment on the vision, mission, and objective. the stakeholders meeting, analyzing the strengths and weaknesses of school, meeting the participants together, and the data from the analysis of the strengths. institutions included a committee to examine and assess the conducting of educational development plans for educational institutions, report on the preparation of the educational management development plans and include the relevant stakeholders in the assessment of satisfaction and performance evaluation of the working group

## กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก อาจารย์ ดร.กัลยารัตน์ เมธีวีรวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ข้อคิดเห็น ตรวจสอบ และแก้ไขร่างวิทยานิพนธ์มาโดยตลอด จนกระทั่งผู้วิจัยสามารถเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านด้วยความเคารพอย่างสูงมาไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ คณะผู้บริหาร ศึกษาพิเศษ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 คณะผู้บริหารและเพื่อนครูโรงเรียนวัดบางวัว(สายเสริมวิทย์) และท่านอาจารย์ทุกสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำวิจัยครั้งนี้ รวมถึงขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ตรวจสอบเพื่อปรับปรุงให้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีคุณภาพที่ดี

ขอขอบพระคุณบิดา มารดา คุณณัฐชวินท์ รุ่งราม่า คุณวุฒิชัย แก้วสวัสดิ์ คุณครูเพรารายา ทศพลทรงพร และคุณครูอารยา โนนเหลา ที่เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของผู้วิจัยที่สนับสนุนในทุก ๆ ด้าน ระหว่างการศึกษา คอยเป็นกำลังใจสำคัญในการทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จได้ด้วยดี ท้ายที่สุดนี้ขอขอบพระคุณเพื่อนนักศึกษา รุ่นพี่หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ที่คอยให้กำลังใจ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ผู้มีพระคุณทุกท่านด้วยความเคารพยิ่ง

ฐิตาภรณ์ รุ่งราม่า

# สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	i
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	iii
กิตติกรรมประกาศ.....	v
สารบัญ.....	vii
สารบัญตาราง.....	viii
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
1.3 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	5
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในงานวิจัย.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
2.1 ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1.....	14
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	18
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็น.....	47
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	55
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	62
3.1 ประเมินความต้องการจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1.....	62
3.2 แนวทางการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1.....	68

## สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินความต้องการจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1.....	71
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1.....	84
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	95
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	95
5.2 อภิปรายผล.....	98
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	100
บรรณานุกรม.....	102
ภาคผนวก.....	108
ภาคผนวก ก หนังสือราชการ.....	109
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	114
ภาคผนวก ค การหาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	131
ประวัติผู้เขียน.....	133

# สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 แสดงข้อมูลจำนวนโรงเรียน ห้องเรียน นักเรียน ครูจำแนกรายอำเภอ.....	15
2.2 แสดงจำนวนนักเรียนของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1..15	
2.3 แสดงข้อมูลจำนวนนักเรียน ห้องเรียน จำแนกตามเพศ/รายชั้นเรียน.....	16
2.4 แสดงจำนวนโรงเรียน นักเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	16
2.5 แสดงจำนวนโรงเรียนในสังกัด จำแนกตามระดับการศึกษาที่เปิดสอน.....	17
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	64
4.1 ค่าจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของครูที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1.....	72
4.2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1.....	73
4.3 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 การมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	75
4.4 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 การมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา.....	76
4.5 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา.....	78
4.6 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 การมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา.....	80
4.7 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 การมีส่วนร่วมในการกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา.....	81

## สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.8 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นมีต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา.....	82
4.9 ผลการสรุปข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ของผู้บริหารสถานศึกษา.....	84
4.10 ผลการสรุปข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ของครู.....	88
4.11 ผลการสรุปข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ของคณะกรรมการสถานศึกษา.....	91

# บทที่ 1

## บทนำ

### 1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ได้กล่าวถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการส่งเสริมให้สถานศึกษามีการวางแผนพัฒนาโดยยึดสภาพปัญหา ความต้องการ และการวางแผนร่วมกัน ระหว่างบุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาที่มีส่วนเกี่ยวข้อง สถานศึกษาจึงต้องร่วมกันวิเคราะห์ สภาพภายในและภายนอก เพื่อหาข้อสรุปร่วมกันในการพัฒนาการจัดการศึกษาให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินการประกันคุณภาพสถานศึกษา สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการได้ออกกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก ซึ่งสถานศึกษาจะต้องดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปีและต้องจัดทำรายงานประจำปี และนำผลการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอกไปประกอบการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สอดคล้องกับกฎกระทรวงประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ซึ่งสถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและให้สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ แผนพัฒนาการจัดการศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ทั้งนี้ เนื่องจากแผนพัฒนาการจัดการศึกษาจะเป็นเครื่องมือในการสื่อสารให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้เรียน กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้รับรู้และเข้าใจในการบริหารและจัดการคุณภาพที่มีการแสดงเป้าหมาย ทิศทางการดำเนินงานที่ชัดเจน มีแนวทางปฏิบัติเพื่อนำไปสู่ทิศทางที่ต้องการโดยการขับเคลื่อนที่ยึดสถานศึกษาเป็นฐาน ด้วยความร่วมมือและความรับผิดชอบของบุคลากรภายในสถานศึกษาตลอดการกำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2563 : 10)

แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นเครื่องมือที่จำเป็นของสถานศึกษา เพื่อสื่อสารกระบวนการดำเนินการให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องภายในสถานศึกษาได้ยึดเป็นแนวทางที่ชัดเจนสำหรับการปฏิบัติงาน โดยแผนพัฒนาการจัดการศึกษาสะท้อนการขับเคลื่อนกระบวนการดำเนินการตามวิสัยทัศน์และพันธกิจที่เป็นฉันทามติของผู้ที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การนำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาไปสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อการดำเนินการตามโครงการ กิจกรรมและวัตถุประสงค์ จนกระทั่งได้ข้อมูลในการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา บุคลากรผู้ทำหน้าที่ดังกล่าว จึงจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2563 : 5) สถานศึกษาจะต้องมีการบริหารจัดการให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมต่อการขับเคลื่อน จะต้องดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดร่วมออกแบบ ร่วมวางแผน ร่วมจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย เจเนอซ และภาพแห่งความสำเร็จที่ครอบคลุมภารกิจและความรับผิดชอบ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2563 : 18) จะเห็นได้ว่าแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ทั้งนี้ เนื่องจากแผนพัฒนาการจัดการศึกษาจะเป็นเครื่องมือในการสื่อสารให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้เรียน กรรมการสถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้รับรู้และเข้าใจในการบริหารและจัดการคุณภาพที่มีการแสดงเป้าหมาย ทิศทางการดำเนินงานที่ชัดเจน มีแนวทางปฏิบัติเพื่อนำไปสู่ทิศทางที่ต้องการโดยการขับเคลื่อนที่ยึดสถานศึกษาเป็นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2554 : 3)

ปัจจุบันแม้ว่าสถานศึกษาจะมีการวางแผนและจัดทำแผนเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารงาน แต่ยังมีปัญหา ซึ่งสาเหตุสำคัญประการหนึ่งก็คือผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียนยังขาดความร่วมมือกันในสถานศึกษา ซึ่งบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจึงควรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาทุกขั้นตอน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องสนับสนุนให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาทุกขั้นตอนอย่างแท้จริง ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนได้ร่วมกำหนดทิศทางและแนวทางในการบริหารจัดการการศึกษาให้มีเป้าหมายเดียวกัน (สินี สุขุมารังสี. 2558 : 58) และปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาอย่างขาดความชัดเจนเรื่องบทบาทหน้าที่ ส่วนมากได้รับการร้องขอจากสถานศึกษามากกว่าได้รับการคัดสรรจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริง ทำให้ขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่ขาดทักษะในการปฏิบัติงานร่วมกัน ทำให้ขาดความพร้อมเพรียงและมีปัญหาอีกมากโดยเฉพาะด้านการมีส่วนร่วม และยังไม่มีความเห็นแนวทางบริหารงานและบทบาทที่ชัดเจน (สุพรรณธิดา เกาศรีและชูชีพ พุทธประเสริฐ. 2560 : 47) ในสถานศึกษาได้มีส่วนในการรับรู้นโยบายด้านการศึกษาและมีส่วนร่วมในการดำเนินการตั้งแต่เริ่มต้นถึงสิ้นสุดการดำเนินการ จะทำให้ทุกคนได้เป็นส่วนหนึ่งและเห็นความสำคัญในการนำนโยบายด้านการศึกษาไปปฏิบัติ ดังนั้น การดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะบรรลุเป้าหมายได้นั้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโรงเรียนจึงเป็นพลังขับเคลื่อนที่สำคัญ (ยุพดี เป้ามั่ง และ พงษ์ลิขิต เพชรผล. 2562 : 26) การมีส่วนร่วม มีความสำคัญต่อสถานศึกษาเป็นอย่างมาก เนื่องจากบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีโอกาสได้แสดงออกถึงความคิด ความรู้สึก หรือความต้องการที่แท้จริงของตนเองทำให้สถานศึกษารู้ จุดดีจุดด้อย รวมทั้งจุดที่ควรแก้ไข ปรับปรุงเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาโครงการต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา ถ้าหากสถานศึกษาขาดการมีส่วนร่วมจากบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อาจส่งผลให้การดำเนินงานต่าง ๆ ไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้นสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน และควรสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แสดงความสามารถโดยสนับสนุนในทุก ๆ ด้าน การที่สถานศึกษาจะทราบถึงความต้องการของบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องการมีส่วนร่วมสามารถทำได้จากการประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) ซึ่งเป็นกระบวนการประเมินเพื่อระบุความแตกต่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของสภาพที่คาดหวังกับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน เพื่อป้องกันปัญหา หรือสิ่งซึ่งหน่วยงาน หรือบุคคล ต้องการ ทำให้เกิดสารสนเทศในการกำหนดว่าสมควรเปลี่ยนแปลงสิ่งใดและมีลำดับก่อนหลังอย่างไร นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการศึกษาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จากที่กล่าวมานี้เพื่อให้ทราบถึงความ ต้องการจำเป็นของบุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับความต้องการในการเข้ามามีส่วนร่วมวางแผนพัฒนา คุณภาพการศึกษาสถานศึกษาของสถานศึกษา (วรรณิศา พิมพ์. 2561 : 3)

ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดการประเมินความต้องการจำเป็นมาใช้ในงานวิจัย เพื่อสำรวจปัญหาการมี ส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่เกิดขึ้น เพื่อสำรวจความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นจริงใน ปัจจุบัน (what is) กับสภาพที่ควรจะเป็น (what should be) ซึ่งให้ได้ข้อมูลที่สามารถระบุสภาพปัญหา และความต้องการอย่างแท้จริงที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปสู่การวางแผนและการกำหนดแนวทางการพัฒนาให้ สอดคล้องกับสภาพที่เกิดขึ้นและสนองความต้องการได้ตรงจุด การศึกษาเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่าง สภาพที่เกิดขึ้นจริงกับสภาพที่ควรจะเป็น เรียกอีกอย่างว่า การประเมินความต้องการจำเป็น มีประโยชน์ ต่อการทำให้การวางแผนมีทิศทางมีความเป็นไปได้ และมีโอกาสเกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่มุ่งหวัง นอกจากนี้ยัง นำข้อมูลไปใช้เป็นหลักเทียบความสำเร็จของการดำเนินงาน ทำให้สามารถวางแผนการปฏิบัติภายใต้ ทางเลือกที่เหมาะสม (สุวิมล ว่องวานิช. 2558 : 51)

ด้วยความสำคัญและปัญหาของการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา หากมี การประเมินความต้องการจำเป็นของครูในการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา จะช่วยให้การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษามี ประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของครูมากขึ้น ด้วยเหตุนี้เพื่อให้ทราบถึงความ ต้องการของครูในการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา จำเป็นต้องมีการประเมินความต้องการจำเป็นของครูที่มีต่อการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาจัดทำแผนพัฒนา คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะประเมินความต้องการจำเป็นของครูต่อการมีส่วน ร่วมวางแผนพัฒนาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และเสนอแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้เกิด ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยใช้การประเมินหาความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่คาดหวัง เพื่อเป็นกระตุ้นให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาให้เป็นไปอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ รวมถึงใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจเชิงนโยบาย สำหรับสนับสนุนส่งเสริมการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ต่อไป

## 1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษามีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาดังนี้

1.2.1 เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

1.2.2 เพื่อเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

### 1.3 กรอบแนวคิดการวิจัย

#### 1.3.1 กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูล เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563 : 24) ได้ระบุถึงขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้ว่า การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 แต่งตั้งคณะทำงาน

ขั้นที่ 2 รวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา

ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา

ขั้นที่ 4 การกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ขั้นที่ 5 การกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา (Strategic Formulation)

ขั้นที่ 6 จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

#### 1.3.2 กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของ Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1977) ได้กล่าวถึงแนวคิดของการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making)
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation)
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits)
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

จากแนวคิดการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาและแนวคิดการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยสามารถนำมากำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังนี้

1. การแต่งตั้งคณะทำงาน
  - 1.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
  - 1.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
  - 1.3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
  - 1.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล
2. การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา
  - 2.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
  - 2.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 2.3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
- 2.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล
3. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา
  - 3.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
  - 3.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
  - 3.3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
  - 3.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล
4. การกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
  - 4.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
  - 4.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
  - 4.3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
  - 4.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล
5. การกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา
  - 5.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
  - 5.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
  - 5.3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
  - 5.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล
6. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
  - 6.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
  - 6.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
  - 6.3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
  - 6.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

### 1.3.3 กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็น

ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการประเมินความต้องการจำเป็นโดยจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น เพื่อทำการเรียงเรียงถึงความต้องการจำเป็นที่สำคัญที่สุด โดยหาค่าความต้องการจำเป็นตามสูตร Modified Priority Needs Index (PNI<sub>Modified</sub>) หาค่าผลต่างระหว่างสภาพที่คาดหวัง (I) กับสภาพที่ปฏิบัติจริงในปัจจุบัน (D) ด้วยค่าสภาพที่ปฏิบัติจริงในปัจจุบัน (D) (สุวิมล ร่องวานิช. 2558 : 270)

## 1.4 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินความต้องการจำเป็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 มีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

### 1.4.1 ขอบเขตการวิจัยของการประเมินความต้องการจำเป็น

#### 1.4.1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็น

(1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 รวมจำนวนครูทั้งหมด 1,715 คน โดยจำแนกตามขนาดโรงเรียนได้ดังนี้ โรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 56 โรงเรียน มีครูจำนวน 297 คน โรงเรียนขนาดกลางจำนวน 77 โรงเรียน มีครูจำนวน 1,056 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษและใหญ่ จำนวน 5 โรงเรียน มีครูจำนวน 362 คน

(2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 324 คน โดยใช้สูตรการคำนวณของ Taro Yamane (1973 : 125) ที่ระดับความเชื่อมั่น (confident level 95%) โดยจำแนกตามขนาดโรงเรียนได้ดังนี้ โรงเรียนขนาดเล็กได้จำนวน 28 โรงเรียน จำนวนครู 56 คน โรงเรียนขนาดกลางได้จำนวน 39 โรงเรียน จำนวนครู 200 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษและขนาดใหญ่ได้จำนวน 3 โรงเรียน จำนวนครู 68 คน โดยใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling)

### 1.4.2 ขอบเขตการวิจัยของการเสนอแนวทางสร้างการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาของครู

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับการเสนอแนวทางสร้างการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูของสถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 จำนวน 12 คน ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 จำนวน 4 คน

กลุ่มที่ 2 ครูของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 จำนวน 4 คน

กลุ่มที่ 3 คณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 จำนวน 4 คน

### 1.4.3 ตัวแปรที่ศึกษา

1.4.3.1 ความต้องการจำเป็นของครูต่อการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ผู้วิจัยกำหนดตัวแปรไว้ดังนี้

- (1) การแต่งตั้งคณะทำงาน
- (2) การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา
- (3) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา

- (4) การกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
- (5) การกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา
- (6) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตาม

มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

1.4.3.2 แนวทางการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา  
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

## 1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในงานวิจัย

1.5.1 การประเมินความต้องการจำเป็น หมายถึง กระบวนการกำหนดความแตกต่างระหว่างสภาพที่มุ่งหวังกับสภาพที่เป็นอยู่จริงของสถานศึกษา แล้วนำผลความแตกต่างสภาพที่มุ่งหวังกับสภาพที่เป็นจริงมาจัดเรียงความสำคัญ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

1.5.2 การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่จัดทำโดยการมีส่วนร่วมระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรในสถานศึกษา รวมทั้งผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ประกอบด้วย

1.5.2.1 การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การกำหนดตัวแทนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ที่มีทักษะในด้านการจัดการสถานศึกษา เป็นที่ยอมรับของชุมชน โดยสถานศึกษาต้องสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาการศึกษา และกำหนดบทบาทหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

1.5.2.2 การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา หมายถึง การใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีในการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานให้ครอบคลุมงานด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านบริหารทั่วไป เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.5.2.3 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถานศึกษา หมายถึง การตรวจสอบ ประเมิน และวิเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลต่อสถานศึกษาว่าปัจจัยใดเป็นจุดแข็งและจุดอ่อนเพื่อหาโอกาสและหลีกเลี่ยงอุปสรรคที่เกิดขึ้น

1.5.2.4 การกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การนำผลวิเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่สถานศึกษาต้องดำเนินการจัดการศึกษา

1.5.2.5 การกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม จุดแข็ง และจุดอ่อนของสถานศึกษามาจัดทำเป็นกลยุทธ์ เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.5.2.6 การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง เป็นกระบวนการจัดทำทิศทาง และกำหนดเวลาในการบริหารองค์กรให้เกิดสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์

**1.5.3 การมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา** หมายถึง การที่บุคคลหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ และรับผิดชอบในการดำเนินการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่จัดทำอย่างเป็นระบบบนพื้นฐานของข้อมูลสถานศึกษาที่เกิดจากการวางแผนและพันธสัญญาร่วมกันระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรในสถานศึกษา รวมทั้งผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ประกอบด้วย

1.5.3.1 การแต่งตั้งคณะทำงาน หมายถึง การกำหนดตัวแทนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ที่มีทักษะในด้านการจัดการสถานศึกษา เป็นที่ยอมรับของชุมชน โดยสถานศึกษาต้องสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนการพัฒนาการศึกษา และกำหนดบทบาทหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1 ประกอบด้วย

(1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การแสดงความคิดเห็นการกำหนดตัวแทนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ที่มีทักษะในด้านการจัดการสถานศึกษา เป็นที่ยอมรับของชุมชน โดยสถานศึกษาต้องสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนการพัฒนาการศึกษา และกำหนดบทบาทหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

(2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการตรวจสอบ ประเมิน การกำหนดตัวแทนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ที่มีทักษะในด้านการจัดการสถานศึกษา เป็นที่ยอมรับของชุมชน โดยสถานศึกษาต้องสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนการพัฒนาการศึกษา และกำหนดบทบาทหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

(3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การใช้ประโยชน์จากการกำหนดบุคลากร หรือกำหนดผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ที่มีทักษะด้านการจัดการสถานศึกษา เป็นที่ยอมรับนับถือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และกำหนดบทบาทหน้าที่ให้จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อเพิ่มคุณภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1

(4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การควบคุม ตรวจสอบ ประเมิน และวิเคราะห์ผลการกำหนดบุคคล หรือการกำหนดผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ที่มีทักษะด้านการจัดการสถานศึกษา เป็นที่ยอมรับนับถือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และกำหนดบทบาทหน้าที่ให้จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.5.3.2 การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา หมายถึง การใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีในการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานให้ครอบคลุมงานด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านบริหารทั่วไป เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย

(1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา หมายถึง การแสดงความคิดเห็นเพื่อใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีในการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานให้ครอบคลุมงานด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านบริหารทั่วไป เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาพัฒนาคุณภาพการศึกษา

(2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีในการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาพัฒนาคุณภาพการศึกษา

(3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์รวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา หมายถึง การใช้ประโยชน์จากข้อมูลสารสนเทศด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านบริหารทั่วไป เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการเพิ่มคุณภาพการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

(4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา หมายถึง การควบคุม ตรวจสอบ ประเมิน และวิเคราะห์ผลการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีในการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ มีการวิเคราะห์ข้อมูลที่ต้องจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.5.3.3 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถานศึกษา หมายถึง การตรวจสอบ ประเมิน และวิเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลต่อสถานศึกษาว่าปัจจัยใดเป็นจุดแข็งและจุดอ่อนเพื่อหาโอกาสและหลีกเลี่ยงอุปสรรคที่เกิดขึ้น ประกอบด้วย

(1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา หมายถึง การแสดงความคิดเห็นในการตรวจสอบ ประเมิน และวิเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลต่อสถานศึกษาว่าปัจจัยใดเป็นจุดแข็งและจุดอ่อนที่นำมาพัฒนาหรือปรับปรุงแก้ปัญหาคจุดที่ควรพัฒนาและเพื่อหาโอกาสและหลีกเลี่ยงปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น

(2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการตรวจสอบ ประเมิน และวิเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลต่อสถานศึกษาว่าปัจจัยใดเป็นจุดแข็งและจุดอ่อนที่นำมาพัฒนาหรือปรับปรุงแก้ปัญหาคจุดที่ควรพัฒนาและเพื่อหาโอกาสและหลีกเลี่ยงปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น

(3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา หมายถึง การใช้ประโยชน์จากการบริหารจัดการตรวจสอบ ประเมิน และ

วิเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลต่อสถานศึกษาว่าปัจจัยใดเป็นจุดแข็งและจุดอ่อนที่นำมาพัฒนาหรือปรับปรุงแก้ปัญหาจุดที่ควรพัฒนาและเพื่อหาโอกาสและหลีกเลี่ยงปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น เพื่อเพิ่มคุณภาพของสถานศึกษา

(4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา หมายถึง การควบคุม ติดตามการตรวจสอบ ประเมิน และวิเคราะห์ผลสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลต่อสถานศึกษาว่าปัจจัยใดเป็นจุดแข็งและจุดอ่อนที่นำมาพัฒนาหรือปรับปรุงแก้ปัญหาจุดที่ควรพัฒนาและเพื่อหาโอกาสและหลีกเลี่ยงปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น

1.5.3.4 การกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การนำผลวิเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่สถานศึกษาต้องดำเนินการจัดการศึกษา ประกอบด้วย

(1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การแสดงความคิดเห็นการนำผลวิเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่สถานศึกษาต้องดำเนินการจัดการศึกษา

(2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการนำผลวิเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่สถานศึกษาต้องดำเนินการจัดการศึกษา

(3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์กำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การใช้ประโยชน์จากการนำผลวิเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่สถานศึกษาต้องดำเนินการจัดการศึกษา

(4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การควบคุม ตรวจสอบ ประเมิน และวิเคราะห์ผลการนำผลวิเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่สถานศึกษาต้องดำเนินการจัดการศึกษา

1.5.3.5 การกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม จุดแข็ง และจุดอ่อนของสถานศึกษามาจัดทำเป็นกลยุทธ์เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย

(1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การแสดงความคิดเห็นการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม จุดแข็ง และจุดอ่อนของสถานศึกษามาจัดทำเป็นกลยุทธ์ เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม

(2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม จุดแข็ง และจุดอ่อนของสถานศึกษามาจัดทำเป็นกลยุทธ์ เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม

(3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์กำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การใช้ประโยชน์จากการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม จุดแข็ง และจุดอ่อนของสถานศึกษามาจัดทำเป็นกลยุทธ์ เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และเพิ่มคุณภาพของสถานศึกษา

(4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การควบคุม ตรวจสอบ ประเมิน และวิเคราะห์ผลการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม จุดแข็ง และจุดอ่อนของสถานศึกษามาจัดทำเป็นกลยุทธ์ เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม

1.5.3.6 การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง เป็นกระบวนการจัดทำทิศทาง และกำหนดเวลาในการบริหารองค์กรให้เกิดสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย

(1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การแสดงความคิดเห็นในการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ โดยอาศัยแผนปฏิบัติการประจำปีเป็นเครื่องมือสำหรับใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้เป็นไปอย่างสอดคล้องประสานกันทั้งในแง่ทิศทางและจังหวะเวลา เป็นที่ทำขึ้นสำหรับใช้ในการบริหารหน่วยงานให้เกิดความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามที่สถานศึกษากำหนด มีระบบการทำงานที่ชัดเจนและเป็นขั้นตอน มีการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าและมีการตรวจสอบผลการทำงาน

(2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการในกระบวนการจัดทำทิศทาง และกำหนดเวลาในการบริหารองค์กรให้เกิดสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์

(3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การใช้ประโยชน์จากการบริหารจัดการในกระบวนการจัดทำทิศทาง และกำหนดเวลาในการบริหารองค์กรให้เกิดสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์

(4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การควบคุม ตรวจสอบ ประเมิน และวิเคราะห์ผลจากการร่วมบริหารจัดการในกระบวนการจัดทำทิศทาง และกำหนดเวลาในการบริหารองค์กรให้เกิดสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์

1.5.4 สภาพที่เป็นจริงของครูที่มีต่อการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง เรื่องราว เหตุการณ์ สภาพจริงของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ที่มีต่อการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

1.5.5 สภาพที่คาดหวังของครูที่มีต่อการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การคาดการณ์หรือความต้องการของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ที่มีการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

1.5.6 ครู หมายถึง บุคลากรที่มีหน้าที่ปฏิบัติงานสอน และดำเนินงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ในปีการศึกษา 2564

1.5.7 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 หมายถึง โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 โดยจำแนกขนาดโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาออกเป็น 3 ขนาดโรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

## บทที่ 2

# เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การประเมินความต้องการจำเป็นของครูที่มีต่อการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.2.1.1 ความหมายของแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.2.1.2 ความสำคัญของแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.2.1.3 กระบวนการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.2.1.4 ประโยชน์ของการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

2.2.2.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

2.2.2.2 ลักษณะของการมีส่วนร่วม

2.2.2.3 ขั้นตอนของการมีส่วนร่วม

2.2.2.4 ประเภทของการมีส่วนร่วม

2.2.3 แนวคิดการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.2.3.1 การแต่งตั้งคณะทำงาน

2.2.3.2 การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของ

สถานศึกษา

2.2.3.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา

2.2.3.4 การกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2.2.3.5 การกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา

2.2.3.6 การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพ

ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็น

2.3.1 ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น

2.3.2 จุดมุ่งหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น

2.3.3 ประเภทของการประเมินความต้องการจำเป็น

2.3.4 ขั้นตอนของการประเมินความต้องการจำเป็น

2.3.5 วิธีการประเมินความต้องการจำเป็น

2.3.6 การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

#### 2.4.1 งานวิจัยในประเทศ

2.4.1.1 งานวิจัยที่เกี่ยวกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.4.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็น

#### 2.4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

## 2.1 ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

### 2.1.1 ข้อมูลทั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

#### 1. ข้อมูล

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 1 ถนนเลี้ยวเมือง ตำบลบางตีนเป็ด อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา รหัสไปรษณีย์ 24000 เว็บไซต์ [www.ccs1.go.th](http://www.ccs1.go.th) (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. 2563 : 2)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ประกอบด้วยสถานศึกษาในสังกัด อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว อำเภอบางปะกง และอำเภอบ้านโพธิ์ โดยใช้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด (เดิม) เป็นที่ตั้ง และปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดโครงสร้างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาทุกเขต ประกอบด้วย 9 กลุ่มงาน 1 หน่วยงาน ดังนี้

1. กลุ่มอำนวยการ
2. กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์
3. กลุ่มบริหารงานบุคคล
4. กลุ่มนโยบายและแผน
5. กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
6. กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
7. กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
8. กลุ่มส่งเสริมการศึกษาทางไกล เทคโนโลยีและการสื่อสาร
9. กลุ่มกฎหมายและคดี
10. หน่วยตรวจสอบภายใน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 มีพื้นที่บริการ จำนวน 4 อำเภอ ประกอบด้วย

1. อำเภอบางน้ำเปรี้ยว พื้นที่ 498.659 ตร.กม.
2. อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา พื้นที่ 375 ตร.กม.
3. อำเภอบ้านโพธิ์ พื้นที่ 217.593 ตร.กม.
4. อำเภอบางปะกง พื้นที่ 257.893 ตร.กม.

## 2.1.2 สภาพการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต

### 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 มุ่งพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาทุกระดับ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ความเป็นไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึงครอบคลุมผู้เรียนให้ได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตาม ศักยภาพ พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ รวมทั้งการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการ การศึกษาตามแนวทางการกระจายอำนาจทางการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล เน้นการมีส่วนร่วมจากทุก ภาคส่วน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. 2563 : 5)

การศึกษาข้อมูลโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า มีพื้นที่บริการ จำนวน 4 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว อำเภอบ้าน โโพธิ์ อำเภอบางปะกง ซึ่งประกอบด้วย โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษและขนาดใหญ่ 5 โรงเรียน โรงเรียนขนาด กลาง 77 โรงเรียน และ โรงเรียนขนาดเล็ก 56 โรงเรียน ดังปรากฏในตารางที่ 2.1-2.5

ตาราง 2.1 แสดงข้อมูลจำนวนโรงเรียน ห้องเรียน นักเรียน ครูจำแนกรายอำเภอ

ที่	อำเภอ	โรงเรียน	ห้องเรียน	นักเรียน	ครู
1	เมืองฉะเชิงเทรา	37	516	12,029	589
2	บางน้ำเปรี้ยว	49	482	9,024	537
3	บางปะกง	27	332	7,161	372
4	บ้านโพธิ์	25	216	2,769	201
	รวม	138	1,546	30,983	1,699

ตาราง 2.2 แสดงจำนวนนักเรียนของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

ที่	อำเภอ	ก่อนประถมศึกษา	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา ตอนต้น	รวม
1	เมืองฉะเชิงเทรา	2,514	8,810	677	12,029
2	บางน้ำเปรี้ยว	1,828	6,240	956	9,024
3	บางปะกง	1,351	4,583	1,227	7,161
4	บ้านโพธิ์	590	1,962	217	2,769
	รวม	6,311	21,595	3,077	30,983

ตารางที่ 2.3 แสดงข้อมูลจำนวนนักเรียน ห้องเรียน จำแนกตามเพศ/รายชั้นเรียน

รายชั้น	จำนวนนักเรียน (คน)			จำนวนห้องเรียน (ห้อง)
	ชาย	หญิง	รวม	
อนุบาล 1 (3 ขวบ)	129	140	269	14
อนุบาล 2	1,521	1,490	3,011	169
อนุบาล 3	1,588	1,443	3,031	170
<b>รวมระดับก่อนประถมศึกษา</b>	<b>3,238</b>	<b>3,073</b>	<b>6,311</b>	<b>353</b>
ประถมศึกษาปีที่ 1	1,947	1,791	3,738	179
ประถมศึกษาปีที่ 2	1,935	1,719	3,654	180
ประถมศึกษาปีที่ 3	1,794	1,553	3,347	170
ประถมศึกษาปีที่ 4	1,826	1,757	3,583	177
ประถมศึกษาปีที่ 5	1,925	1,726	3,651	176
ประถมศึกษาปีที่ 6	1,902	1,720	3,622	177
<b>รวมระดับประถมศึกษา</b>	<b>11,329</b>	<b>10,266</b>	<b>21,595</b>	<b>1,059</b>
มัธยมศึกษาปีที่ 1	536	438	974	45
มัธยมศึกษาปีที่ 2	547	489	1,036	45
มัธยมศึกษาปีที่ 3	562	505	1,067	44
<b>รวมระดับมัธยมศึกษาตอนต้น</b>	<b>1,645</b>	<b>1,432</b>	<b>3,077</b>	<b>134</b>
<b>รวม</b>	<b>16,212</b>	<b>14,771</b>	<b>30,983</b>	<b>1,546</b>

ตารางที่ 2.4 แสดงจำนวนโรงเรียน นักเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	จำนวนนักเรียน (คน)	จำนวนโรงเรียน	คิดเป็นร้อยละ
ขนาดที่ 1 (1-120)	น้อยกว่า 20	0	0
	21-40	8	5.80
	41-60	18	13.04
	61-80	13	9.42
	81-100	7	5.07
	101-120	10	7.25
<b>รวม</b>		<b>56</b>	<b>40.58</b>
ขนาดที่ 2	121-200	37	26.81
ขนาดที่ 3	201-300	19	13.77
ขนาดที่ 4	301-499	19	13.77
ขนาดที่ 5	500-1,499	5	3.63
ขนาดที่ 6	1,500-2,499	0	0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.5 แสดงจำนวนโรงเรียนในสังกัด จำแนกตามระดับการศึกษาที่เปิดสอน

รายการที่เปิดสอน	จำนวนโรงเรียน (แห่ง)	จำนวนนักเรียน (คน)	ครู (คน)
ขนาดที่ 7	ตั้งแต่ 2,500 ขึ้นไป	2	1.45
<b>รวม</b>		<b>82</b>	<b>59.42</b>
<b>รวมทั้งสิ้น</b>		<b>138</b>	<b>100.00</b>
ระดับอนุบาล- ประถมศึกษา	97	18,329	981
ระดับอนุบาล- มัธยมศึกษาตอนต้น	39	12,331	698
ระดับประถมศึกษา	1	37	5
ระดับประถมศึกษา- มัธยมศึกษาตอนต้น	1	286	15
<b>รวม</b>	<b>138</b>	<b>30,983</b>	<b>1,699</b>

### 2.1.3 แนวทางการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา

#### เขต 1

#### 1. วิสัยทัศน์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เป็นองค์กรที่จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ โดยความร่วมมือของทุกภาคส่วน ยึดหลักคุณธรรมบนพื้นฐานความเป็นไทย สู่มาตรฐานสากล

#### 2. พันธกิจ

- 2.1 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชากรวัยเรียนทุกคน ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ
- 2.2 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร
- 2.3 พัฒนาระบบบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อคุณภาพการศึกษา

#### 3. เป้าประสงค์หลัก

- 3.1 นักเรียนระดับก่อนประถมศึกษามีการพัฒนาที่เหมาะสมตามช่วงวัยและได้สมดุลงานนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนมีพัฒนาการที่เหมาะสมตามช่วงวัยและมีคุณภาพ
- 3.2 ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและเสมอภาค
- 3.3 ครู ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาอื่นมีทักษะที่เหมาะสมและมีนวัตกรรมการทำงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์
- 3.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีประสิทธิภาพ และเป็นกลไกขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่คุณภาพระดับมาตรฐานสากล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม กระจายอำนาจและความรับผิดชอบสู่สถานศึกษา

4. วัฒนธรรมองค์กร PADRIEW 1 Model

P : Personality มีบุคลิกภาพที่ดี

A : Alliance มีกัลยาณมิตร

D : Democracy มุ่งคิดแบบประชาธิปไตย

R : Real time พร้อมรับใช้เต็มเวลา

I : Innovation พัฒนานวัตกรรม

E : Education Technology ก้าวล้ำเทคโนโลยี

W : Willingness มีใจมุ่งมั่นทำงาน

1 : 1 st in service เน้นบริการสู่ความเป็นเลิศ

5. เป้าหมายคุณภาพผู้เรียน SOTHRON Model

S : Social Skill มีทักษะชีวิต

O : Occupation Skill มีทักษะอาชีพ

T : Thinking and Technology มีความสามารถด้านการคิดและการใช้เทคโนโลยี

H : Healthy and Honesty มีสุขภาพดีและมีความซื่อสัตย์สุจริต

R : Reading literacy อ่านออก เขียนได้

O : O-NET ผลการทดสอบ O-NET มีการพัฒนา

N : National test ผลการทดสอบ NT มีการพัฒนา

6. นโยบาย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ได้กำหนดนโยบาย แนวทางการดำเนินงานที่เป็นไปในทิศทางเดียวกับนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

นโยบายที่ 1 จัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง

นโยบายที่ 2 พัฒนาคุณภาพผู้เรียน

นโยบายที่ 3 พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา

นโยบายที่ 4 สร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

นโยบายที่ 5 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. 2563 : 10)

## 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับแผนกลยุทธ์และแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาพบว่า แผนกลยุทธ์เป็นแผนที่ว่าด้วยการกำหนดกลยุทธ์ที่จะปฏิบัติในอนาคต มีกระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจน เป็นระบบ มีความสอดคล้องเชื่อมโยงเพื่อให้องค์กรสามารถดำรงอยู่ได้ และต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมทุก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฝ่าย เป็นแผนที่มีลักษณะเป็นขั้นตอน มีความยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์ เพื่อหลบหลีกอุปสรรคต่าง ๆ จนสามารถบรรลุเป้าหมายที่ต้องการได้ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2546 : 2) แผนกลยุทธ์เป็นระเบียบวิธีการดำเนินงานที่ใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหาร และการพัฒนางานในความรับผิดชอบให้บรรลุวัตถุประสงค์ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ โดยมีการวิเคราะห์สภาพการณ์ทั้งภายในและภายนอกของหน่วยงาน เพื่อคาดคะเนแนวโน้มของสถานการณ์ มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และกลยุทธ์ต่าง ๆ ที่แสดงให้เห็นทิศทางในการดำเนินงานของหน่วยงานทั้งในระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาว ซึ่งแผนกลยุทธ์ มีชื่อเรียกแตกต่างกันไปตามภาระงานขององค์กร เช่น แผนกลยุทธ์ (Strategic Plan) แผนคุณภาพ (Quality Plan) แผนแม่บท (Master Plan) แผนแม่แบบ (Blueprint Plan) แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา (School Improvement Plan : SIP) เป็นต้น ซึ่งเป็นการกำหนดการดำเนินงานและทิศทางในอนาคต ค่านิยมของหน่วยงาน รวมถึงกระบวนการของทิศทางการพัฒนาหน่วยงานของตนในภาพรวม (เสาวนิตย์ ชัยมุสิก.2545 : 12-13) ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงถือว่าแผนกลยุทธ์และแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นความหมายที่ใช้แทนกันได้

## 2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

### 2.2.1.1 ความหมายของแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ดารี บุญชู (2545 : 53) ให้ความหมายของแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้ว่า แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง แผนแม่บทในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ที่เกิดจากการวางแผนและพันธสัญญาร่วมกันระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรในสถานศึกษา รวมทั้งผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายในระยะเวลาที่กำหนด

สมชาย วงศ์เกษม (2549 : 3) ให้ความหมายของแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้ว่า แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง แผนที่จัดทำอย่างเป็นระบบ เป็นพื้นฐานของข้อมูลของสถานศึกษาประกอบด้วยวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์และแนวปฏิบัติชัดเจน ครอบคลุมทุกการพัฒนาทุกกิจกรรมที่เป็นส่วนประกอบหลักของการจัดการศึกษาและเป็นที่ยอมรับกันจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2554 : 17-18) ได้ให้ความหมายของแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ไว้ว่า เป็นแผนที่มีรอบระยะเวลาการพัฒนาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา อาจเป็นแผน 3 ปี แผน 4 ปี หรือแผน 5 ปีแล้วแต่ความเหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษา แผนพัฒนาการจัดการศึกษาจะสะท้อนกระบวนการวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่จะใช้ในการพัฒนาหรือปรับปรุงเพื่อนำไปสู่เป้าหมายได้ตามคุณภาพตามมาตรฐานที่วางไว้

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง แผนที่จัดทำอย่างเป็นระบบบนพื้นฐานของข้อมูลสถานศึกษาที่เกิดจากการวางแผนและพันธสัญญาร่วมกันระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรในสถานศึกษา รวมทั้งผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

### 2.2.1.2 ความสำคัญของแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีความสำคัญในการกำหนดทิศทางของการจัดการศึกษา ในสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งมีความสำคัญดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563 : 5) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีที่เป็นเครื่องมือจำเป็นของสถานศึกษาในการสื่อสารกระบวนการดำเนินการให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องภายในสถานศึกษาได้ยึดเป็นแนวทางที่ชัดเจนสำหรับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในองคาพยพของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยแผนพัฒนาการจัดการศึกษาสะท้อนการขับเคลื่อนกระบวนการดำเนินการตามวิสัยทัศน์และพันธกิจที่เป็นฉันทามติของผู้ที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ผู้รับโอกาสของการจัดการศึกษาและผู้ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามเจตนารมณ์ ที่กำหนดไว้ตามกฎหมายทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง การนำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาไปสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อการดำเนินการตามโครงการ กิจกรรมและวัตถุประสงค์ จนกระทั่งได้ข้อมูลสารสนเทศในการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา ซึ่งมีกระบวนการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล การบรรลุเป้าหมายคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษานักวิชาการผู้ทำหน้าที่ดังกล่าว จึงจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ กระทั่งได้ข้อมูลสารสนเทศจากการประเมินผลการปฏิบัติประจำปีในการนำไปประยุกต์ใช้สำหรับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่หมุนเวียนใช้ประโยชน์จากข้อมูลสารสนเทศ โดยสถานศึกษาจัดทำเป็นเอกสารสรุปผลการดำเนินการที่เป็นรายงานผลการปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา และสถานศึกษาจะได้ประโยชน์จากการใช้เพื่อการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (SAR: Self - Assessment Report) ได้ต่อไป

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษามีความสำคัญ เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงทั้งสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมนอก จึงต้องรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงที่จะมีขึ้นในอนาคต แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาจึงเป็นตัวกำหนดทิศทางและกรอบสำหรับการตัดสินใจในการดำเนินงานของสถานศึกษา

### 2.2.1.3 การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

พัทตร์จง วัฒนสินธุ์ และพสุ เดชะรินทร์ (2542 : 45) กล่าวถึงแผนกลยุทธ์ว่าจะต้องมีขั้นตอนการวางแผน โดยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การกำหนดทิศทางขององค์กร (Direction setting)

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร หรือการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ (Strategic Analysis)

ขั้นที่ 3 การจัดทำกลยุทธ์ (Strategic Formulation)

ขั้นที่ 4 การปฏิบัติตามกลยุทธ์ (Strategic Implementation)

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2542 : 29) กล่าวถึงแผนกลยุทธ์ว่าจะต้องมีขั้นตอนการวางแผนดังนี้

ขั้นที่ 1 การประเมินสภาวะแวดล้อมภายนอกและภายในองค์กร (Internal and external environment analysis)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขั้นที่ 2 การวางแผนกลยุทธ์ (Strategic planning)

ขั้นที่ 3 การดำเนินกลยุทธ์ (Strategy implementation)

ขั้นที่ 4 การควบคุมกลยุทธ์ (Strategy controlling)

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2554 : 19) กล่าวถึงขั้นตอนของการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (ระยะ 3-5 ปี) ไว้ว่าสถานศึกษาสามารถดำเนินการได้ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 แต่งตั้งคณะทำงาน

ขั้นที่ 2 รวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและสภาพภายนอกของสถานศึกษา

ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและสภาพภายนอกของสถานศึกษา

ขั้นที่ 4 การนำผลการวิเคราะห์สภาพภายในและสภาพภายนอกของสถานศึกษาประมวลเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา

ขั้นที่ 5 กำหนดกลยุทธ์ ตัวชี้วัดความสำเร็จ และชื่อโครงการ/กิจกรรม

ขั้นที่ 6 จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563 : 30) การวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพสถานศึกษาทั้งระบบตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (ระยะ 3 - 5 ปี) สถานศึกษาสามารถดำเนินการได้ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 แต่งตั้งคณะทำงาน

ขั้นที่ 2 รวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์และประเมินศักยภาพของสถานศึกษา

ขั้นที่ 4 กำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์

ขั้นที่ 5 กำหนดกรอบกลยุทธ์การพัฒนา วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย กลยุทธ์ริเริ่ม โครงการ

ขั้นที่ 6 จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

Glickman, Gordon and Ross-Gordon (2010 : 82) กล่าวว่า การวางแผนกลยุทธ์เป็นเรื่องเกี่ยวกับการวางแผน การนำไปปฏิบัติและการวิเคราะห์ผลที่ได้จากการปฏิบัติตามแผนที่อาจมีผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมภายในองค์กร และภายนอกองค์กร ซึ่งผู้บริหารไม่สามารถที่จะทำนายคาดการณ์ได้เลยว่าจะมีอะไรมากระทบการดำเนินการตามแผนหรือไม่ในอนาคต โดยเฉพาะในยุคของการเปลี่ยนแปลง มีนักวิชาการหลายท่านให้แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนกลยุทธ์ไว้ แต่สามารถสรุปได้ว่ากระบวนการวางแผนกลยุทธ์ประกอบด้วย 9 ขั้นตอนคือ

1. การกำหนดปรัชญาขององค์กร (Identify common Beliefs)
2. การกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กร (Identify the organization's Vision)
3. การกำหนดพันธกิจ (Identify the organization's mission)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. การกำหนดนโยบาย (Formulate Policies)
5. การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายนอก (Conduct external analysis)
6. การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายใน (Conduct internal analysis)
7. การกำหนดวัตถุประสงค์ (State objectives)
8. การกำหนดยุทธศาสตร์ทางเลือก (Develop and analysis alternative strategies)

9. การกำหนดแผนปฏิบัติการ (Design action plans)

จากแนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยได้เลือกการวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563 : 24) ซึ่งได้ระบุถึงขั้นตอนการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้ว่า การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้

- สถานศึกษา
- ขั้นที่ 1 การแต่งตั้งคณะทำงาน
  - ขั้นที่ 2 การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา
  - ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา
  - ขั้นที่ 4 การกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
  - ขั้นที่ 5 การกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา
  - ขั้นที่ 6 การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ซึ่งการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แต่งตั้งคณะทำงาน

ดารี บุญชู (2545 : 57) ได้กล่าวถึง การแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาไว้ว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผน คณะกรรมการจัดทำแผนควรประกอบด้วยบุคลากรทั้งจากสถานศึกษา ชุมชนและผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้แทนระดับชั้นกลุ่มสาระ ผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้แทนชุมชน เจ้าหน้าที่เขตพื้นที่การศึกษาและอาจมีผู้แทนนักเรียน หรือผู้แทนจากกลุ่มวิชาชีพด้วย จำนวนของคณะกรรมการอยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษา ควรเป็นผู้มีทักษะอย่างดียิ่งในด้าน การจัดการองค์กร เป็นที่นับถือของชุมชน เป็นที่ยอมรับ เป็นตัวแทนหลักของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ สถานศึกษา อาจแต่งตั้งคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะได้ตามความเหมาะสม

สำนักงานทดสอบทางการศึกษา (2554 : 20) ได้กล่าวถึง การแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาไว้ดังนี้ คณะทำงานประกอบด้วยคณะจากหลายฝ่ายทั้งในและนอกสถานศึกษา เช่น หัวหน้างาน ผู้แทนครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนหน่วยงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชนและชุมชน ตามความเหมาะสม เพื่อให้คณะทำงานดำเนินการรวบรวมวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,กระทรวงศึกษาธิการ (2563 : 24) ได้กล่าวถึงการแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาไว้ดังนี้ การแต่งตั้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะกรรมการว่าควรประกอบด้วยผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาทั้งภายนอกและภายในโรงเรียน ได้แก่ ผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน/ ครู/ นักเรียน/ ชุมชน/ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ควรมีผู้ทรงคุณวุฒิเป็นที่ปรึกษาด้วย คณะกรรมการ และคณะกรรมการ อาจจำแนกเป็นด้าน ๆ ตามความเหมาะสม เช่น คณะกรรมการที่ปรึกษา คณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการดำเนินการแต่ละด้าน เช่น ด้านข้อมูลและสารสนเทศ โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ให้สามารถจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพ สร้างความรู้ความเข้าใจคณะกรรมการ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาการศึกษา

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา คือ การกำหนดตัวแทนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา ที่มีทักษะในด้านการจัดการสถานศึกษา เป็นที่ยอมรับของชุมชน โดยสถานศึกษาต้องสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาการศึกษา และกำหนดบทบาทหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

## 2. การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา

ไพโรจน์ คชชา (2540 : 10) ได้กล่าวถึงการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศไว้ว่า เป็นวิธีการดำเนินการเพื่อเก็บรวบรวมและบันทึกข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบใดแบบหนึ่ง เพื่อการประมวลผล เช่น บันทึกไว้ในแฟ้มเอกสารสำหรับกระทำด้วยมือ โดยวิธีการสังเกต การสัมภาษณ์ ส่งแบบสอบถาม การทดสอบใช้แบบสำรวจหรือจดบันทึก โดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

เกรียงศักดิ์ พราวศรี (2544 : 11) ได้กล่าวถึงการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศไว้ว่า เป็นจัดเตรียมเครื่องมือ วางแผนจัดทำปฏิทินการดำเนินงานและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการต่าง ๆ มอบหมายผู้ปฏิบัติลงมือเก็บข้อมูลเป็นระยะตามเครื่องมือที่กำหนดให้เก็บข้อมูล และบันทึกโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์หรือระบบแฟ้มเอกสาร จัดระบบข้อมูลหรือการจัดข้อมูลตามลักษณะตามต้องการ เลือกสรรข้อมูลที่จำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งควรครอบคลุมองค์ประกอบพื้นฐานของการจัดการศึกษาดังต่อไปนี้ คือ

(1) โครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนและชุมชน อาคารเรียน อาคารประกอบ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่ในโรงเรียน เช่น ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ วัสดุอุปกรณ์ การเรียนการสอนห้องสมุด ตลอดจนแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา

(2) ผู้เรียนหรือนักเรียน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของโรงเรียน การเก็บรวบรวมข้อมูลนอกจากตัวผู้เรียนแล้ว ยังต้องเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับด้านภูมิหลังทางครอบครัวและชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่

(3) ครู อาจารย์ การเก็บข้อมูลในสถานศึกษา ได้แก่ จำนวนครู วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ วิชาที่สอน ผลงานทางวิชาการ ผลการปฏิบัติงานของครู และรวมถึงบุคคลภายนอกที่มีความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ สามารถเป็นวิทยากร หรือผู้ทรงคุณวุฒิหรือ ครูภูมิปัญญาไทย

(4) หลักสูตร ได้แก่ ตัวหลักสูตร แผนการสอน คู่มือ การพัฒนาหลักสูตร การสำรวจความต้องการของชุมชน การใช้ตำราเรียน สื่อการสอน การประเมินผลการเรียนการสอน การรายงานผลการเรียน การสอนซ่อมเสริม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(5) กระบวนการเรียนการสอน ได้แก่ ลักษณะของการสอน ตารางสอน การมีส่วนร่วมของนักเรียน การใช้ตำราเรียน สื่อการสอน การประเมินผลการเรียนการสอน การรายงานผลการเรียน การสอนซ่อมเสริม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545 : 16-17) กล่าวว่า การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นขั้นเก็บรวบรวมข้อมูลมาจากแหล่งซึ่งมีทั้งที่อยู่ภายนอกหน่วยงานภายในหน่วยงาน ซึ่งมีแนวปฏิบัติเป็นขั้นตอนและกิจกรรมย่อย ๆ ดังนี้

(1) กำหนดหน่วยงานและบุคลากรที่รับผิดชอบให้ชัดเจน แม้ว่าหน่วยงานระดับโรงเรียนจะไม่มีกรอบอัตรากำลังทางดำเนิน ผู้บริหารควรมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบที่แน่นอน

(2) กำหนดรายการข้อมูลสารสนเทศที่โรงเรียนจะต้องไปจัดเก็บมาจากแหล่งตามหลักการและกรอบแนวคิด ซึ่งจำนวนข้อมูลโรงเรียนควรวิเคราะห์โดยใช้คณะทำงานและโดยบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องแต่ละเรื่อง สารสนเทศสำคัญและจำเป็นในระดับโรงเรียน คือ ดัชนีหรือตัวชี้นำสภาพของโรงเรียน โรงเรียนอาจต้องไปกำหนดเพิ่มเติมขึ้นในส่วนที่เป็นความแตกต่างของแต่ละพื้นที่

(3) กำหนดวิธีการจัดเก็บและสร้างเครื่องมือให้สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูลและแหล่งข้อมูล เช่น แบบสำรวจ แบบรายงาน แบบสัมภาษณ์ หรือแบบสอบถาม การศึกษาวิจัย เป็นต้น

(4) กำหนดเวลาหรือปฏิทินในการจัดเก็บ แล้วกำหนดวันเก็บข้อมูลให้ชัดเจนว่าจะมีกี่วันในหนึ่งปี หมายความว่า ข้อมูลจะเปลี่ยนแปลงอย่างไร แต่การใช้จะต้องใช้ตัว ณ วันที่กำหนด เช่น ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน ของทุกปี เป็นต้น

(5) การไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่ง ซึ่งจะอยู่ทั้งในและนอกหน่วยงานตามเวลาที่กำหนดไว้

(6) ข้อมูลสารสนเทศบางตัวยังไม่มีแหล่งเก็บ จะต้องสร้างเงื่อนไขให้เกิดขึ้นมา เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น ความต้องการในเรื่องราวต่าง ๆ อาจจะต้องจัดประชุมสัมมนา ประชุมระดับความคิด ทำการวิจัย เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2563 : 24) ได้กล่าวถึงการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษาไว้ว่า เป็นข้อมูลพื้นฐานและระบบสารสนเทศที่ต้องถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน ครอบคลุมงานทุกด้าน ทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านบริหารทั่วไป โดยใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอข้อมูลที่ถูกต้องเที่ยงตรงจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้มีการวิเคราะห์สารสนเทศ วิเคราะห์ความขาด - เกิน เทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อจะใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ตัวอย่างข้อมูลสารสนเทศดังนี้

(1) ข้อมูลพื้นฐานด้านปริมาณ อาทิ นักเรียนจำแนกตามระดับชั้น ครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง

(2) ข้อมูลด้านคุณภาพผู้เรียน อาทิ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกระดับ ประกอบด้วย ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับชาติ คุณภาพผู้เรียนจากผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอก สุขภาพผู้เรียน รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษารวมถึงนโยบายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(3) ข้อมูลด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ อาทิ กฎหมาย นโยบาย ที่เกี่ยวข้อง มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา หลักสูตรสถานศึกษา รายงานผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา ประชาชนชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น บันทึกรายงานการประชุม รายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน รายงานผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษา เป็นต้น

(4) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน อาทิ หลักสูตรในแต่ละระดับ แผนการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดประสบการณ์ บันทึกหลังสอน แฟ้มสะสมผลงานของครูการบริหารจัดการชั้นเรียน สื่อ สารสนเทศที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เป็นต้น

(5) นโยบายที่เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีในการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานให้ครอบคลุมงานด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านบริหารทั่วไป เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา

วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์ (2548 : 27) ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถานศึกษาไว้ว่า การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเป็นสิ่งจำเป็นในการจัดการขององค์กร เพราะองค์กรต่าง ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบันมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันกับสิ่งแวดล้อมภายใต้ทฤษฎีระบบที่ว่า ลักษณะขององค์กรปัจจุบันเป็นระบบเปิดมากกว่าระบบปิดด้วยเหตุนี้ สิ่งแวดล้อมจึงมีอิทธิพลต่อองค์กรและผู้บริหารองค์กรจำเป็นต้องพิจารณาและหาประโยชน์จากปัจจัยที่เอื้อต่อการดำเนินงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร และขจัดปัจจัยที่ไม่เอื้อต่อการดำเนินงานอันจะนำไปสู่ความล้มเหลวของการดำเนินงานองค์กร

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก เป็นการตรวจสอบ ประเมิน และกรองปัจจัยหรือข้อมูลจากสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลกระทบต่อองค์กร การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกจะพิจารณาจากแนวทาง

(1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกโดยทั่วไป เป็นการวิเคราะห์ทั่วไปที่มีผลกระทบต่อองค์กรในระยะยาว ได้แก่

- สภาพเศรษฐกิจ
- เทคโนโลยี
- การเมืองและกฎหมาย
- สภาพสังคม

(2) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเชิงปฏิบัติการ หรือการวิเคราะห์ วิเคราะห์ ปัจจัยที่กระทบโดยตรงต่อองค์กร

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน เป็นการวิเคราะห์ว่าปัจจัยใดเป็นจุดแข็งหรือจุดอ่อนที่องค์กรสามารถแสวงหาโอกาสและหลีกเลี่ยงอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นได้ การวิเคราะห์ปัจจัยภายในอาจเรียกว่า การวิเคราะห์องค์กร เพื่อให้เข้าใจในทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กร

ทรัพยากร คือ สินทรัพย์ ความชำนาญ กระบวนการ ทักษะ หรือความรู้ที่สามารถควบคุมได้ ทรัพยากรดังกล่าวจะนับเป็นจุดแข็งหากทรัพยากรนั้นสามารถสร้างข้อได้เปรียบทางการแข่งขันได้ ซึ่งเป็นความสามารถที่องค์กรสามารถทำได้ดีกว่าคู่แข่งอื่น และทรัพยากรนั้นจะนับเป็นจุดอ่อนหากองค์กรบริหารจัดการด้อยกว่าคู่แข่งอื่นหรือไม่สามารถจะทำได้ดังคู่แข่ง

อุทิศ ขาวเขียว (2549 : 72-74) ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถานศึกษาไว้ว่า การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกเพื่อเข้าใจสถานะแวดล้อมในช่วงปัจจุบันที่เป็นอยู่ขององค์กร หรือเพื่อเข้าใจสถานะแวดล้อมของกระบวนการพัฒนาอย่างลึกซึ้ง การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมนี้เป็นขั้นตอนการทำแผนกลยุทธ์ที่รู้จักกันค่อนข้างมาก มักเรียกกันว่า "SWOT Analysis" ที่เป็นการวิเคราะห์จุดแข็ง (strength) จุดอ่อน (weakness) ของสถานะแวดล้อมภายใน และการวิเคราะห์โอกาส (opportunity) ภาวะคุกคามหรือข้อจำกัด (threat) ของสถานะแวดล้อมภายนอก SWOT ย่อจากอักษรนำหน้าของทั้งสี่สถานะแวดล้อมดังกล่าว การวิเคราะห์นี้เป็นพื้นฐานของการกำหนดเป้าประสงค์ การวางแผนกลยุทธ์จึงจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม เพื่อเป็นการระดมสมอง ระดมข้อมูล สถานะแวดล้อม ให้ทราบว่าแท้จริงองค์กรมีภาวะความพร้อมและสมรรถนะด้านปัจจัยการบริหารแค่ไหน และกำลังจะต้องเผชิญกับเงื่อนไขสำคัญทั้งที่เอื้อและที่เป็นอุปสรรคเพียงไร การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในต้องใช้ความอดทน อดทน อดทน และทรัพยากร ตลอดจนค่าใช้จ่าย โดยปกติการวางแผนกลยุทธ์แต่ละครั้งจึงมักจะมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพียงเท่าที่จำเป็น

สำนักงานทดสอบทางการศึกษา (2554 : 23) ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถานศึกษาไว้ดังนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพในด้านจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา และสภาพภายนอกด้านโอกาสและอุปสรรคของสถานศึกษานั้นมีการวิเคราะห์หลายแนวทาง แต่ที่นิยมใช้อย่างแพร่หลาย ได้แก่ รูปแบบการวิเคราะห์ตามแนวทาง SWOT Analysis ซึ่งมีข้อควรคำนึงดังนี้

(1) วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของสถานศึกษา (External Environment) โดยวิเคราะห์สภาพที่เป็นโอกาส (Opportunity) หรือสภาพที่สถานศึกษาสามารถนำมาพัฒนาจุดแข็งหรือปรับปรุงแก้ปัญหาคือจุดที่ควรพัฒนาและสภาพที่เป็นปัญหาอุปสรรค (Threats) หรือสภาพที่สถานศึกษาต้องหาทางหลีกเลี่ยง โดยพิจารณาจากองค์ประกอบด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social and Cultural) เทคโนโลยี (Technology) สภาพเศรษฐกิจ (Economics) การเมืองและกฎหมาย (Political and Legal) ที่มีผลกระทบต่อสถานศึกษาโดยใช้หลักการระดมสมอง ผลการวิเคราะห์ได้สภาพที่เป็นโอกาสและปัญหาอุปสรรคของสภาพแวดล้อมภายนอก

(2) วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของสถานศึกษา (Internal Environment) โดยวิเคราะห์สภาพที่เป็นจุดแข็ง (Strengths) เพื่อคงสภาพหรือพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นหรือสภาพที่เป็นจุดที่ควรพัฒนา (Weakness) หรือสภาพที่ต้องปรับปรุง เปลี่ยนแปลง หรือยุบเลิก โดยพิจารณาจากองค์ประกอบด้านโครงสร้างและนโยบายการบริหาร (Structure & Policy) การบริการและผลผลิต (Services & Products) คน (Man) การเงิน (Money) วัสดุ อุปกรณ์ (Materials) และการบริหารจัดการ (Management)

(3) ประมวลผลการวิเคราะห์สภาพที่เป็นโอกาส ปัญหาอุปสรรค จุดแข็ง และจุดอ่อน และสังเคราะห์หาสภาพปัจจุบันและปัญหาของสถานศึกษา ซึ่งเป็นจุดยืนและจุดเริ่มต้นของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

พชรวิทย์ จันท์ศิริสิริ (2563 : 75) ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถานศึกษาไว้ว่า การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของสถานศึกษาของสถานศึกษา เพื่อศึกษาแนวโน้มการพัฒนาให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา และชุมชนท้องถิ่น โดยแนวโน้มและความเป็นไปได้ในการพัฒนาตามเงื่อนไขข้อจำกัดและองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษา ซึ่งได้แก่ นโยบายในการจัดการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด รูปแบบการบริหารงานของสถานศึกษา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องอื่น การศึกษาความต้องการของชุมชนเป็นการสำรวจความต้องการขององค์กรชุมชนที่องค์กรทางการศึกษาตั้งอยู่ ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนและความต้องการของชาวบ้านในชุมชน สรุปมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน การวิเคราะห์สภาพขององค์กรทางการศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาการศึกษาจะต้องวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ด้วย เรียกว่า SWOT Analysis แนวทางการจัดทำ SWOT มีดังนี้

(1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ซึ่งประกอบด้วย Strengths : S คือ จุดแข็งหรือข้อได้เปรียบ และ Weaknesses : W คือ จุดอ่อน หรือข้อเสียเปรียบ

(2) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ประกอบด้วย Opportunity : O คือ โอกาส Threats : T คือ อุปสรรค หรือภาวะคุกคามการดำเนินงานของสถานศึกษา

การวิเคราะห์ SWOT อาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เป็นการทำ Situation Analysis เป็นการวิเคราะห์สภาพองค์กร หรือหน่วยงานในปัจจุบัน เพื่อค้นหาจุดแข็ง จุดเด่น จุดด้อย หรือสิ่งที่อาจเป็นปัญหาสำคัญในการดำเนินงานสู่สภาพที่ต้องการในอนาคต การวิเคราะห์ SWOT ทำให้ผู้บริหารทราบถึงสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับพันธกิจขององค์กร มีความเข้าใจถึงคุณลักษณะของผู้รับบริการ รวมถึงความต้องการและเหตุผลที่มารับบริการของหน่วยงาน อย่างไรก็ตามสถานศึกษาที่จะทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมตามเทคนิค SWOT นั้นส่วนหนึ่งที่เป็นและสำคัญมากที่ควรคำนึงคือการวิเคราะห์ความจำเป็นที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา 3 ส่วน ได้แก่

(1) การวิเคราะห์ความจำเป็นเกี่ยวกับนโยบาย (Policy Need) หมายถึง การที่สถานศึกษาต้องนำกรอบนโยบายที่กระทรวงหรือหน่วยงานต้นสังกัดกำหนดให้ปฏิบัติมาวิเคราะห์เป็นกรอบของการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาด้วย

(2) การวิเคราะห์ความจำเป็นเกี่ยวกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Need) ในส่วนนี้หมายถึง ก่อนวางแผนกลยุทธ์สถานศึกษาต้องทำการวิเคราะห์ความต้องการของกลุ่มคนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ของสถานศึกษา และคำนึงถึงแนวทางการสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไว้ในแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาด้วย

(3) การวิเคราะห์ความต้องการของสถานศึกษา (School Business Need) ในส่วนนี้หมายถึง การบรรจุสิ่งที่สถานศึกษาต้องการที่จะเน้นให้เกิดความเข้มแข็งหรือต้องการสร้างเอกลักษณ์หรือความโดดเด่นให้แก่สถานศึกษา โดยระบุไว้ในแผนกลยุทธ์ให้ชัดเจน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ (2563 : 25) ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถานศึกษาไว้ว่า การวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพภายในด้านจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา สภาพภายนอกด้านโอกาส และอุปสรรคของสถานศึกษานั้น มีการวิเคราะห์หลายแนวทาง เช่น Scenario Planning / Five Forces Model / BSC / KPI / SWOT Analysis / TOWS Matrix เป็นต้น

Glickman, Gordon and Ross-Gordon (2010 : 82) ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถานศึกษาไว้ดังนี้

(1) การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายใน (Conduct internal analysis) เป็นการตรวจสอบองค์ประกอบต่าง ๆ ของการบริหารโรงเรียน, วัฒนธรรม, ภาวะผู้นำ, ความชำนาญของครูและบุคลากรในโรงเรียน, ความผูกพันต่อองค์กร, หลักสูตรและวิธีสอน, คุณลักษณะของนักเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ในขณะที่วิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายนอกนั้นจะต้องมีการตรวจสอบสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและการคาดการณ์อนาคตไปพร้อม ๆ กันด้วยวัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์ภายในนั้นเป็นการวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนขององค์กรที่รองรับพันธกิจองค์กรด้วย

(2) การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายนอก (Conduct external analysis) ในขั้นตอนนี้เป็นการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ การเมือง สังคมและปัจจัยทางเทคโนโลยี โดยการวิเคราะห์สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและคาดการณ์ในสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตของทั้งห้าองค์ประกอบข้างต้น วัตถุประสงค์ การวิเคราะห์ภายนอกนั้นแท้ที่จริงก็เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคจากปัจจัยภายนอกที่อาจกระทบต่อพันธกิจขององค์กร รวมถึงการวิเคราะห์โอกาสจากภายนอกที่จะส่งเสริมให้พันธกิจมีความสำเร็จ ในการพิจารณาอุปสรรคและ โอกาสนั้นจะต้องพิจารณาร่วมกับองค์ประกอบทั้งห้าที่กล่าวไว้แล้ว

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของสถานศึกษา เป็นการตรวจสอบ ประเมิน และวิเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลต่อสถานศึกษาว่าปัจจัยใดเป็นจุดแข็งและจุดอ่อนเพื่อหาโอกาสและหลีกเลี่ยงอุปสรรคที่เกิดขึ้น

#### 4. การกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ทิพรัตน์ เสมสันทัต (2546 : 42-53) ได้กล่าวถึงการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษาไว้ว่า เป็นขั้นตอนที่นำผลจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกสภาพแวดล้อมภายในและผลการประเมินสภาพของสถานศึกษารวมทั้งเป้าหมายของรัฐและความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholder) มาใช้ในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้รับรู้ทิศทางของสถานศึกษาในอนาคตส่งผลให้เกิดการประสานงานการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในอันที่จะร่วมมือกันพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์ (2548 : 28) ได้กล่าวถึงการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษาไว้ว่า เป็นการพิจารณาภารกิจขององค์กร ซึ่งเน้นเหตุผลในการมีองค์กรและเป้าประสงค์ขององค์กร ประโยชน์ที่ได้รับจากการมีองค์กร

จารุณี ไกรแก้ว (2555 : 3) ได้กล่าวถึงการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษาไว้ว่า เป็นการประเมินสภาพขององค์กรจากภาวะวิเคราะห์สภาพแวดล้อม เพื่อจัดทำร่างวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์และกลยุทธ์ขององค์กร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ (2563 : 27-32) ได้กล่าวถึงการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษาไว้ว่า ทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เป็นการกำหนดเป้าหมายที่สถานศึกษาต้องดำเนินการจัดการศึกษา เปรียบเสมือนเป็นผลลัพธ์ระดับสูงที่สถานศึกษาต้องการที่จะบรรลุ ซึ่งการกำหนดทิศทางของสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่บุคลากรทุกฝ่ายของสถานศึกษา ร่วมกันตั้งปณิธานความมุ่งมั่น ตั้งมั่น พรารถนาที่จะพัฒนาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จ โดยร่วมกันระดมพลังปัญญา วิچارณญาณ และแรงบันดาลใจ ตรวจสอบ ทบทวน กลั่นกรอง จัดวางสร้างสรรค์สภาพที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาทิศทางของสถานศึกษาประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์มีสาระสำคัญ ดังนี้

(1) การกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) วิสัยทัศน์จะเป็นการมองไปในอนาคต (Future Perspective) เป็นสิ่งที่จะบอกถึงสิ่งที่สถานศึกษาอยากจะเป็นในอนาคต เป็นการบอกถึงทิศทางขององค์กรในอนาคต

(2) การกำหนดพันธกิจ (Mission) พันธกิจเป็นบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการเพื่อให้วิสัยทัศน์เป็นจริง พันธกิจจึงเป็นการบ่งบอกหน้าที่ของสถานศึกษาที่กำลังทำหรือจะทำในอนาคตให้แก่ ผู้รับบริการ หรือสังคมได้รับรู้ว่าเรากำลังทำอะไร ข้อความที่ปรากฏในพันธกิจมักระบุผลผลิตของสถานศึกษา กลุ่มหรือผู้รับบริการหรือวิธีการดำเนินงานและความรับผิดชอบของสถานศึกษา

(3) การกำหนดเป้าประสงค์ (Goal) เป้าประสงค์ เป็นสิ่งที่คาดหวังในอนาคตหรือผลลัพธ์ที่องค์กรต้องการให้เกิดขึ้น โดยมีความเชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์และพันธกิจ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์และประเมินผลความสำเร็จต่อไป

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เป็นการนำผลวิเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่สถานศึกษาต้องดำเนินการจัดการศึกษา

#### 5. การกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา

วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์ (2548 : 89) ได้กล่าวถึงการกำหนดกลยุทธ์ไว้ว่า การกำหนดกลยุทธ์ขององค์กรเป็น ขั้นตอนต่อจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถานศึกษาโดยเริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์ Strengths-Weaknesses-Opportunities-Threats หรือที่เรียกว่าการวิเคราะห์ SWOT โดยพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างผลการประเมินสภาพของสภาพแวดล้อมภายใน ระหว่างจุดแข็งและจุดอ่อน และผลการประเมินสภาพของสภาพแวดล้อมภายนอกระหว่างโอกาสและภัยอุปสรรคเพื่อออกแบบกลยุทธ์ประเภทต่าง ๆ ต่อจากนั้นจึงเลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสมและทำการวิเคราะห์ทางเลือกด้วยเทคนิคต่าง ๆ ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

การกำหนดกลยุทธ์ในระดับขององค์กรมี 3 ระดับ ประกอบด้วย

(1) กลยุทธ์ระดับองค์กร (Corporate Strategy) หมายถึง กลยุทธ์ที่ตอบสนองวัตถุประสงค์หลักในภาพรวมขององค์กร หรือเป็นกลยุทธ์ระดับนโยบาย (Policy-Level Strategy) ที่ตอบสนองแผนงานขององค์กร

(2) กลยุทธ์ระดับธุรกิจ (Business Strategy) หมายถึง กลยุทธ์ที่ตอบสนองวัตถุประสงค์หลักของกิจการในแต่ละประเภทของผลิตภัณฑ์หรือบริการ หรือเป็นกลยุทธ์ระดับโครงการ (Project-Level Strategy) ที่ตอบสนองวัตถุประสงค์หลักของโครงการ

(3) กลยุทธ์ระดับหน้าที่ (Functional Strategy) หมายถึง กลยุทธ์ที่ตอบสนองวัตถุประสงค์หลักของหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติในกระบวนการทำงานในแต่ละกิจการ หรือเป็นกลยุทธ์ระดับกิจกรรม (Activity) ที่ตอบสนองผลผลิตหลักซึ่งเกิดจากกระบวนการทำงาน

อุทิศ ชาวเอียร์ (2549 : 159) ได้กล่าวถึงการกำหนดกลยุทธ์ไว้ดังนี้ การกำหนดกลยุทธ์เป็นการกำหนดแนวทางเลือกดำเนินการพัฒนาที่สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อม ให้เกิดแนวทางเลือกการดำเนินการพัฒนาที่ปฏิบัติได้ และใช้ข้อได้เปรียบ ตลอดจนป้องกันและหลีกเลี่ยงข้อเสียเปรียบที่มีอยู่อย่างรอบคอบ ข้อมูลความได้เปรียบ-เสียเปรียบดังกล่าวได้จากการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อม SWOT นั้นเอง

พิริยะ ผลพิรุฬห์ (2552 : 41) ได้กล่าวถึงการกำหนดกลยุทธ์ไว้ดังนี้

- (1) กลยุทธ์ระดับองค์กรจะต้องอยู่ภายใต้กรอบของวิสัยทัศน์ขององค์กร
- (2) กลยุทธ์ระดับองค์กรควรจะต้องเป็นไปตามแนวคิดของทฤษฎีระบบที่ส่วนต่าง ๆ สนับสนุนและเสริมใช้กันให้แข็งแกร่งขึ้น
- (3) กลยุทธ์ระดับองค์กรควรจะต้องสอดคล้องกับโอกาสจากสภาพแวดล้อมภายนอก
- (4) คุณค่าของกลยุทธ์องค์กรต้องสูงกว่าต้นทุนที่ใช้ไปโดยจะเน้นอยู่ 4 ประการ คือ การบริหารกลุ่มกิจการ (Portfolio Management) การปรับเปลี่ยนโครงสร้างใหม่ (Restructuring) การถ่ายทอดทักษะ (Transferring Skills) และการใช้ประโยชน์จากกิจการต่างๆ ร่วมกัน (Sharing Activities)

ในการกำหนดกลยุทธ์ขององค์กรควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานว่ามีโอกาสมากน้อยเพียงใดในการทำงานร่วมกันของหน่วยงาน ความสามารถในการทำงานร่วมกันจะทำให้องค์กรมีความได้เปรียบในการแข่งขันที่สูงขึ้น

สำนักงานทดสอบทางการศึกษา (2554 : 23) ได้กล่าวถึงการกำหนดกลยุทธ์ไว้ดังนี้ การกำหนดกลยุทธ์ระดับองค์กร ซึ่งเป็นกลยุทธ์ของโรงเรียน ดำเนินการโดยนำเป้าหมายมาจัดหมวดหมู่หรือกลุ่มตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา แล้วนำกลุ่มเป้าหมายมาพิจารณาว่าจะใช้ข้อความหรือคำใดที่ครอบคลุมสื่อความได้ชัดเจน สำหรับตั้งเป็นชื่อกลยุทธ์ของโรงเรียน

ปรกรณ์ ปรียากร (2558 : 133) ได้กล่าวถึงการกำหนดกลยุทธ์ไว้ว่า หลังจากที่ได้ดำเนินการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในแล้ว การดำเนินงานในขั้นตอนต่อไปคือ การกำหนดกลยุทธ์ อันเป็นขั้นตอนเกี่ยวกับการตัดสินใจที่มีคุณค่ามากที่สุดต่อการกำหนดจุดหมายปลายทางในอนาคต และการเลือกเส้นทางหรือวิธีการที่เป็นไปได้มากที่สุด ในกรณีเช่นนี้การประมวลผลข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการวิเคราะห์มากำหนดเป็นกลยุทธ์ในระดับกิจการหรือระดับองค์กรโดยรวม อันถือเป็นกลยุทธ์หลักที่ผู้บริหารระดับสูงจะเป็นผู้ตัดสินใจว่าควรใช้กลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ใด ในการเผชิญสถานการณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ต่าง ๆ กลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ดังกล่าวนี้ ถือเป็นนโยบายขององค์กรที่ผู้บริหารระดับกลางจะนำไปใช้เป็นกรอบสำคัญในการกำหนดกลยุทธ์ของระดับหน่วยงาน สำหรับในขั้นตอนของการดำเนินงานนั้น ถือเป็นภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของนักบริหารระดับต้นจะเป็นผู้นำแผนไปสู่การปฏิบัติการ ด้วยการจัดวางระบบการติดตาม ควบคุมและประเมินผลการดำเนินงานต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,กระทรวงศึกษาธิการ (2563 : 31) ได้กล่าวถึงการกำหนดกลยุทธ์ไว้ว่า การกำหนดกลยุทธ์ (Strategic Formulation) ของสถานศึกษาเป็นการเลือกวิธีการทำงานที่แยบคาย สู่จุดหมายปลายทางอย่างมีทิศทางที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ตอบสนองวิธีการสู่จุดหมายปลายทางระดับนโยบาย สามารถดำเนินการได้ประสบความสำเร็จ นำไปปฏิบัติได้จริง การกำหนดกลยุทธ์เป็นการนำข้อมูลและความรู้ต่าง ๆ ที่ได้รับจากขั้นตอนการกำหนดทิศทางของหน่วยงานและการศึกษาสถานภาพหน่วยงาน (SWOT - Analysis) ด้วยการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมที่เป็นจุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threat) ของสถานศึกษามาจัดทำเป็นกลยุทธ์ในรูปแบบต่าง ๆ การกำหนดกลยุทธ์เปรียบเสมือนการตอบคำถามว่า “เราจะไปถึงจุดนั้นได้อย่างไร หรือ เราจะบรรลุทิศทางของหน่วยงานได้อย่างไร (How do we get there?)” กรอบกลยุทธ์ของสถานศึกษาประกอบด้วยประเด็นกลยุทธ์ระดับสถานศึกษา วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย กลยุทธ์ริเริ่ม (กลยุทธ์ระดับแผนงาน) ประเด็นกลยุทธ์ระดับสถานศึกษา Strategic Issues เป็นประเด็นกลยุทธ์หลักที่สถานศึกษากำหนดการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์จากพันธกิจ และเป้าประสงค์แล้วมากำหนดเป็นประเด็นกลยุทธ์ (ซึ่งขึ้นอยู่กับบริบทของสถานศึกษา)

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม จุดแข็งและจุดอ่อนของสถานศึกษามาจัดทำเป็นกลยุทธ์ระดับต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา เพื่อเป็นกรอบดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาให้ตอบสนองสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม

6. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

(1) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2563 : 53) ได้กล่าวถึงการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาไว้ว่า ในกระบวนการนี้ต้องอาศัยแผนปฏิบัติการประจำปีเป็นเครื่องมือสำหรับใช้เป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับส่วนต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่างสอดคล้องประสานกันทั้งในแง่ทิศทางและจังหวะเวลา จากแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาคือการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี โดยผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายของแผนปฏิบัติการประจำปี จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2563 : 53) ได้กล่าวถึงแผนปฏิบัติการประจำปีไว้ว่า เป็นแผนที่ทำขึ้นสำหรับใช้ในการบริหารหน่วยงานให้เกิดความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามที่หน่วยงานกำหนด มีระบบการทำงานที่ชัดเจนและเป็นขั้นตอน มีการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าและมีการตรวจสอบผลการทำงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อัญชลี โพธิ์ทอง (2549 : 43) ได้กล่าวถึงแผนปฏิบัติการประจำปีไว้ว่า เป็นแผนที่จัดทำขึ้นในกรณีงบประมาณส่วนใหญ่ได้รับการจัดสรรไปแล้วและมีความจำเป็นที่จะต้องใช้จ่ายภายในวงเงิน และเพื่อให้การใช้จ่ายเงินมีประสิทธิภาพจำเป็นที่จะต้องจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีขึ้น เป็นแผนที่จัดทำขึ้นหลังจากที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ เพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

ทวีป ศิริรัศมี (2544 : 29) ได้กล่าวถึงแผนปฏิบัติการไว้ว่า เป็นแผนที่แสดงรายละเอียดของการดำเนินงานที่ชัดเจน โดยกำหนดขึ้นภายใต้กรอบของแผนระดับสูง รวมทั้งเป็นแผนที่จะนำแผนระดับสูงสู่การปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

จำรัส นองมาก (2544 : 53) ได้กล่าวถึงแผนปฏิบัติการไว้ว่า เป็นแผนการดำเนินงานในช่วง 1 ปี เพื่อพัฒนางานประจำให้บรรลุถึงระดับการปฏิบัติด้วยความพึงพอใจ บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผน และแผนปฏิบัติการจะต้องจัดทำให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์

ณัฐพล ชุมวรฐายี (2545 : 49) ได้กล่าวถึงแผนปฏิบัติการไว้ว่า เป็นแผนซึ่งจัดทำขึ้นโดยนำโครงการที่ฝ่าย/หมวด/งาน เสนอและได้รับความเห็นชอบ เมื่อได้พิจารณาจัดสรรงบประมาณตามที่ขอจัดตั้งไปแล้ว มีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้เป็นแนวการปฏิบัติงาน หรือเรียกว่าเป็นคู่มือการปฏิบัติงานในปีงบประมาณหนึ่งและขณะเดียวกันก็สามารถใช้เป็นเกณฑ์สำหรับประเมินผลเมื่อมีการปฏิบัติตามงานหรือโครงการต่าง ๆ ที่กำหนดในแผนปฏิบัติการนั้น ๆ

สุรัสวดี ราชกุลชัย (2547 : 154) ได้กล่าวถึงแผนปฏิบัติการไว้ว่า เป็นแผนที่จัดทำเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายการปฏิบัติการขององค์กร โดยมีการตัดสินใจที่จำเป็นและการปฏิบัติการที่มีบุคลากรในระดับฝ่ายหรือส่วนงานใดๆ ในองค์กรเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ แผนปฏิบัติการจะใช้ระยะเวลาสั้นกว่าแผนยุทธวิธีและจะครอบคลุมถึงการปฏิบัติการวันต่อวันอีกด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เป็นกระบวนการจัดทำทิศทาง และกำหนดเวลาในการบริหารองค์กรให้เกิดสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์

## (2) มาตรฐานการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2563 : 1) ได้กล่าวถึงมาตรฐานการศึกษาไว้ว่า เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ เพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งยึดเป็นกรอบสำหรับสร้างคนไทยที่แม้แตกต่างตามบริบทของท้องถิ่นและของสถานศึกษา แต่มีจุดหมายร่วมคือ “ธำรงความเป็นไทยและแข่งขันได้ในเวทีโลก” สามารถเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศทั้งในมิติเศรษฐกิจ มิติสังคม และมิติการเมืองต่อไปได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2563 : 9) ได้กล่าวถึงมาตรฐานการศึกษาไว้ว่า เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผลและการประกันคุณภาพทางการศึกษา โดยให้แนวทางการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ เน้นความสำคัญทั้งความรู้คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตามความเหมาะสม ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพรวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา ดังนั้น มาตรฐานการศึกษาสำคัญที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาจึงเกี่ยวข้องกับปัจจัย กระบวนการ และผลผลิตจากการจัดการศึกษา เพื่อการกำกับ ติดตาม ดูแล ตรวจสอบ และประกันคุณภาพของสถานศึกษา มาตรฐานการศึกษาจึงไม่ได้หมายถึงคุณภาพด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น แต่หมายความรวมถึงผลผลิตทางการศึกษาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนรอบด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูและกระบวนการบริหารจัดการศึกษา

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2563 : 3) ได้กล่าวถึงมาตรฐานการศึกษาไว้ว่า เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อให้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า มาตรฐานการศึกษา เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพทางการศึกษาที่พึงประสงค์ โดยสถานศึกษายึดเป็นกรอบสำหรับเทียบเคียงส่งเสริม กำกับดูแล ตรวจสอบ ประเมินผล และประกันคุณภาพการศึกษา

จากการศึกษาความหมายของการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และมาตรฐานการศึกษา ผู้วิจัยจึงนำมาสรุปได้ว่า การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เป็นการนำกลยุทธ์มาจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่แสดงรายละเอียดของการดำเนินงานที่ชัดเจน ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกันทั้งทิศทางและเวลา โดยนำข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพทางการศึกษาที่พึงประสงค์ที่สถานศึกษายึดเป็นกรอบสำหรับเทียบเคียงส่งเสริม กำกับดูแล ตรวจสอบ ประเมินผล และประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพ ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด

#### 2.2.1.4 ประโยชน์ของการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

พิริยะ ผลพิรุฬห์ (2552 : 2) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้ว่า

1. ช่วยให้ผู้บริหารตื่นตัวต่อการเปลี่ยนแปลงเห็นโอกาสใหม่ ๆ เห็นข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้น ทำให้องค์กรสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมได้ดีกว่าองค์กรอื่น
2. ทำให้มีทิศทางในการดำเนินงานที่ชัดเจน เห็นถึงแนวทางที่องค์กรต้องปฏิบัติ
3. ทำให้องค์กรสามารถสร้างผลตอบแทน (Returns) ที่เหนือกว่าคู่แข่งขึ้นได้ด้วยการสร้างข้อได้เปรียบในการแข่งขัน (Competitive Advantage) และสามารถรักษาข้อได้เปรียบนี้ไว้
4. ยกระดับองค์กรให้สามารถบรรลุประสิทธิภาพ (Efficiency) คือ การมีต้นทุนการดำเนินการที่ต่ำและการมีประสิทธิภาพ (Effectiveness) คือ การบริหารงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
5. ช่วยให้ผู้บริหารมีการทำงานในลักษณะ Proactive คือ สามารถคาดการณ์เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น หรือเป็นฝ่ายรุกมากกว่าที่จะเป็นฝ่ายรับ (Reactive and Defensive)

## 2.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

### 2.2.2.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วม มีผู้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมดังนี้

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2537 : 182 - 183) ให้ความหมายการมีส่วนร่วมว่า เป็นการที่บุคคลหรือคณะบุคคลเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนทำประโยชน์ในเรื่องต่าง ๆ หรือกิจกรรมต่าง ๆ อาจเป็นการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ หรือกระบวนการบริหาร ประสิทธิภาพขององค์การขึ้นอยู่กับความร่วมมือพลังของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับองค์การนั้นในการปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเป้าหมาย วิธีการหนึ่งในการรวมพลังความคิด สติปัญญา ก็คือการให้มีส่วนร่วม การให้บุคคลมีส่วนร่วมในองค์การนั้น บุคคลจะต้องมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง (involvement) ในการดำเนินการหรือปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ เป็นผลให้บุคคลนั้นมีความผูกพัน (commitment ต่อกิจกรรมและองค์การ)

อรุณ รักรธรรม (2538 : 270) ให้ความหมายการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การที่บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมในด้านของการกำหนดแนวทางปฏิบัติงานหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการใดกระบวนการหนึ่งขององค์การ

ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2546 : 11) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจและรับผิดชอบในการดำเนินการเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคลให้มีความเจริญงอกงามทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1977 : 6) ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชน เกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจ การดำเนินโครงการ การแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากโครงการพัฒนา และเกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ

Davis and Newstrom (1985 : 6) ให้ความหมายการมีส่วนร่วมว่า มีประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการเข้ามามีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมช่วยเหลือ และการมีส่วนร่วมรับผิดชอบ

World Bank (1994 : 2) ให้ความหมายการมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจและการแบ่งปันทรัพยากรให้แก่โครงการพัฒนาขององค์การ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ และรับผิดชอบในการดำเนินงาน เพื่อการดำเนินการภารกิจให้บรรลุเป้าหมาย

### 2.2.2.2 ลักษณะของการมีส่วนร่วม

อคิน รพีพัฒน์. (2547 : 104) ได้ให้ข้อคิดของลักษณะการมีส่วนร่วมไว้ในวงวิชาการว่าควรมี 5 ระดับ ดังนี้

1. มีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา
2. มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ถึงสาเหตุและที่มาของปัญหา
3. มีส่วนร่วมในการเลือกวิธีการและวางแผนในการแก้ปัญหา
4. มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผน

5. มีส่วนร่วมในการประเมินผล วิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และปัจจัยที่มีส่วนทำให้เกิดความสำเร็จ

ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และพรณทิพย์ เพชรมาก (2551 : 34) ได้กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนไว้ใน เอกสารประกอบการสอนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเมืองและชนบท โดยได้ข้อสรุปลักษณะการมีส่วนร่วมแบ่งออกเป็น 6 ลักษณะ ได้แก่

1. การรับรู้ข่าวสาร (Public Information) การมีส่วนร่วมแบบนี้ ประชาชนเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย และบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องได้รับการแจ้งให้ทราบถึงรายละเอียดของโครงการที่จะดำเนินการ รวมทั้งผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ทั้งนี้ การแจ้งข่าวสารดังกล่าวจะต้องเป็นการแจ้งก่อนที่จะมีการตัดสินใจดำเนินโครงการ

2. การปรึกษาหารือ (Public Consultation) เป็นรูปแบบของการมีส่วนร่วมที่มีการจัดการหารือระหว่างผู้ดำเนินการโครงการกับประชาชนที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบ เพื่อรับฟังความคิดเห็นและการตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม นอกจากนี้ ยังเป็นช่องทางการกระจายข่าวสารข้อมูลไปยังประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เกิดความเข้าใจ และเพื่อให้มีการให้ข้อเสนอแนะเพื่อประกอบทางเลือกการตัดสินใจ

3. การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Meeting) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนและฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรมและผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจ ใช้เวทีสาธารณะในการทำความเข้าใจ การประชุมรับฟังความคิดเห็นมีหลายวิธีการ เช่น การประชุมระดับชุมชน (Community Meeting) การประชุมรับฟังความคิดเห็นเชิงวิชาการ (Technical Meeting)

4. การประชาพิจารณ์ (Public Hearing) เป็นการประชุมที่มีขั้นตอนการดำเนินงานที่เป็นระบบ และมีความชัดเจนมากขึ้น เป็นเวทีในการเสนอข้อมูลอย่างเปิดเผยไม่มีการปิดบังของผู้ที่มีส่วนได้และส่วนเสียของโครงการ การประชาคมและคณะกรรมการจัดประชุมจะต้องมีองค์ประกอบของผู้เข้าร่วมที่เป็นที่ยอมรับ มีหลักเกณฑ์และประเด็นในการพิจารณาที่ชัดเจน และมีการแจ้งให้ทุกฝ่ายทราบอย่างชัดเจน

5. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วมของประชาชนให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจต่อประเด็นปัญหานั้น ๆ ซึ่งอาจจะดำเนินการโดยการเลือกตัวแทนเข้าไปเป็นกรรมการที่มีอำนาจการตัดสินใจ

6. การใช้กลไกทางกฎหมาย รูปแบบนี้ไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยตรงในเชิงการป้องกันและแก้ไข แต่เป็นลักษณะของการเรียกร้องและการป้องกันสิทธิของตนเองอันเนื่องมาจากการไม่ได้รับความเป็นธรรม เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ที่ตนเองควรจะได้รับ ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้ให้หลักเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้หลายประการ และประชาชนสามารถใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญทั้งในรูปแบบของปัจเจกหรือในรูปแบบกลุ่ม องค์การ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

Huntington & Nelson (1975 : 5) เห็นว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนจะพิจารณาจาก กิจกรรม และการบริหาร ซึ่งจะต้องมีการศึกษาควบคู่กันไป ในระดับกิจกรรมนั้นจะเป็นพื้นฐานเบื้องต้นของการทำให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด ส่วนในด้านการบริหารนั้นจะเป็นลักษณะของผู้มีอำนาจหน้าที่ที่จะเปิดทางให้ประชาชนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น หรือ

แสดงออกถึงเข้าร่วมในกิจกรรม โดย Huntington & Nelson ได้มีหลักในการพิจารณาถึงลักษณะการมีส่วนร่วมดังมีรายละเอียด ดังนี้

1. กิจกรรม ลักษณะของการมีส่วนร่วมประเภทนี้ให้ดูจากกิจกรรมที่เข้าร่วม เช่น ด้านการเมือง อาจพิจารณาจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง การลงประชามติ การประท้วง กรณีที่รัฐมีโครงการที่มีผลกระทบต่อประชาชน เป็นต้น ว่า สามารถกระทำได้เพียงใด

2. ระดับการบริหาร โครงสร้างขององค์กรหนึ่งจะต้องมีสายการบังคับบัญชา ดังนั้น การมีส่วนร่วมจะพิจารณาได้จาก

- ในแนวราบ ทุกแผนกทุกฝ่ายจะมีความเสมอกันในตำแหน่ง ดังนั้น การมีส่วนร่วมในแนวราบจึงเป็นไปอย่างหลวม ๆ ไม่จริงจัง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีสถานะหรือตำแหน่งเท่ากัน

- ในแนวตั้ง เป็นการมีส่วนร่วมตามสายการบังคับบัญชา เช่น มีหัวหน้า ลูกน้อง มีฝ่ายแผนกต่าง ๆ ลดหลั่นกันไป เป็นต้น การทำงานจึงมีการตรวจสอบตามลำดับชั้น การแสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเองหรือผู้อื่นจะได้รับการตรวจสอบจากผู้บังคับบัญชา

- การมีส่วนร่วมทั้งแนวราบและแนวตั้งนั้น ในบางครั้งจะต้องทำงานร่วมกัน ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานในแผนกอื่น จึงต้องแสดงบทบาทตามสถานภาพของแนวราบและแนวตั้ง จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมคือการที่ประชาชนได้มีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรม ซึ่งเป็นลักษณะของการเปิดทางให้ประชาชนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น ประกอบด้วย 1) มีส่วนร่วมในการรับรู้ข่าวสาร 2) มีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือ 3) มีส่วนร่วมในการรับฟังความคิดเห็น 4) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นต้น

#### 2.2.2.3 ขั้นตอนของการมีส่วนร่วม

Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1977 : 83) ได้กล่าวถึงขั้นตอนของการมีส่วนร่วม ดังนี้

- (1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making)
- (2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation)
- (3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits)
- (4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

ซึ่งขั้นตอนของการมีส่วนร่วม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

##### 1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

อคิน ระพีพัฒน์ (2547 : 17) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมตัดสินใจไว้ว่า เป็นขั้นตอนที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กำหนดความต้องการของชุมชน และจัดลำดับความสำคัญของความต้องการนั้นๆ

โกวิทย์ พวงงาม (2545 : 8) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมตัดสินใจไว้ว่า การกำหนดความต้องการและจัดลำดับความสำคัญ จากนั้นเลือกนโยบายและประชากรที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

สุนีย์ มัลลิกะมาลย์ (2545 : 36) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมตัดสินใจไว้ว่า ร่วมพิจารณาเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะดำเนินการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วีณา เทียงธรรม, สุนีย์ ละกำป็น, และอาภาพร เผ่าวัฒนา (2555 : 67) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมตัดสินใจไว้ว่า เป็นการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการที่จะดำเนินการ เช่น การประเมินสภาพปัจจุบันและหาสาเหตุของปัญหา การตัดสินใจเลือกกิจกรรมที่สามารถเป็นไปได้ในการนำไปใช้เพื่อการพัฒนา ซึ่งในขั้นตอนนี้ คือ การมีส่วนร่วมในการสืบค้นความต้องการจริง ๆ ของประชาชน และการมีส่วนร่วมในการนำทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ในโครงการ เช่น ทรัพยากรบุคคล ได้แก่ กลุ่มอาสาสมัคร กลุ่มจิตอาสา หรือกลุ่มหนุ่มสาวในชุมชน รวมทั้งอุปกรณ์ หรือแม้กระทั่งเครื่องมือต่าง ๆ เช่น อุปกรณ์ต่าง ๆ หรือเครื่องมือทางการแพทย์ต่าง ๆ เป็นต้น

Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1977 : 213-219) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมตัดสินใจไว้ว่าเป็นการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรม 3 ระยะ ได้แก่

(1) การตัดสินใจช่วงเริ่มต้น (initial decisions) เป็นการเริ่มต้นหาความต้องการจากคนในท้องถิ่น และวิธีการเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการที่สำคัญ ขั้นตอนนี้มีความสำคัญที่จะเลือกเอาโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มคนและมีความเป็นรูปธรรม โดยผ่านการใช้กระบวนการตัดสินใจ ในระยะนี้สามารถให้ข้อมูลที่สำคัญของท้องถิ่นและป้องกันความเข้าใจที่อาจจะเกิดขึ้นและเสนอกลยุทธ์เพื่อแก้ไขปัญหา ซึ่งคนในท้องถิ่นสามารถเข้ามาเกี่ยวข้องตั้งแต่ช่วงเริ่มต้นโครงการทั้งในเรื่องการเงิน การจัดสรรบุคลากร ตลอดจนวิธีการเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการและสนับสนุนโครงการที่จะนำเข้ามา

(2) การตัดสินใจในช่วงดำเนินการ (on-going decisions) คนในท้องถิ่นอาจไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในช่วงเริ่มต้น แต่ถูกขอร้องให้เข้ามาดำเนินการเมื่อโครงการเข้ามาความสำเร็จในช่วงนี้เกิดขึ้นได้มากกว่าการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น ซึ่งโครงการจะต้องค้นหาความต้องการของบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในภายหลังนี้ และจัดลำดับความสำคัญของโครงการและวิธีการดำเนินโครงการที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม

(3) การตัดสินใจในช่วงปฏิบัติการ (operational decisions) เป็นความเกี่ยวข้องในองค์กรเมื่อโครงการเข้ามามีการเชื่อมโยงโครงการเข้ามาสู่คนในท้องถิ่น มีการรวบรวมขององค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกฎเกณฑ์สำหรับปฏิบัติกิจกรรมในโครงการ กรอบที่สมาชิกยึดถือ ประกอบด้วย การประชุมเพื่อจัดทำนโยบาย การคัดเลือกผู้นำที่จะมีอิทธิพลต่อองค์กร

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเป็นการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในการดำเนินการต่าง ๆ การกำหนดความต้องการและจัดลำดับความสำคัญ ซึ่งอาจเป็นการตัดสินใจตั้งแต่ระยะเริ่มการตัดสินใจในช่วงของกิจกรรม และการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรม

## 2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

อคิน ระพีพัฒน์ (2547 : 17) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานไว้ว่าเป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำประโยชน์ให้แก่โครงการ โดยการร่วมช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน หรือโดยการบริหารงานและประสานงาน ตลอดจนการดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

สุนีย์ มัลลิกะมาลย์ (2545 : 36) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานไว้ว่า ร่วมในการลงทุน ร่วมในการคัดเลือกผู้ปฏิบัติงาน หรือร่วมปฏิบัติงานเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วีณา เทียงธรรม, สุนีย์ ละกำป็น, และอาภาพร เผ่าวัฒนา (2555 : 67) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานไว้ว่า เป็นการดำเนินงานตามโครงการและแผนงานที่วางไว้ เป็นการทำให้เกิดความรู้สึกในการเป็นเจ้าของกิจกรรมและผลงานที่ปรากฏ คือ การมีส่วนร่วมในการกระจายทรัพยากร เช่น การร่วมกำลังร่างกาย ทุนทรัพย์ การแบ่งปันวัสดุอุปกรณ์ ด้วยความเต็มใจ การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและการประสานงานโดยวิธีการจ้างบุคคลภายนอก เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ การฝึกอบรมผู้ซึ่งจะเข้าปฏิบัติในโครงการหรือให้คำปรึกษาในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ หรือแม้กระทั่งการประสานงานในโครงการ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติในโครงการนี้จึงเป็นการมีส่วนร่วมเข้าไปเป็นผู้ปฏิบัติในโครงการ

Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1977 : 213-219) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานไว้ว่า เป็นการเข้าร่วมโดยการสนับสนุนทางด้านทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหาร และการเข้าร่วมในการร่วมแรงร่วมใจ

(1) การมีส่วนร่วมในการสละทรัพยากร (resource contribution) สามารถดำเนินการได้หลายรูปแบบ ได้แก่ แรงงาน เงิน วัสดุอุปกรณ์และข้อมูลข่าวสาร ทั้งหมดนี้เป็นแหล่งทรัพยากร หลักที่สำคัญซึ่งมีอยู่ในท้องถิ่น นำมาใช้เพื่อพัฒนาโครงการ การส่งเสริมโดยใช้แรงงานในท้องถิ่นเป็นสิ่งที่ดีการบริจาคเงินและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ และอื่น ๆ แสดงให้เห็นทิศทางที่ชัดเจนของการมีส่วนร่วม สิ่งสำคัญของการมีส่วนร่วมนี้คือ การรู้ว่าใครเป็นผู้สนับสนุนและทำอะไรโดยวิธีการสมัครใจ การได้รับค่าตอบแทน หรือโดยการบีบบังคับ การสนับสนุน เรื่องทรัพยากรบ่อยครั้งที่พบว่ามีความไม่เท่าเทียมกันและการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว

(2) การมีส่วนร่วมในการบริหารและการประสานงาน (project demonstration and co-ordination) คนในท้องถิ่นสามารถรวมตัวกันในการปฏิบัติงาน โดยการเป็นลูกจ้างหรือสมาชิกทีมที่ปรึกษาหรือเป็นผู้บริหารโครงการ เป็นสมาชิกอาสา ซึ่งทำหน้าที่ประสานงานกิจกรรมของโครงการมีการฝึกอบรมให้รู้เทคนิคการปฏิบัติงานในโครงการสำหรับผู้เข้ามาบริหาร หรือประสานงาน วิธีนี้นอกจากจะเพิ่มความไว้วางใจให้กับคนในท้องถิ่นแล้วยังช่วยให้เกิดความตระหนักถึงปัญหาของตนเองอีกด้วย อีกทั้งยังทำให้เกิดการสื่อสารข้อมูลภายใน และได้รับคำแนะนำซึ่งเป็นปัญหาของคนในท้องถิ่น ตลอดจนผลกระทบที่ได้รับเมื่อโครงการเข้ามา

(3) การมีส่วนร่วมในการขอความร่วมมือ (enlistment) การขอความร่วมมือไม่จำเป็นต้องมีผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง แต่พิจารณาจากข้อเท็จจริงที่ว่า ผลเสียที่ตามมาหลังจากนำโครงการเข้ามา และผลที่เกิดกับคนในท้องถิ่นที่เข้าร่วมในโครงการ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเป็นการดำเนินงานตามโครงการและแผนงานที่วางไว้ เป็นการทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกิดความรู้สึกในการเป็นเจ้าของกิจกรรมและผลงานที่ปรากฏ ซึ่งอาจเป็นไปในรูปของการเข้าร่วม โดยการให้มีการสนับสนุนทางด้านทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหารและการร่วมมือ รวมทั้งในการร่วมแรงร่วมใจ

### 3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

สุนีย์ มัลลิกะมาลย์ (2545 : 36) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ไว้ว่า เป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้รับจากโครงการ หรือ

มีส่วนในการรับผลเสียที่อาจเกิดจากโครงการ ซึ่งผลประโยชน์หรือผลเสียนี้อาจเป็นด้านกายภาพหรือด้านจิตใจที่มีผลต่อสังคมหรือบุคคลได้

วีณา เทียงธรรม, สุนีย์ ละกำป็น, และอาภาพร เผ่าวัฒนา (2555: 67) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ไว้ว่า การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่เกิดจากการนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ภายในชุมชน ทั้งด้านวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มรายได้ การใช้อาคารสถานที่ การใช้อุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ เป็นต้น ทางด้านสังคม ได้แก่ การใช้ประโยชน์จากสาธารณูปโภคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและเป็นของส่วนกลางภายในชุมชน และเป็นการเพิ่มคุณภาพชีวิตให้คนภายในชุมชน เช่น โรงเรียน วัด สวนสาธารณะ สนามกีฬา ถนนภายในหมู่บ้าน ระบบน้ำประปา เป็นต้น ส่วนด้านบุคลากร ได้แก่ เกิดอำนาจในการต่อรองกับฝ่ายตรงข้าม เกิดการรับรู้ในศักยภาพของตนว่าอยู่ในระดับไหน เกิดการนับถือตนเอง และเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชน

Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1977 : 213-219) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ไว้ดังนี้

(1) ผลประโยชน์ด้านวัตถุ (material benefits) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของบุคคล เช่น เป็นการเพิ่มการบริโภค รายได้และทรัพย์สิน แต่สิ่งเหล่านี้อาจจะทำให้เกิดการสรุปข้อมูลล้นเหลือได้ซึ่งควรวิเคราะห์ให้ได้ว่าใครคือผู้มีส่วนร่วม และดำเนินการให้เกิดขึ้น

(2) ผลประโยชน์ด้านสังคม (social benefits) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานด้านสาธารณะ ได้แก่ บริการหรือความพึงพอใจการสาธารณูปโภค การเพิ่มโครงการพัฒนาท้องถิ่นโดยใช้รูปแบบการผสมผสานเพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตให้กับคนยากจน จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ทั้งในเรื่องปริมาณ การแบ่งผลประโยชน์และคุณภาพบริการและความพึงพอใจ

(3) ผลประโยชน์ด้านบุคคล (personal benefits) เป็นความปรารถนาที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มหรือได้รับการคัดเลือกเข้ามา เป็นความต้องการอำนาจทางสังคมและการเมือง โดยผ่านความร่วมมือในโครงการ ผลประโยชน์สำคัญที่ได้จากโครงการมี 3 ชนิด คือ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง อำนาจทางการเมือง และความรู้สึกว่าตนเองทำงานมีประสิทธิผล การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ควรศึกษาผลเสียที่จะเกิดขึ้นตามมาภายหลังด้วย เพราะอัตราการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์มีความแตกต่างกัน จะเป็นข้อมูลที่สำคัญในการวางนโยบายหลักที่เกี่ยวข้องว่าจะให้ใครมีส่วนร่วม หากผลที่ออกมาตรงกันข้ามกับความคาดหวัง จะได้แก้ไขเพื่อหาแนวทางที่มีความเป็นไปได้ในการวางรูปแบบใหม่

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้รับการพัฒนาหรือยอมรับ ซึ่งอาจจะเป็นผลประโยชน์ทางวัตถุ ทางสังคม หรือโดยส่วนตัว

#### 4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

อคิน ระพีพัฒน์ (2547 : 17) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในการประเมินผลไว้ว่าเป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการประเมินว่าโครงการที่ดำเนินการนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลนี้อาจเป็นการประเมินผลย่อย ซึ่งเป็นการประเมินผลความก้าวหน้าของโครงการที่กระทำกันเป็นระยะ ๆ หรือการประเมินผลรวม ซึ่งเป็นการประเมินผลสรุปรวบยอดของโครงการทั้งหมด

ธีระพงษ์ แก้วหาวงษ์ (2543 : 11) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในการประเมินผลไว้ว่า เป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินว่าโครงการพัฒนาที่ดำเนินการนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลนี้อาจเป็นการประเมินผลย่อย ซึ่งเป็นการประเมินผลสรุปรวบยอดของโครงการทั้งหมด

วีณา เทียงธรรม, สุนีย์ ละกำป็น, และอาภาพร เผ่าวัฒนา (2555 : 67) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในการประเมินผลไว้ว่า การมีส่วนร่วมในการวัดผล ประเมินผลและวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน รวมทั้งเป็นการค้นหาข้อดีและข้อเสีย เพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเป็นการประเมินความสำเร็จและความล้มเหลวของงานเป็นระยะ ๆ การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลนี้ส่วนใหญ่บทบาทที่กล่าวมาข้างต้นเป็นของเจ้าหน้าที่รัฐ โดยจะเป็นการประเมินผลการใช้งบประมาณที่จัดสรรขึ้น ว่านำไปใช้อย่างไรบ้าง การประเมินผลนี้จะเป็นการแสดงให้เห็นถึงพลังความคิดของประชาชนที่จะทำให้โครงการพัฒนาหรือสามารถนำไปประยุกต์ใช้ต่อไปได้อย่างไร

Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1977 : 213-219) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในการประเมินผลไว้ว่า เป็นการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินกิจกรรม รวมทั้งเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมต่อไป สามารถประเมินโครงการ ได้ 2 รูปแบบคือ การมีส่วนร่วมทางตรง และการมีส่วนร่วมทางอ้อม การมีส่วนร่วมในการประเมินผลส่วนใหญ่เป็นเจ้าหน้าที่จากส่วนกลางมากกว่าคนในท้องถิ่น ซึ่งทำหน้าที่ประเมินผลด้านงบประมาณ ความพึงพอใจของบุคคลที่มีต่อโครงการ ประเมินว่ามีผู้เห็นด้วยกับโครงการหรือไม่ ผู้ที่มีส่วนร่วมได้แก่ใครบ้าง มีส่วนร่วมโดยวิธีใด มีการแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อต่าง ๆ หรือผ่านตัวแทนที่เลือกเข้าไปอย่างไร และทำอย่างไร ความคิดเห็นต่าง ๆ จึงจะได้รับการนำไปใช้ประโยชน์

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผลเป็นขั้นตอนสุดท้ายของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผลการดำเนินโครงการว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กรที่วางไว้หรือไม่ มากน้อยอย่างไร เพื่อนำผลที่ได้รับมาทำการปรับปรุงหรือพัฒนาโครงการต่อไป

#### 2.2.2.4 ประเภทของการมีส่วนร่วม

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527 : 183) ได้สรุปรูปแบบของการมีส่วนร่วมมีดังต่อไปนี้

- (1) การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรง (Direct Participation) โดยผ่านองค์กรที่จัดตั้งโดยประชาชน (Inclusive Organization) การรวมกลุ่มเยาวชนต่าง ๆ
- (2) การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางอ้อม (Indirect Participation) โดยผ่านองค์กรผู้แทนของประชาชน (Representative Organization) กรรมการของกลุ่มหรือชุมชน
- (3) การมีประชาชนมีส่วนร่วมโดยเปิดโอกาสให้ (Open Participation) โดยผ่านองค์กรที่ไม่ใช่ผู้แทนของประชาชน (Non-Representative Organization) เช่น สถาบันหรือหน่วยงานที่เชิญชวน หรือเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเมื่อไรก็ได้ตลอดเวลา

เฉลิม บุรีภักดิ์ (2545 : 64) สรุปไว้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน แบ่งได้ออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมแบบชายขอบ (Marginal Participation) เป็นการมีส่วนร่วมที่เกิดจากความสัมพันธ์เชิงอำนาจไม่เท่าเทียมกันกล่าวคือ ฝ่ายหนึ่งรู้สึกต่อยอำนาจกว่า มีทรัพยากรหรือความรู้ต่อยกว่าอีกฝ่ายหนึ่ง เป็นต้น

2. การมีส่วนร่วมแบบบางส่วน (Partial Participation) เป็นการมีส่วนร่วมที่เกิดจากการกำหนดนโยบายของรัฐ โดยไม่รู้จักความต้องการของประชาชน ดังนั้น การมีส่วนร่วมจึงเป็นเพียงประชาชนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นในการดำเนินกิจกรรมบางส่วนบางเรื่องเท่านั้น

3. การมีส่วนร่วมแบบสมบูรณ์ (Full Participation) เป็นการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการพัฒนาด้วยความเท่าเทียมกันทุกฝ่าย จัดเป็นการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างแท้จริงของประชาชนตามแนวความคิดและหลักการพัฒนาชุมชน เมื่อนำมาใช้ในการเรียนรู้จะสนับสนุนและส่งเสริมให้กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สุชาติ จักรพิสุทธิ์ (2547 : 53) ศึกษาเรื่องชุมชนกับการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน แบ่งได้ออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. ลักษณะการมีส่วนร่วมจากความเกี่ยวข้องทางด้านเหตุผล โดยการเปิดโอกาสให้สังคม องค์กรต่าง ๆ ในชุมชน ประชาชนมีบทบาทหลักตามสิทธิ หน้าที่ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ตั้งแต่การคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ วางแผน การร่วมปฏิบัติและการรับผิดชอบในผลกระทบที่เกิดขึ้น รวมทั้งส่งเสริม ชักนำ สนับสนุนให้การดำเนินงานเกิดผลประโยชน์ต่อชุมชนตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดด้วยความสมัครใจ

2. ลักษณะการมีส่วนร่วมจากความเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ เป็นการมีส่วนร่วมของชุมชนที่การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ อารมณ์ รวมทั้ง ค่านิยมของประชาชนเป็นเครื่องชี้นำตนเองให้เข้ามามีส่วนร่วม แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การกระทำที่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทำให้ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม เกิดความผูกพัน มีความรู้สึกรับผิดชอบต่อกิจกรรมที่ดำเนินงานด้วยความสมัครใจ

จินตนา สุขจรรย์ (2549 : 62) ได้แบ่งประเภทของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมที่แท้จริง (Genuine Participation) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งจบโครงการ เริ่มตั้งแต่ร่วมศึกษาปัญหาและความต้องการ ร่วมหาวิธีแก้ปัญหา ร่วมวางแผนนโยบายและแผนงาน ร่วมตัดสินใจการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่และร่วมปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ และร่วมประเมินผลโครงการ

2. การมีส่วนร่วมที่ไม่แท้จริง (No Genuine Participation) เป็นการมีส่วนร่วมเพียงบางส่วนโดยเฉพาะเข้าร่วมในการปฏิบัติตามโครงการที่ได้มีการกำหนดไว้แล้ว เช่น การเข้าเป็นสมาชิกหรือการร่วมเสียสละแรงงาน

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553 : 49) ได้กล่าวถึงประเภทของการมีส่วนร่วมโดยสามารถจำแนกการมีส่วนร่วมออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมโดยตรง การมีส่วนร่วมในการบริหารเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการตัดสินใจเป็นสำคัญ ดังนั้น ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบกิจกรรมโดยตรง เช่น ผู้บริหาร หัวหน้าโครงการ มักจะเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในรูปของกรรมการที่ปรึกษาที่ให้ข้อคิด ข้อเสนอแนะเพราะกิจกรรมบางอย่างอาจมีอุปสรรค ไม่สามารถแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี จึงจำเป็นต้องให้บุคคลอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เพื่อให้ผลการตัดสินใจเป็นที่ยอมรับแก่คนทั่วไปหรือเกิดผลงานที่มีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมโดยตรงจึงมีสาระสำคัญอยู่ที่ว่า เป็นการร่วมอย่างเป็นทางการและมักทำเป็นลายลักษณ์อักษร เช่น คำสั่งแต่งตั้งหนังสือเชิญประชุม บันทึกการประชุม เป็นต้น

2. การมีส่วนร่วมโดยอ้อม การมีส่วนร่วมโดยอ้อมเป็นเรื่องของการทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งให้บรรลุเป้าหมายอย่างไม่เป็นทางการ โดยไม่ได้ร่วมในการตัดสินใจในกระบวนการบริหาร แต่เป็นเรื่องของการให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้บรรลุเป้าหมายเท่านั้น เช่น การบริจาคเงิน ทรัพย์สิน วัสดุ อุปกรณ์ แรงงาน เข้าช่วยสมทบ ไม่ได้เข้าร่วมประชุมแต่ยินดีร่วมมือ เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ประเภทของการมีส่วนร่วมคือการเข้ามาของบุคคลหรือชุมชนในกระบวนการทำงานหรือโครงการต่าง ๆ โดยการเข้ามาอาจจะมีรูปแบบหรือบริบทที่หลากหลายแตกต่างกันออกไป โดยสามารถจำแนกรูปแบบการมีส่วนร่วมออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การมีส่วนร่วมโดยตรง เป็นการมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการและมักทำเป็นลายลักษณ์อักษร เช่น คำสั่งแต่งตั้ง หนังสือเชิญประชุม บันทึกการประชุม เป็นต้น

2. การมีส่วนร่วมโดยทางอ้อม เป็นการทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งให้บรรลุเป้าหมายอย่างไม่เป็นทางการ เป็นการให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้บรรลุเป้าหมาย

### 2.2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นการที่บุคคลหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ และรับผิดชอบในการดำเนินการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่จัดทำอย่างเป็นระบบบนพื้นฐานของข้อมูลสถานศึกษาที่เกิดจากการวางแผนและพันธสัญญา ร่วมกันระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรในสถานศึกษา รวมทั้งผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

จากแนวคิดกระบวนการวางแผนพัฒนาสถานศึกษาและแนวคิดการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้นำ 2 แนวคิดมาร่วมกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังนี้

1. การแต่งตั้งคณะกรรมการ
  - 1.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
  - 1.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
  - 1.3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
  - 1.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล
2. การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา
  - 2.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
  - 2.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
  - 2.3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
  - 2.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล
3. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา
  - 3.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 3.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
- 3.3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
- 3.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล
4. การกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
  - 4.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
  - 4.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
  - 4.3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
  - 4.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล
5. การกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา
  - 5.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
  - 5.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
  - 5.3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
  - 5.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล
6. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
  - 6.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
  - 6.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
  - 6.3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
  - 6.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

จากกรอบแนวคิด ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดกระบวนการวางแผนพัฒนาสถานศึกษา และแนวคิดการมีส่วนร่วมมาสังเคราะห์ร่วมกัน และนำข้อมูลสังเคราะห์การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา หน้า 27 – 39 และข้อมูลสังเคราะห์ขั้นตอนการมีส่วนร่วม หน้า 43-47 มาสรุปเป็นกรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ดังนี้

#### 2.2.3.1 การแต่งตั้งคณะกรรมการ

การกำหนดตัวแทนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา ที่มีทักษะในด้านการจัดการสถานศึกษา เป็นที่ยอมรับของชุมชน โดยสถานศึกษาต้องสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาการศึกษา และกำหนดบทบาทหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย

(1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การแสดงความคิดเห็นการกำหนดตัวแทนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา ที่มีทักษะในด้านการจัดการสถานศึกษา เป็นที่ยอมรับของชุมชน โดยสถานศึกษาต้องสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาการศึกษา และกำหนดบทบาทหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

(2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการตรวจสอบ ประเมิน การกำหนดตัวแทนของผู้มี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ที่มีทักษะในด้านการจัดการสถานศึกษา เป็นที่ยอมรับของชุมชน โดยสถานศึกษาต้องสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนการพัฒนาการศึกษา และกำหนดบทบาทหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

(3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การใช้ประโยชน์จากการกำหนดบุคลากร หรือกำหนดผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ที่มีทักษะด้านการจัดการสถานศึกษา เป็นที่ยอมรับนับถือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และกำหนดบทบาทหน้าที่ให้จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อเพิ่มคุณภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

(4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การควบคุม ตรวจสอบ ประเมิน และวิเคราะห์ผลการกำหนดบุคคล หรือการกำหนดผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ที่มีทักษะด้านการจัดการสถานศึกษา เป็นที่ยอมรับนับถือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และกำหนดบทบาทหน้าที่ให้จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

2.2.3.2 การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา

การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา เป็นการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีในการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานให้ครอบคลุมงานด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านบริหารทั่วไป เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย

(1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา หมายถึง การแสดงความคิดเห็นเพื่อใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีในการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานให้ครอบคลุมงานด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านบริหารทั่วไป เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาพัฒนาคุณภาพการศึกษา

(2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีในการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาพัฒนาคุณภาพการศึกษา

(3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์รวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา หมายถึง การใช้ประโยชน์จากข้อมูลสารสนเทศด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านบริหารทั่วไป เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการเพิ่มคุณภาพการจัดการศึกษา

(4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา หมายถึง การควบคุม ตรวจสอบ ประเมิน และวิเคราะห์ผลการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีในการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ มีการวิเคราะห์ข้อมูลที่ต้องจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

### 2.2.3.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถานศึกษาคือ การตรวจสอบ ประเมิน และวิเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลต่อสถานศึกษาว่า ปัจจัยใดเป็นจุดแข็งและจุดอ่อนเพื่อหาโอกาสและหลีกเลี่ยงอุปสรรคที่เกิดขึ้น ประกอบด้วย

(1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา หมายถึง การแสดงความคิดเห็นในการตรวจสอบ ประเมิน และวิเคราะห์ข้อมูล สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลต่อสถานศึกษาว่าปัจจัยใดเป็นจุดแข็งและจุดอ่อนที่นำมาพัฒนาหรือปรับปรุงแก้ปัญหาจุดที่ควรพัฒนาและเพื่อหาโอกาสและหลีกเลี่ยงปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น

(2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการตรวจสอบ ประเมิน และวิเคราะห์ข้อมูล สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลต่อสถานศึกษาว่าปัจจัยใดเป็นจุดแข็งและจุดอ่อนที่นำมาพัฒนาหรือปรับปรุงแก้ปัญหาจุดที่ควรพัฒนาและเพื่อหาโอกาสและหลีกเลี่ยงปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น

(3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา หมายถึง การใช้ประโยชน์จากการบริหารจัดการตรวจสอบ ประเมิน และวิเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลต่อสถานศึกษาว่าปัจจัยใดเป็นจุดแข็งและจุดอ่อนที่นำมาพัฒนาหรือปรับปรุงแก้ปัญหาจุดที่ควรพัฒนาและเพื่อหาโอกาสและหลีกเลี่ยงปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น เพื่อเพิ่มคุณภาพของสถานศึกษา

(4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา หมายถึง การควบคุม ติดตามการตรวจสอบ ประเมิน และวิเคราะห์ผล สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลต่อสถานศึกษาว่าปัจจัยใดเป็นจุดแข็งและจุดอ่อนที่นำมาพัฒนาหรือปรับปรุงแก้ปัญหาจุดที่ควรพัฒนาและเพื่อหาโอกาสและหลีกเลี่ยงปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น

### 2.2.3.4 การกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

การกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เป็นการนำผลวิเคราะห์ข้อมูล สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่สถานศึกษาต้องดำเนินการจัดการศึกษา ประกอบด้วย

(1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การแสดงความคิดเห็นการนำผลวิเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่สถานศึกษาต้องดำเนินการจัดการศึกษา

(2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการนำผลวิเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่สถานศึกษาต้องดำเนินการจัดการศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์กำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การใช้ประโยชน์จากการนำผลวิเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่สถานศึกษาต้องดำเนินการจัดการศึกษา

(4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การควบคุม ตรวจสอบ ประเมิน และวิเคราะห์ผลการนำผลวิเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่สถานศึกษาต้องดำเนินการจัดการศึกษา

#### 2.2.3.5 การกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา

การกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม จุดแข็ง และจุดอ่อนของสถานศึกษามาจัดทำเป็นกลยุทธ์ เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย

(1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การแสดงความคิดเห็นการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม จุดแข็ง และจุดอ่อนของสถานศึกษามาจัดทำเป็นกลยุทธ์ เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม

(2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม จุดแข็ง และจุดอ่อนของสถานศึกษามาจัดทำเป็นกลยุทธ์ เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม

(3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์กำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การใช้ประโยชน์จากการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม จุดแข็ง และจุดอ่อนของสถานศึกษามาจัดทำเป็นกลยุทธ์ เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และเพิ่มคุณภาพของสถานศึกษา

(4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การควบคุม ตรวจสอบ ประเมิน และวิเคราะห์ผลการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม จุดแข็ง และจุดอ่อนของสถานศึกษามาจัดทำเป็นกลยุทธ์ เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม

2.2.3.6 การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เป็นกระบวนการจัดทำทิศทาง และกำหนดเวลาในการบริหารองค์กรให้เกิดสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ประกอบด้วย

(1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การแสดงความคิดเห็นในการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ โดยอาศัยแผนปฏิบัติการประจำปีเป็นเครื่องมือสำหรับใช้เป็นแนวทางในการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปฏิบัติงานให้เป็นไปอย่างสอดคล้องประสานกันทั้งในแง่ทิศทางและจังหวะเวลา เป็นที่ทำขึ้นสำหรับใช้ในการบริหารหน่วยงานให้เกิดความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามที่สถานศึกษากำหนด มีระบบการทำงานที่ชัดเจนและเป็นขั้นตอน มีการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าและมีการตรวจสอบผลการทำงาน

(2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการในกระบวนการจัดทำทิศทาง และกำหนดเวลาในการบริหารองค์กรให้เกิดสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์

(3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การใช้ประโยชน์จากการบริหารจัดการในกระบวนการจัดทำทิศทาง และกำหนดเวลาในการบริหารองค์กรให้เกิดสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์

(4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การควบคุม ตรวจสอบ ประเมิน และวิเคราะห์ผลจากการร่วมบริหารจัดการในกระบวนการจัดทำทิศทาง และกำหนดเวลาในการบริหารองค์กรให้เกิดสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์

## 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็น

### 2.3.1 ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น

ปยมารณ โชควยชัย (2540 : 18) ได้สรุปความหมาย การประเมินความต้องการจำเป็นว่าหมายถึง กระบวนการประเมินความแตกต่างระหว่างสภาพที่ควรจะเป็นหรือสภาพที่คาดหวังกับสภาพที่เป็นอยู่จริงหรือสภาพปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไข รวมถึงการประเมินความต้องการที่แท้จริงของผู้รับบริการ แล้วนำผลความต้องการหรือความแตกต่างดังกล่าวมาจัดเรียงลำดับความสำคัญ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจเลือกและวางแผนโครงการต่อไปในอนาคต

ศิริรัตน์ ศรีสะอาด (2542 : 8) ได้สรุปความหมายการประเมินความต้องการจำเป็นว่า หมายถึง เป็นวิถีทางในการหาความแตกต่างระหว่างสภาพที่มุ่งหวังกับสภาพที่เกิดขึ้นจริงและนำความแตกต่างดังกล่าวมาจัดลำดับความสำคัญ เพื่อให้ได้แนวทางในการตัดสินใจว่าควรดำเนินการแก้ไขด้านใดก่อนหลังตามลำดับ

ทิพวรรณ ประเสริฐอำไพสกุล (2544 : 14) ได้สรุปความหมายการประเมินความต้องการจำเป็นว่า การประเมินความต้องการจำเป็นเป็นกระบวนการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างสภาพในปัจจุบันกับสภาพที่ควรจะเป็นที่มีระบบเพื่อจัดลำดับความสำคัญก่อนหลัง โดยเป็นการระบุความต้องการจำเป็น พิจารณาตัดสินใจความขัดแย้ง ตรวจสอบสภาพทั่วไปตามธรรมชาติ และหาสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็น และจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุง แก้ไข การจัดสรรงบประมาณ การจัดทำแผน การดำเนินงานขององค์กร ดังนั้นการประเมินความต้องการจำเป็นจะทำให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างสภาพของสิ่งที่เป็นอยู่กับสิ่งที่เป็นจริง ซึ่งแสดงถึงสถานะที่ไม่พอใจอันเป็นจุดเริ่มต้นหาหนทางแก้ปัญหาต่อไป ตัวเทคนิคในการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเมินความต้องการจำเป็นไม่ได้ระบุวิธีการแก้ปัญหาแต่จะชี้แนะทางเลือกในการตัดสินใจเลือกหรือหาวิธีการแก้ปัญหา

สุวิมล ว่องวานิช (2558 : 76) ได้ให้ความหมายการประเมินความต้องการจำเป็น หมายถึง กระบวนการที่เป็นระบบซึ่งใช้เพื่อกำหนดความแตกต่างระหว่างสภาพที่มุ่งหวังกับสภาพที่เป็นอยู่จริง ส่วนใหญ่จะเน้นความแตกต่างของผลลัพธ์ (outcome gaps) จากนั้นมีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความแตกต่างนั้น แล้วเลือกความต้องการจำเป็นที่สำคัญมาแก้ไข

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การประเมินความต้องการจำเป็น หมายถึงกระบวนการประเมินเพื่อกำหนดความแตกต่างระหว่างสภาพที่มุ่งหวังกับสภาพที่เป็นอยู่จริง แล้วนำผลความต้องการหรือความแตกต่างดังกล่าวมาจัดเรียงลำดับความสำคัญ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจเลือกและวางแผนต่อไป

### 2.3.2 จุดมุ่งหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น

คมศร วงษ์รักษา (2540 : 21) ได้กล่าวว่า จุดมุ่งหมายที่เป็นพื้นฐานสำคัญของการประเมินความต้องการจำเป็นมี 4 ประการ คือ

1. เพื่อให้ได้ข้อมูลเพื่อการวางแผน ซึ่งจะส่งผลในการจำแนกเป้าหมาย การตัดสินใจถึงขอบเขตของเป้าหมายว่าจะทำได้แค่ไหน
2. เพื่อเป็นการตรวจวิเคราะห์หรือการจำแนกแยกแยะปัญหา หรือหาจุดอ่อนของสิ่งที่ศึกษา จะทำให้การวางแผนเป็นไปอย่างเหมาะสม
3. เพื่อใช้เป็นส่วนประกอบสำหรับการประเมินหลาย ๆ รูปแบบ
4. เพื่อนำไปใช้กับการรับรองสถาบันการศึกษา เช่น การประเมินผลผลิตในเรื่องของนักศึกษา ผลการประเมินชนิดนี้ นำไปจำแนกความพยายามทางการศึกษาของโรงเรียนว่าเกิดประสิทธิผลหรือไม่ และยังใช้จำแนกขอบเขตวิชา หรือสถานที่ตั้ง ซึ่งสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษามีน้อย

ดวงใจ กฤดากร (2545 : 15) ได้กล่าวว่า การประเมินความต้องการจำเป็นมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการวางแผนการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลดียิ่งขึ้น

สุวิมล ว่องวานิช (2558 : 14) ได้กล่าวว่าจุดมุ่งหมาย การประเมินความต้องการจำเป็น คือ ความพยายามให้ได้ข้อมูลที่จะช่วยเสริมการวางแผนการดำเนินงาน ทำให้การพัฒนากิจกรรมหรือการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ สอดคล้องกับสภาพที่เกิดขึ้นจริงนั้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น การประเมินให้รับรู้สภาพที่เป็นจริงเพื่อให้ได้ข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการดำเนินการในพัฒนา กิจกรรมและเป็นทางเลือกในการแก้ไขปัญหาเพื่อการวางแผนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการขององค์กร ที่ช่วยให้องค์กร หรือบุคคล ได้เสริมการวางแผนการดำเนินงานไปถึงเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพให้ดียิ่งขึ้น

### 2.3.3 ประเภทของการประเมินความต้องการจำเป็น

นักการศึกษาได้แบ่งประเภทของการประเมินความต้องการจำเป็นไว้ดังนี้ คือ

Witkin (1984 อ้างในสุวิมล ว่องวาณิช 2558 : 47) ได้จัดแยกประเภทของการประเมินความต้องการจำเป็นตามระดับความต้องการ 3 ระดับ ซึ่งแต่ละระดับเป็นตัวแทนของกลุ่มเป้าหมายสำหรับการประเมินความต้องการจำเป็น ดังนี้

ระดับที่ 1 (ปฐมภูมิ) เป็นการประเมินความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้รับบริการ เช่น นักเรียน ลูกคา คนไข้ผู้ใช้ข้อมูล ผู้แลกเปลี่ยน ผู้ที่มีศักยภาพเป็นลูกคา

ระดับที่ 2 (ทุติยภูมิ) เป็นการประเมินความต้องการจำเป็นของผู้ให้บริการ และผู้วางนโยบาย เช่น ครู ผู้ปกครอง พนักงานที่อยู่ในสังคม ผู้ให้การดูแลรักษา ผู้เชี่ยวชาญในด้านการดูแลสุขภาพ พนักงานในโรงงาน พนักงานไปรษณีย์ เจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ ผู้บริหาร ผู้บังคับบัญชา ผู้จัดการ

ระดับที่ 3 (ตติยภูมิ) เป็นการประเมินความต้องการจำเป็น ที่เกี่ยวกับทรัพยากรหรือการแก้ไขปัญหา เช่น อาคาร อุปกรณ์อำนวยความสะดวก เครื่องไม้ เครื่องมือ พัสดุ เทคโนโลยีโปรแกรม ขนาดห้องเรียน กระบวนการผลิต ระบบการนำข้อมูลมาใช้ การขนส่ง เงินเดือนและผลประโยชน์ ระบบการจัดส่ง โปรแกรม การจัดแบ่งเวลา สภาพแวดล้อมในการทำงาน

Kaufman และ English (1981 อ้างในสุวิมล ว่องวาณิช 2558 : 48) จัดแยกประเภทของการประเมินความต้องการจำเป็นไว้ 2 ประเภท ตามขอบข่ายของการประเมิน คือ การประเมินความจำเป็นภายนอก (External Needs Assessment) และการประเมินความต้องการจำเป็นภายใน (Internal Needs Assessment) เกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งประเภทวิธีการประเมินความต้องการจำเป็นดังกล่าว ได้แก่ ขอบข่ายการดำเนินงานและประโยชน์ที่จะได้จากการประเมินความต้องการจำเป็น

1. การประเมินความต้องการจำเป็นภายใน เป็นการวิเคราะห์ตีความความต้องการจำเป็นเพื่อศึกษาจัดลำดับ คัดเลือกความต้องการจำเป็นภายในขอบเขตขององค์การ

2. การประเมินความต้องการจำเป็นภายนอก เป็นการประเมินความต้องการจำเป็นที่มุ่งหวังจะให้ได้ความต้องการจำเป็นที่เป็นประโยชน์ต่อองค์การทั้งในปัจจุบันและในอนาคตต่อองค์การ และต่อสังคมโดยรวม

สุวิมล ว่องวาณิช (2558 : 76) กล่าวว่า การจัดประเภทที่มีประโยชน์ต่อการวางแผนการประเมินความต้องการจำเป็น คือ การจัดประเภทความต้องการจำเป็นตามกลุ่มมิติกลุ่มของผู้เป็นเจ้าของความต้องการจำเป็นซึ่งแยกออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่

1. ความต้องการจำเป็นระดับปฐมภูมิ เป็นความต้องการจำเป็นของผู้รับบริการ
2. ความต้องการจำเป็นระดับทุติยภูมิ ได้แก่ ความต้องการจำเป็นของผู้ให้บริการ
3. ความต้องการจำเป็นระดับตติยภูมิ ได้แก่ ความต้องการจำเป็นด้านทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงานหรือแนวทางแก้ไขปัญหา

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ประเภทของการประเมินความต้องการจำเป็นมีหลายประเภทที่มีลักษณะต่างกันไป ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและบริบทของการประเมินในแต่ละครั้ง ฉะนั้นจึงควรศึกษาวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตลอดจนบริบท เครื่องมือและปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยละเอียด ก่อนจะเลือกใช้รูปแบบการประเมินความต้องการจำเป็น

### 2.3.4 ขั้นตอนของการประเมินความต้องการจำเป็น

สุวิมล ว่องวานิช (2558 : 105-106) ได้สรุปขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็น ได้ว่า ขั้นตอนการดำเนินการแบ่งออกเป็น 3 ระยะ

ระยะแรก เป็นระยะก่อนการประเมินประกอบ ด้วยขั้นตอน การเตรียมการมีการกำหนด จุดมุ่งหมาย หรือ วิสัยทัศน์ที่ต้องการจะทำให้เกิดกำหนดกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์จากผลการประเมินความต้องการจำเป็นกลุ่มเป้าหมายและกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการประเมินความต้องการจำเป็นและขั้นการ ออกแบบการประเมินเกี่ยวข้องกับการกำหนดนิยามประเภทขอบข่ายของการประเมินความต้องการจำเป็นการวางแผนการดำเนินงานด้านทรัพยากรค่าใช้จ่ายและเวลาในการดำเนินงาน

ระยะที่สอง เป็นระยะระหว่างการประเมินมีการกำหนดวิธีการเก็บข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อกำหนดความต้องการจำเป็นและการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

ระยะที่สาม เป็นระยะหลังการประเมินมีการนำผลไปใช้ประโยชน์การนำเสนอผลหรือรายงาน ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบกำหนดแนวทางการแก้ไขเพื่อขจัดปัญหาที่เกิดจากความต้องการจำเป็นการดำเนินงาน ในระยะที่สามซึ่งเกี่ยวกับการนำผลประเมินความต้องการจำเป็นไปใช้ประโยชน์

### 2.3.5 วิธีการประเมินความต้องการจำเป็น

สุวิมล ว่องวานิช (2558 : 134-135) ได้นำเสนอกลุ่มวิธีการประเมินความต้องการจำเป็นที่แยก ออกเป็น 8 กลุ่ม โดยมีตัวอย่างของวิธีการต่าง ๆ ภายใต้อันแต่ละกลุ่มดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

กลุ่มแรก เป็นกลุ่มที่ใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้ว เช่น การใช้ข้อมูลจากตัวบ่งชี้ทางสังคมหรือข้อมูลสถิติ ของหน่วยงานต่าง ๆ ข้อมูลประเภทนี้มักใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็นขององค์กร

กลุ่มที่สอง เป็นกลุ่มที่เก็บข้อมูลโดยใช้การสำรวจ เช่น การเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม การ สัมภาษณ์ การสังเกต การเก็บข้อมูลจากการสำรวจเป็นการกำหนดความต้องการจำเป็นตามการรับรู้ของ ผู้ตอบและสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นนั้นมักจะไม่ใช่ในการวิเคราะห์ทางเลือกในการปฏิบัติ

กลุ่มที่สาม เป็นกลุ่มที่ใช้กระบวนการกลุ่มในการเก็บข้อมูล เช่น เทคนิคกลุ่มสมมติ (Nominal Group Technique) ในเทคนิคการจัดกลุ่มสนทนาแบบเจาะจง (Focus Group Technique) การระดม ความคิดของผู้ทรงคุณวุฒิ (Brainstorming) การเก็บข้อมูลโดยวิธีการนี้จะสามารถใช้ได้ดีทั้งการกำหนด ความต้องการจำเป็นการวิเคราะห์สาเหตุและการกำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหา

กลุ่มที่สี่ เป็นกลุ่มที่ใช้จัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเทคนิคหรือวิธีการต่าง ๆ ในกลุ่มนี้นับว่ามีบทบาทสำคัญมากในการกำหนดความต้องการจำเป็นเนื่องจากในการกำหนดความ ต้องการจำเป็นต้องมีการจัดลำดับความสำคัญขั้นสุดท้ายว่าความต้องการจำเป็นใดสำคัญที่สุด เช่น การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (Mean Difference Method : MDF) การจัดเรียงอันดับ (Rank Order) การสร้างมาตราแบบประมาณช่วงขนาด (Magnitude Estimation Scaling : MES) ดัชนี PNI (Priority Needs Index) ดัชนี WNI (Weighted Need index) ดัชนี Del-N กระบวนการกำหนด น้ำหนักรายคู่ (Paired – Weighting Procedure : PWP) การเรียงลำดับด้วยการ์ด (Card Sort) สำหรับ วิธีการสองวิธีหลังนั้นยังสามารถนำไปใช้ในการจัดลำดับสาเหตุของความต้องการจำเป็นหรือทางเลือกที่มี ความสำคัญมากที่สุดได้ด้วย

กลุ่มที่ห้า เป็นกลุ่มวิธีการวิเคราะห์เชิงสาเหตุวิธีการเก็บข้อมูลที่นิยมใช้กัน ได้แก่ การวิเคราะห์แผนภูมิแก๊งปลา (Fishboning) การวิเคราะห์สาเหตุของความล้มเหลว (Fault Tree Analysis)

กลุ่มที่หก เป็นกลุ่มวิธีที่ใช้ในการวิเคราะห์ผลกระทบมักใช้ในขั้นตอนการกำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหาและการเลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด ดเช่น การวิเคราะห์ผลกระทบไขว้หรือการวิเคราะห์อรรถประโยชน์ – พหุลักษณะ (MAUT)

กลุ่มที่เจ็ด เป็นกลุ่มวิธีที่ใช้ในการกำหนดความต้องการจำเป็นเชิงอนาคต เช่น เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technhige) การสร้างอนาคตภาพการวิเคราะห์ห่วงล้อนาคตสองวิธีแรกใช้ได้ในทุกขั้นตอนของการประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์คือการกำหนดความต้องการจำเป็นการวิเคราะห์สาเหตุและการกำหนดทางเลือกที่เหมาะสมได้ด้วย

กลุ่มที่แปด เป็นกลุ่มวิธีเก็บข้อมูลแบบอื่น ๆ ที่นำมาประยุกต์ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็นได้ เช่น การทำแผนที่มโนทัศน์ (Concept Mapping) เทคนิคเสียงจากภาพ (photo voice Technique) การวิเคราะห์ต้นทุน-ผลที่ตามมา (Costs – consequence Analysis)

วิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการประเมินความต้องการจำเป็นตามแบบกลุ่มที่สี่โดยจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น เพื่อทำการเรียงเรียงถึงความต้องการจำเป็นที่สำคัญที่สุด โดยหาค่าความต้องการจำเป็น ตามสูตร Modified Priority Needs Index (PNI Modified) หาค่าผลต่างระหว่างสภาพที่คาดหวัง (I) กับสภาพที่ปฏิบัติจริงในปัจจุบัน (D) ด้วยค่าสภาพที่ปฏิบัติจริงในปัจจุบัน (D) (สุวิมล ว่องวานิช. 2558 : 135)

### 2.3.6 การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

สุวิมล ว่องวานิช (2558 : 264 - 265) ได้กล่าวถึง การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น เป็นการศึกษาวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นแต่ละประเด็น จากนั้นนำความต้องการจำเป็นมาจัดเรียงลำดับ (sort) ตั้งแต่ความสำคัญมากไปหาน้อย ขั้นตอนการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งมีขั้นตอนที่สำคัญคือ 1) การให้คะแนนความสำคัญตามวิธีการที่กำหนด 2) การจัดเรียงลำดับความสำคัญ และ 3) การสรุปผล การจัดลำดับความสำคัญ และได้มีเทคนิคการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นดังนี้

1. เทคนิคการจัดลำดับความสำคัญสำหรับข้อมูลแบบการตอบสนองเดียว สุวิมล ว่องวานิช (2558 : 265 – 274) ได้นำเสนอกลุ่มเทคนิคนี้ด้วยการจัดลำดับ ดังนี้

1.1 วิธีการจัดเรียงลำดับตาม ค่ามัธยฐานสำหรับมาตรแบบกลุ่ม (Category Scales) คือ การกำหนดให้ตัวอย่างวิจัยระบุน้ำหนักความสำคัญของความต้องการจำเป็นตามการรับรู้เป็นรายประเด็นตามมาตรประมาณค่า ผู้ให้ข้อมูลจะให้น้ำหนักความสำคัญกับความต้องการจำเป็นประเด็นต่าง ๆ เท่ากันได้หากเห็นว่าความต้องการจำเป็นเรานั้นมีระดับความสำคัญเท่ากันจากนั้นทำการแจ้งนับความถี่ที่กระจายตามมาตรประมาณค่าของแต่ละข้อรายการแล้วหา ค่ามัธยฐานหรือ ฐานนิยมหรือค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐานจะเป็นค่าสถิติที่เหมาะสมสำหรับข้อมูลที่อยู่ในมาตราจัดอันดับในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสามารถเรียงจากค่ามากไปหาน้อยหรือจากน้อยไปหามากตามค่าสถิติที่ได้ในแต่ละข้อรายการ อย่างไรก็ตามผลที่ได้จากการใช้วิธีนี้ในการจัดลำดับความสำคัญมีความเป็นไปได้สูงที่ความต้องการจำเป็นทุกประเด็นมีค่าเท่ากัน

1.2 วิธีการสร้างการประมาณช่วงขนาด (Magnitude Estimation Scaling) การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นวิธีนี้ ทำได้โดยใช้วิธีการสร้างมาตราประมาณช่วงขนาด (Magnitude Estimation Scaling: MES) โดยเปรียบเทียบความสำคัญของความต้องการจำเป็นซึ่งมีหลายด้านว่าด้านใดมีความสำคัญมากกว่าวิธีการสร้างมาตราประมาณช่วงขนาดจะมีการกำหนดความสำคัญของแต่ละข้อรายการด้วยคะแนนในเชิงเปรียบเทียบกับคะแนนความสำคัญของข้อความแรก (ความต้องการจำเป็น) ที่ใช้เป็นฐานอ้างอิง

1.3 วิธีการกำหนดคะแนนรายคู่ (Paired Weighting Procedure: PWP) เป็นวิธีการจัดลำดับความสำคัญด้วยการเปรียบเทียบความสำคัญของความต้องการจำเป็นทุกประเด็นเป็นรายคู่ให้ครบทุกคู่ที่เป็นไปได้ซึ่งไม่ควรเกิน 15 คู่ หากเกิน 15 คู่ จะทำให้ตัวอย่างวิจัยสับสน และไม่สามารถจำรายละเอียดของข้อรายการต่างๆได้ครบถ้วนสมบูรณ์

1.4 วิธีจัดเรียงลำดับความสำคัญด้วยการ์ด (Card Sort) สุวิมล ว่องวานิช (2558 : 272-273) การจัดความสำคัญด้วยการ์ด เป็นวิธีการที่ใช้ก๊าซเป็นอุปกรณ์ที่ทำให้ผู้ประเมินความต้องการจำเป็นความสะดวกในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมากขึ้นวิธีนี้มีขั้นตอนการดำเนินงาน ที่สำคัญดังนี้

1.4.1 ผู้รับผิดชอบในการประเมินความต้องการจะเตรียมข้อความที่แสดงความต้องการจำเป็นทั้งหมดที่ต้องจัดลำดับ โดยการพิมพ์ในกระดาษที่เป็นการ์ด จัดทำการ์ดเป็นชุด ๆ ตามจำนวนคนที่ทำหน้าที่จัดลำดับความสำคัญ

1.4.2 มอบการ์ดให้กับกลุ่มบุคคลที่ทำหน้าที่จัดเรียงลำดับความสำคัญชี้แจงให้แยกการ์ด ออกเป็นกองๆตามกลุ่มของข้อความที่คิดว่ามีความสำคัญอยู่ในกองเดียวกันจะเป็นกี่กองก็ได้

1.4.3 ระบุระดับความสำคัญในการ์ดแต่ละใบและมอบการ์ดคืน

1.4.4 ผู้รับผิดชอบในการประเมินความต้องการจำเป็นจะทำการแจกแจงความถี่ของคะแนนของการ์ดแต่ละใบและสรุปคะแนนเป็นภาพรวมเสนอเป็นผลการประเมิน ความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ข้อดีของการเรียงลำดับตามการ์ด (Card Sort) คือ สามารถจัดเรียงความต้องการจำเป็นได้หลายข้อรายการ มีโอกาสเปรียบเทียบเป็นรายคู่ และมีโอกาสทบทวนผลการจัดเรียงลำดับ เนื่องจากสามารถสลับตำแหน่งของการ์ดได้ตลอดเวลา ไม่เหมือนการจัดเรียงบนกระดาษที่มีตำแหน่งของข้อความยึดอยู่กับที่ เคลื่อนย้ายไม่ได้การใช้วิธีนี้มักใช้กระบวนการกลุ่มที่มีการนัดหมายสมาชิกที่มีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการจำเป็น สามารถกระทำได้รวดเร็ว ได้ผลทันทีแต่อย่างไรก็ตาม วิธีนี้สามารถจัดทำเหมือนการตอบแบบสอบถามโดยผู้ให้ข้อมูลได้รับการ์ด 1 ชุด พร้อมกระดาษบันทึกข้อมูล มีคำสั่งชี้แจงให้ทำการจัดเรียงแยกเป็นกอง ๆ แล้วบันทึกผลที่ได้ลงในกระดาษบันทึกข้อมูลเตรียมไว้ให้แล้วส่งผลมายังนักประเมินหรือนักวิจัย ทำการรวบรวมและประเมินต่อไป

2. เทคนิคการจัดลำดับสำหรับข้อมูลแบบการตอบสนองคู่ สุวิมล ว่องวานิช (2558 : 275-279) ได้อธิบายถึงรูปแบบของการให้ตอบข้อมูลแบบตอบสนองคู่ (Dual-Response-Format) ว่ามักปรากฏในแบบสอบถามที่มีข้อความให้ตอบในรูปแบบมาตราประมาณค่าโดยให้ระบุข้อมูลทั้งสองชุด คือ ระดับของสภาพที่เป็นอยู่จริง และสภาพที่ควรจะเป็น รูปแบบนี้สร้างขึ้นโดยมีพื้นฐานแนวคิดของการนิยามความต้องการจำเป็น ตามโมเดลความแตกต่าง (Discrepancy Model) วิธีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสามารถกระทำดังนี้

## 2.1 วิธีที่ใช้หลักประเมินความแตกต่าง

วิธีการนี้พบว่าเป็นที่นิยมใช้กันมาก เป็นวิธีที่มีรากฐานมาจากการประเมินความต้องการจำเป็นที่ใช้โมเดลความแตกต่างซึ่งเป็นการรวบรวมข้อมูลแบบการตอบสนองคู่ จากมาตรวัดที่แสดงระดับความสำคัญ ( $I = \text{Importance}$ ) ของข้อความนั้น เป็นเสมือนค่าที่บอกระดับของ (What Should Be) และมาตรวัดที่แสดงระดับที่ข้อรายการนั้นได้รับการตอบสนอง หรือระดับสัมฤทธิ์ผล ( $D = \text{Degree of Success}$ ) ที่เป็นอยู่ในขณะนั้นเปรียบเสมือนค่าที่บอกระดับของ (What is) สูตรในการคำนวณความต้องการจำเป็นแต่ละสูตรมีวิธีการดังนี้

(1) วิธี Mean Difference Method (MDF) กำหนดโดยหาผลต่างของค่าเฉลี่ย  $I$  และค่าเฉลี่ยของ  $D$  บางคนเรียกวิธีนี้ว่า Rank Order Of Difference Scores (RODS)

$$\text{MDF} = I - D$$

วิธีการในทางปฏิบัติกำหนดผลต่างของค่าเฉลี่ย ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น อาจจะได้เรียงลำดับเหมือนกับข้อความที่เรียงอยู่เดิม ผู้วิจัยประเมินความต้องการจำเป็นควรจัดเรียงข้อรายการใหม่ โดยเอาข้อรายการมาแสดงให้เห็นภาพระดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นให้ชัดเจนขึ้น โดยนำเสนอในรูปแบบตารางที่มีการจัดเรียงข้อใหม่ (sort) ตามขนาดของความแตกต่างของค่าเฉลี่ย

ข้อดีของการใช้วิธีการจัดลำดับความสำคัญการผลต่างของค่าเฉลี่ย คือ เป็นวิธีที่สามารถวิเคราะห์ได้ง่ายไม่ต้องใช้สถิติวิเคราะห์ขั้นสูงสามารถวิเคราะห์ด้วยมือและเป็นที่ยอมรับของวิธีนี้คือบางครั้งความต้องการจำเป็นหลายข้อมีคะแนนความแตกต่างเท่ากันทำให้มีการตีความว่าเป็นความต้องการจำเป็นที่มีความสำคัญเท่ากันโดยไม่ได้ให้ความสนใจกับดูจากสภาพที่เป็นอยู่จริงกับสภาพที่ควรจะเป็นว่ามากหรือน้อยวิธีนี้จะเป็นที่วิจารณ์กันข้อรายการหลายข้ออาจมีระดับความคาดหวังสูงมากแต่ผลการวิเคราะห์อาจปรากฏว่าไม่ใช่ความต้องการจำเป็นในระดับต้นๆถ้าหากว่าข้อรายการนั้นมีระดับบรรลุความสำเร็จหรือสภาพที่เป็นจริงสูงด้วยในขณะที่บางข้อรายการ ซึ่งไม่ได้เป็นข้อที่มีระดับความคาดหวังสูง (สำคัญน้อยกว่า) แต่ระดับสัมฤทธิ์ผลโดยสภาพที่เป็นจริงต่ำอาจเป็นความต้องการจำเป็นที่มีความสำคัญสูงกว่า ด้วยข้อจำกัดของวิธีนี้จึงทำให้ผู้ประเมินคิดหาวิธีอื่นที่เหมาะสมกว่ามาใช้แทนโดยใช้น้ำหนักความสำคัญให้กับระดับที่คาดหวังเป็นตัวถ่วงคะแนนเรียกว่าวิธี Priority Needs Index (PNI)

### (2) วิธี Priority Needs Index (PNI)

เป็นวิธีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นที่พัฒนามาจากโดยใช้ค่าสถิติในรูปดัชนีที่สามารถบอกค่าต่ำสุดค่าสูงสุดได้ Lane, Croton และ Hall (1983, อ้างใน Witkin, 1981) ได้สร้างดัชนีชื่อว่า Priority Needs Index ซึ่งดัดแปลงมาจากการเรียงตำแหน่งความต้องการจำเป็นจากความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของสภาพที่คาดหวังที่เป็นอยู่จริง (วิธีแรก Mean Difference) โดยการถ่วงน้ำหนักของผลต่างของค่าเฉลี่ยระหว่าง  $I$  และ  $D$  ด้วยน้ำหนักของความสำคัญ  $I$  นั่นคือ

$$\text{PNI} = (I - D) \times I$$

ในข้อมูลชุดเดียวกันนี้หากนักวิจัยต้องการให้ความสำคัญก็ระดับความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดเป็นตัวถ่วงน้ำหนักในการกำหนดความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตร PNI อย่างไรก็ตามการใช้สูตร PNI มีได้หมายความว่าจะให้ผลการประเมินความต้องการต่างกับ สูตร MDF ทุกครั้ง ในบางครั้งไม่ว่าจะใช้วิธีการใด การวิเคราะห์ข้อมูลก็สามารถให้ผลสอดคล้องกันได้ในเชิงลำดับที่ของความต้องการจำเป็น

(3) วิธี Priority Needs Index (PNI) แบบปรับปรุงเป็นสูตรปรับปรุงจากสูตร PNI ดั้งเดิมโดยนงลักษณ์วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช เป็นวิธีการหาค่าผลต่างของ (I - D) แล้วหารด้วย D เพื่อควบคุมขนาดความต้องการจำเป็นให้อยู่ในพิสัยที่ไม่มีช่องกว้างมากเกินไป และให้ความหมายเชิงเปรียบเทียบเมื่อใช้ระดับของสภาพที่เป็นฐานในการคำนวณค่าอัตราการพัฒนาเข้าสู่สภาพที่คาดหวังของกลุ่ม

$$PNI \text{ modified} = (I - D)/D$$

(4) การวิเคราะห์เมทริกซ์ (matrix analysis) เป็นวิธีการวิเคราะห์ที่เน้นหารเสนอผลการดำเนินงานของหน่วยงานในส่วนที่เป็นจุดแข็งและจุดอ่อนที่ควรได้รับการพัฒนา โดยการแบ่งตารางออกเป็น 4 ช่อง แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพที่มุ่งหวัง (หรือเรียกว่าเกณฑ์ที่ควรจะเป็น) และสภาพที่เกิดขึ้นจริง จุดที่ใช้แบ่งอาจเป็นค่าเฉลี่ยของคะแนนสูง - ต่ำที่กำหนด หรือเกณฑ์ที่ผู้ประเมินเห็นว่าเหมาะสมที่จะเป็นจุดตัด (cut - off score)

จากการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ผู้วิจัยสรุปเป็นมุมมองได้ว่าเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมากในกระบวนการกำหนดความต้องการจำเป็นการระบุแต่ละระดับความต้องการจำเป็นโดยไม่จัดเรียงลำดับถือว่าย่างทำการประเมินความต้องการจำเป็นไม่ครบถ้วนเทคนิคการจัดลำดับความสำคัญในรูปดัชนีที่นำเสนอในบทนี้มี 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

1. กลุ่มวิธีที่กำหนดจากข้อมูลที่มาจากการตอบสนองเดียว เช่น การเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยหรือระดับความถี่ของผู้ตอบ การให้น้ำหนักความสำคัญเป็นรายคู่และ
2. กลุ่มวิธีที่มาจากข้อมูลการตอบสนองคู่ในบทนี้ได้เสนอวิธีการกำหนดความต้องการจำเป็นจากข้อมูลการตอบสนองคู่ที่มีความแตกต่างในแนวคิดพื้นฐานโดยมีกลุ่มที่ใช้การคำนวณ ถึงค่าเฉลี่ยของสภาพที่คาดหวังกับสภาพที่ควรจะเป็น เช่น MDF, PNI, PNI modified และกลุ่มที่คำนึงถึงมิติการตอบสนองสภาพที่คาดหวังและสภาพที่ควรจะเป็นพร้อมกันเช่น Del-n และ WNI

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัย เลือกการวิเคราะห์ค่าความต้องการจำเป็นตามสูตร Modified Priority Needs Index (PNI Modified) โดยการหาค่าผลต่างระหว่างสภาพการรับรู้ที่คาดหวังของครู (I) กับสภาพการรับรู้ที่เป็นจริง (D) ด้วยค่าสภาพที่ปฏิบัติจริงในปัจจุบัน (D) เป็นการถ่วงน้ำหนักของผลต่างของค่าเฉลี่ยระหว่าง I กับ D ด้วยการหารของน้ำหนักความสำคัญ D เพื่อควบคุมขนาดความต้องการจำเป็นให้อยู่ในพิสัยที่ไม่มีช่องกว้างมากเกินไป และให้ความหมายเชิงเปรียบเทียบเมื่อใช้ระดับของสภาพที่เป็นฐานในการคำนวณค่าอัตราการพัฒนาเข้าสู่สภาพที่คาดหวังของกลุ่ม โดยสูตรที่ใช้คือ PNI Modified = (I-D)/D แล้วจัดลำดับความสำคัญความต้องการของครูตามค่า PNI Modified โดยจัดลำดับจากค่ามากไปค่าน้อยโดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

## 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

### 2.4.1 งานวิจัยในประเทศ

#### 2.4.1.1 งานวิจัยเกี่ยวกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ศราวุธ บัวผัน (2555 : 89) ได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแผนพัฒนาสถานศึกษาสู่การเป็นโรงเรียนในฝันของโรงเรียนเรืองวิทย์พิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ผลวิจัยพบว่า 1. สภาพและปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนในฝันของโรงเรียน เรืองวิทย์พิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 41 ในภาพรวมพบว่า โรงเรียนเรืองวิทย์พิทยาคมมีการพัฒนาความพร้อมในการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนในฝัน โดยได้ดำเนินการตามประเด็นการประเมินทั้ง 6 ด้านประกอบด้วย 1) ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 2) ด้านการพัฒนาคุณภาพครู 3) ด้านการพัฒนาคุณภาพของแหล่งเรียนรู้ 4) ด้านการพัฒนาคุณภาพกิจกรรมการพัฒนาทักษะชีวิต 5) ด้านการพัฒนาการส่งเสริมสุขภาพอนามัย และ 6) ด้านการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ แต่ในการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนในฝันพบปัญหา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีการส่งเสริมกระบวนการคิด-วิเคราะห์อยู่น้อย ขาดงบประมาณที่ไม่เพียงพอ ต่อการจัดสภาพแวดล้อมและการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ระบบ ICT ที่มีประสิทธิภาพ 2. การพัฒนาแผนพัฒนาสถานศึกษาสู่การเป็นโรงเรียนในฝันของโรงเรียนเรืองวิทย์พิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 41 โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาสู่การเป็นโรงเรียนในฝัน ซึ่งมีกลยุทธ์และวัตถุประสงค์ในการพัฒนาครอบคลุมทั้ง 6 ด้านการประเมิน 3. การประเมินคุณภาพของแผนพัฒนาสถานศึกษาสู่การเป็นโรงเรียนในฝัน ของโรงเรียนเรืองวิทย์พิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 41 พบว่า ด้านความถูกต้อง ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก

สมชัย วงษ์นายะ และ ทวนทอง เขาวงกิตพิงศ์ (2555 : 103 - 114) ได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแผนกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกและสังเคราะห์กลยุทธ์เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เพื่อพัฒนาและประเมินแผนกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรวิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย รวบรวมข้อมูลโดยการวิเคราะห์เอกสารการประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ การใช้แบบประเมินกลยุทธ์โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารการศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ ผู้ทรงคุณวุฒิ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เอกสารหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า แผนกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยมร่วม ประเด็นกลยุทธ์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด มาตรการ และโครงการ โดยมีกลยุทธ์ 6 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) เพิ่มโอกาสของประชากรวัยเรียนทุกคนในเขตพื้นที่บริการให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ 2) เร่งพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนทุกระดับให้มีมาตรฐานและมีวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) เสริมสร้างสมรรถนะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของผู้บริหารและครูให้มีความเป็นมืออาชีพ 4) พัฒนาการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ 5) พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และ 6) ระดมทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพการประเมินแผนกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรพบว่า กลยุทธ์ทั้งหมด มีความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

แพรทอง ณะวัน (2558 : 109) ได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของแผนพัฒนาสถานศึกษาปีงบประมาณ 2554 -2558 ของโรงเรียนโสตศึกษาอนุสารสุนทร ผลวิจัยพบว่า ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม พบว่า แผนพัฒนาสถานศึกษามีประสิทธิภาพ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ ปรัชญาของสถานศึกษาที่ชัดเจน พันธกิจที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาสถานศึกษาสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ครอบคลุมด้านการพัฒนาผู้เรียน, ด้านการพัฒนาครู, ด้านการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งการเรียนรู้และด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการ โดยกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาสถานศึกษาสามารถขับเคลื่อนได้จริง ด้านปัจจัยเบื้องต้นหรือปัจจัยป้อน พบว่า เป็นแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ บุคลากรทุกคนได้รับมอบหมายให้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนา สถานศึกษา มีการจัดสรรงบประมาณได้ครอบคลุมทุกกลุ่มงานตามโครงสร้างการบริหารและในด้านกระบวนการ พบว่า มีประสิทธิภาพด้านกระบวนการในการดำเนินงานตามแผนสถานศึกษา โดยมีการรายงานผลเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในทุกขั้นตอน ประสิทธิภาพการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา จากการประเมินทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา พบว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนพัฒนาเพิ่มขึ้นทุกปี มีรางวัลจากผลการดำเนินงานของนักเรียน คณะครูและบุคลากรส่วนงานต่าง ๆ เพิ่มขึ้นในทุกปีได้รับการยอมรับจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีความคุ้มค่าในการจัดสรรและการใช้ทรัพยากรในทุก ๆ ด้าน ซึ่งประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา ได้ทำการประเมินตามตัวชี้วัดความสำเร็จที่ได้กำหนดไว้ในกลยุทธ์ระดับองค์กรทั้ง 6 ข้อ ได้แก่ 1) พัฒนาการเรียนการสอนตามหลักการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมที่ใช้การวิจัยเป็นฐานในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน 2) ส่งเสริมและพัฒนา รูปแบบการพัฒนาผู้เรียนใหม่ ความรู้ความสามารถ ค่านิยมที่เหมาะสมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 3) พัฒนาครูและบุคลากรให้เป็นครูมืออาชีพ โดยใช้ระบบการสอนงาน (Job Coaching) การทำงานเป็นทีม และการทำงานร่วมกันกับเครือข่าย 4) พัฒนาระบบบริหารจัดการและกลไกในการบริหารตามหลักการมีส่วนร่วม หลักธรรมาภิบาล หลักการมุ่งผลสัมฤทธิ์และหลักการบริหารคุณภาพสำหรับเป็นค่านิยมร่วมขององค์กรแห่งการเรียนรู้ 5) เสริมสร้างบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวก และพัฒนาการจัดบริการต่าง ๆ ให้มีมาตรฐานที่ส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนา และ 6) พัฒนาความร่วมมือและความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และเครือข่ายในการพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

กฤษณะ ทัพบำรุง (2558 : 91) ได้ดำเนินการวิจัยเรื่องการศึกษาการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ระดับการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา และประสบการณ์การทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 110 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบอย่างง่าย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวน และการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe's

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

method ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการปฏิบัติการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ในภาพรวมพบว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2. ปัญหาในการปฏิบัติการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยมีปัญหาสูงสุดในด้านการเขียนแผนพัฒนา คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และปัญหาที่ต่ำที่สุดในด้านการเตรียมการจัดทำ 3. สถานศึกษา ที่มี ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน ระดับการศึกษาของผู้บริหาร สถานศึกษาต่างกันและประสบการณ์การทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาต่างกัน มีสภาพการจัดทำ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน 4. สถานศึกษาที่มีผู้บริหาร สถานศึกษาปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน ระดับการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาต่างกัน และประสบการณ์การทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาต่างกัน มีปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษาผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา สามารถ วิเคราะห์และสรุปได้ว่า แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานั้นเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับสถานศึกษา ถึงแม้จะมีอุปสรรคหรือปัจจัยต่าง ๆ สมบูรณ์และทันสมัยเพียงใดก็ตาม หาก สถานศึกษาไม่มีกระบวนการและการมีส่วนร่วมจากบุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดทำแผนพัฒนา คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาการปฏิบัติงานย่อมไม่มีประสิทธิภาพ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาต้องเกิดจากความร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรในสถานศึกษา รวมทั้ง ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตาม เป้าหมาย

#### 2.4.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็น

ดาวรุ่ง อินนอก (2552 : บทคัดย่อ) ได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง การประเมินความต้องการ จำเป็นในการฝึกอบรมเพื่อการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะของข้าราชการครูสาขาช่างอุตสาหกรรม ของสถานศึกษากลุ่มภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การ ดำเนินการของกลุ่มผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ เรื่องที่ยังไม่ได้ดำเนินการมากที่สุดคือ การ กำหนดเกณฑ์ในการประเมินติดตามประเมินผลโครงการฝึกอบรมเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเรียน รู้แบบฐานสมรรถนะ สวนกลุ่มหัวหน้าแผนก/หัวหน้าสาขาวิชา/หัวหน้างานพัฒนาหลักสูตรการเรียน การสอน เรื่องที่ยังไม่ได้ดำเนินการมากที่สุดคือ การสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานเกี่ยวกับการ จัดการการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะให้แกสถานประกอบการ ชุมชน ผู้ปกครองและนักศึกษา ความต้อง การจำเป็นในการฝึกอบรมเพื่อการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจ และทักษะใน การปฏิบัติของครูผู้สอน จัดเรียงลำดับได้ดังนี้ (1) ด้านการออกแบบและการจัดการเรียนการสอนแบบฐาน สมรรถนะครูผู้สอน (2) ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะ (3) ด้านการพัฒนา หลักสูตรฐานสมรรถนะ และ (4) ด้านการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะ

แสงระวี วงษ์กาไชย (2557 : 78) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินความต้องการ ฝึกอบรมของบุคลากรต่อการใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการของการรถไฟฟ้านครราชสีมาแห่ง ประเทศไทย และผลการวิจัยได้พบว่า (1) บุคลากรมีสภาพการรับรู้ที่เป็นจริงต่อการฝึกอบรมการใช้ระบบ สารสนเทศเพื่อการจัดการของการรถไฟฟ้านครราชสีมาแห่งประเทศไทย อยู่ในระดับปาน (= 3.15, S = 1.07) และมีสภาพการรับรู้ที่คาดหวังอยู่ในระดับมาก (= 4.14, S = 0.92) และ (2) ความต้องการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฝึกอบรมของบุคลากรต่อการใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการของการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทยพบว่า บุคลากรมีความต้องการฝึกอบรมระบบงานงบประมาณและตรวจจ่ายเป็นลำดับที่ 1 ระบบงานห้องสมุดเป็นลำดับที่ 2 ระบบงานยานพาหนะและระบบบริหารพัสดุเป็นลำดับที่ 3 ระบบงานบริหารงานเป็นลำดับที่ 5 ระบบปฏิทินและตารางนัดหมายเป็นลำดับที่ 6 ระบบสมุดโทรศัพท์เป็นลำดับที่ 7 ระบบงานตู้เอกสารอิเล็กทรอนิกส์เป็นลำดับที่ 8 ระบบงานการจองห้องประชุมเป็นลำดับที่ 9 และระบบการส่งข้อความภายในองค์กรเป็นลำดับสุดท้าย

วันชาติ แก้วปาน (2557 : 135 - 140) ได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นของการปฏิบัติงานของนักจิตวิทยา อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรสาธารณสุข จำนวน 59 คน ได้มาด้วยวิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เกณฑ์กำหนดร้อยละ 25 ของประชากรจำนวนหลักร้อย ซึ่งเป็นบุคลากรสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานร่วมกับนักจิตวิทยามีระยะเวลาตั้งแต่ 1 ปี ขึ้นไป และปฏิบัติงานอยู่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทั้ง 13 แห่งสำนักงานสาธารณสุขอำเภอชุมพวง และโรงพยาบาลชุมพวง อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ (1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป (2) แบบสอบถามข้อมูลความต้องการจำเป็นของการปฏิบัติงานของนักจิตวิทยาในอำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ Dependent - Sample test (t-test) และการประเมินความต้องการจำเป็นด้วยการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นวิธี Priority Needs Index (PNI) แบบปรับปรุง (PNI<sub>modifies</sub>) และวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาคุณภาพตามเนื้อหาประเด็นสำคัญ

ณัฐภัสสร ชื่นสุขสมหวัง (2557 : 83) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย โดยการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย 3 ด้าน ได้แก่ การสอนการพัฒนาตนเอง และคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ 2) จัดลำดับความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย และ 3) เสนอแนะแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูปฐมวัยในกรุงเทพมหานคร จำนวน 374 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแนวคำถามการประชุมกลุ่ม และผลการวิจัยได้พบว่า 1) ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยทั้งสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน คือ ด้านการสอน ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การประเมินพัฒนาการ และการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน ด้านการพัฒนาตนเอง ได้แก่ การศึกษาหาความรู้การวิจัยในชั้นเรียน และการทำงานเป็นทีม ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ได้แก่การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีความรักและศรัทธาในวิชาชีพและการมีวินัยและความรับผิดชอบ แสดงว่าครูปฐมวัยมีความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพทุกด้าน 2) ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดคือการพัฒนาตนเอง รองลงมาคือ การสอน และคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ตามลำดับโดยด้านการพัฒนาตนเอง คือการวิจัยในชั้นเรียนมีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ด้านการสอน คือ การจัดการเรียนการสอน และการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนมีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพคือความรักและศรัทธาในวิชาชีพมีความต้องการจำเป็นมากที่สุด 3) แนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยที่สำคัญที่สุดจำแนกตามความต้องการจำเป็นมากที่สุดของแต่ละด้าน ดังนี้การวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในชั้นเรียนคือ การสนับสนุนของผู้บริหาร การจัดการเรียนการสอนคือ การจัดอบรมให้ความรู้และติดตามผลจากหน่วยงานต้นสังกัด การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนคือ การส่งเสริมนโยบายการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ด้านความรักและศรัทธาในวิชาชีพคือ การส่งเสริมให้ครูรักและตระหนักในอาชีพครู

ธนาธิป พลอยขุนทด (2561 : 77) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นของครูที่มีต่อการสนับสนุนของผู้บริหารด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางการทางสมอง โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 5 โดยการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการรับรู้ที่เป็นจริง และการรับรู้ความต้องการที่คาดหวังของครูที่มีต่อการสนับสนุนของผู้บริหารด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางการทางสมอง โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 และ 2) เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นของครูที่มีต่อการสนับสนุนของผู้บริหารด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางการทางสมอง โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้คือ ครูซึ่งปฏิบัติการสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และครูซึ่งปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่ายวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 5 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 192 คน ใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินด้าน สภาพการรับรู้ที่เป็นจริงเท่ากับ 0.968 และด้านสภาพการรับรู้ที่คาดหวังเท่ากับ 0.991 วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าความต้องการจำเป็น ตามสูตร Modified Priority Needs Index (PNI Modified) และผลการวิจัยได้พบว่า 1) มีสภาพการรับรู้ที่เป็นจริงต่อการสนับสนุนของผู้บริหารด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางการทางสมองอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.71$ , S.D. = 0.82) และ สภาพการรับรู้ที่คาดหวังต่อการสนับสนุนของผู้บริหารด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางการทางสมองอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.31$ , S.D. = 0.66) และ 2) มีความต้องการจำเป็นต่อการสนับสนุนของผู้บริหารด้านสนามเด็กเล่นเป็นลำดับที่ 1 ด้านกระบวนการเรียนรู้เป็นลำดับที่ 2 ด้านห้องเรียนกระตุ้นสมองเป็นลำดับที่ 3 ด้านสื่อและนวัตกรรมที่กระตุ้นสมองเป็นลำดับที่ 4 และด้านหนังสือแบบฝึกหัดและใบงานเป็นลำดับสุดท้าย

จากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความต้องการจำเป็น แสดงให้เห็นว่างานวิจัยในการประเมินความต้องการจำเป็นนั้นเป็นวิธีการที่สามารถวิเคราะห์และสรุปการประเมินความต้องการจำเป็นได้โดยสามารถบอกข้อมูลสภาพการรับรู้ที่เป็นจริง และสภาพการรับรู้ที่ควรจะเป็นหรือที่คาดหวังได้ว่าเป็นอย่างไร แล้วจึงมีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Setting) เป็นขั้นตอนสุดท้าย การวิเคราะห์สาเหตุและการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา ซึ่งจะทำการประเมินความต้องการจำเป็นมีความสมบูรณ์ สามารถนำผลไปใช้ในการวิเคราะห์หาสาเหตุและวิธีการแก้ไขต่อไป การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น เป็นการศึกษาวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นแต่ละประเด็น จากนั้นนำความต้องการจำเป็นมาจัดเรียงลำดับ (sort) ตั้งแต่ความสำคัญมากไปหาน้อยจากผลการประเมินความต้องการจำเป็นตามกรอบแนวคิด และสามารถนำผลไปใช้ในการวิเคราะห์หาสาเหตุวิธีการหรือแนวทางการแก้ไขปัญหา ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้วิจัยได้

## 2.4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

สำหรับหัวข้องานวิจัยต่างประเทศนี้จะกล่าวถึงผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของต่างประเทศ ซึ่งมีผลการวิจัยดังนี้

Gawie Schlebusch and Masese Mokhatle (2016 : 342-348) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นเครื่องมือหลักในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในเขตมอเทโอ โดยได้ศึกษาการวางแผนเชิงกลยุทธ์ โดยทั่วไปประกอบด้วยกลุ่มเครื่องมือ การดำเนินงาน และแนวคิดที่มีโครงสร้าง ผู้นำ ผู้วางแผนและดำเนินการอย่างมีกลยุทธ์ กระบวนการวางแผนประกอบด้วย เป้าหมาย การประเมินทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย การศึกษาระบุว่าการจัดการเชิงกลยุทธ์เหมาะสมกับกระบวนการจัดการอย่างไร การวางแผนเชิงกลยุทธ์ช่วยให้แน่ใจว่าโรงเรียนมีความเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างไร การวางแผนถูกกำหนดโดยผู้บริหารระดับสูงและมุ่งเน้นไปที่องค์กร ตามด้วยการออกแบบเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 10 แห่งในมอเทโอ ใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์การรับรู้ทัศนคติ และประสบการณ์ ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นหลักและกระบวนการอุปนัย ผลการวิจัยได้พบว่า การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นเครื่องมือที่ใช้เพื่อการปรับปรุงสถานศึกษาและสร้างความมั่นใจว่า การมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนทำให้เกิดนวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา สถานศึกษาจึงไม่ควรละเลยการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนื่องจากการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นตัวขับเคลื่อนความสำเร็จเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

Fides Okwukweka Chukwumah (2015 : 136-144) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อให้ประสบความสำเร็จ โดยได้ศึกษาขอบเขตของการพัฒนาแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนและคุณภาพของแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐอานัมบรา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 217 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ผลการวิจัยได้พบว่า แม้ว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐอานัมบรา จะมีการพัฒนาแผนพัฒนาสถานศึกษาในระดับที่เหมาะสม แต่พวกเขายังขาดทักษะ คุณสมบัติความเป็นผู้นำ และความมุ่งมั่นในแนวทางการวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่ผู้บริหารควรมีเพื่อให้เกิดประสิทธิผล ดังนั้น แผนพัฒนาสถานศึกษาจึงเป็นเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงการขาดความมุ่งมั่นในการจัดการคุณภาพ กระบวนการวางแผนเชิงกลยุทธ์เป็นองค์ประกอบสำคัญในโรงเรียน พัฒนาและมุ่งเน้นการปรับปรุงคุณภาพการเรียนรู้อยู่ด้วยการวางแผนกลยุทธ์ การจัดลำดับความสำคัญ เป้าหมาย และการจัดสรรทรัพยากรที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องเรียนรู้ ความมุ่งมั่นของทุกคนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการปรับปรุงโรงเรียนโดยใช้แผนพัฒนาสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน

Esen Sucuoglu and Gulumser Erdem (2015 : 2-10) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องผลกระทบของการประยุกต์ใช้การวางแผนเชิงกลยุทธ์อย่างยั่งยืนในโรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิผลของคุณภาพโดยรวมในการบริหารจัดการ โดยได้ศึกษาการประเมินผู้บริหารและครูที่ทำงานในระดับประถมศึกษา แนวปฏิบัติในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ในโรงเรียน และการรับรู้ถึงประสิทธิผลของการ

จัดการคุณภาพโดยรวม (TQM) การศึกษาครั้งนี้จำกัดเฉพาะโรงเรียนประถมในอังกาธา ประเทศตุรกี กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ครูประถมศึกษา จำนวน 290 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 80 คน กรรมการและผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 30 คน ประสบการณ์ทำงานของกลุ่มตัวอย่างคือ 11-15 ปี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทำงานในโรงเรียนของรัฐ (87%) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (93%) มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เส้นทางถูกนำมาใช้เพื่อกำหนดความสัมพันธ์เชิงสาเหตุสำหรับการยืนยันทฤษฎี Lisrel 9.1 และ SPSS 25 ผลการวิจัยได้พบว่า แนวทางการวางแผนเชิงกลยุทธ์ในโรงเรียนมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างการรับรู้ถึงประสิทธิผลของ TQM

จากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การศึกษา ทั้งงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศสรุปได้ว่า แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษามีความสำคัญดกกับสถานศึกษา เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่ใช้เพื่อการปรับปรุงสถานศึกษาและสร้างความมั่นใจให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษามีเป้าหมายทิศทางการดำเนินงานอย่างชัดเจน มีการขับเคลื่อนด้วยความร่วมมือและความรับผิดชอบของบุคลากรภายในสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมจากบุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต้องเกิดจากความร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรในสถานศึกษา รวมทั้งผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย มีแนวทางที่ชัดเจนในการปฏิบัติงาน ช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานมีความเข้าใจและนำไปสู่ทิศทางที่ต้องการ และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา ดังนั้นสถานศึกษาจะต้องมีกระบวนการในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาของสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการมีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาของสถานศึกษาให้ดีขึ้น

## บทที่ 3

### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 2) เพื่อเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

3.1 ประเมินความต้องการจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

3.2 เสนอแนวทางการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

### 3.1 ประเมินความต้องการจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

#### 3.1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างสำหรับศึกษาการประเมินความต้องการจำเป็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

3.1.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 รวมจำนวนครูทั้งหมด 1,715 คน โดยจำแนกตามขนาดโรงเรียนได้ดังนี้ โรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 56 โรงเรียน มีครูจำนวน 297 คน โรงเรียนขนาดกลางจำนวน 77 โรงเรียน มีครูจำนวน 1,056 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 5 โรงเรียน มีครูจำนวน 362 คน

3.1.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 324 คน โดยใช้สูตรการคำนวณของ Taro Yamane (1973 : 125) ที่ระดับความเชื่อมั่น (confident level 95%) โดยจำแนกตามขนาดโรงเรียนได้ดังนี้ โรงเรียนขนาดเล็กได้จำนวน 28 โรงเรียน จำนวนครู 56 คน โรงเรียนขนาดกลางได้จำนวน 39 โรงเรียน จำนวนครู 200 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษได้จำนวน 3 โรงเรียน จำนวนครู 68 คน แล้วสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) โดยมีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(1) แบ่งโรงเรียนออกเป็น 3 กลุ่มตามขนาดโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก 56 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 77 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษรวมกับขนาดใหญ่ 5 โรงเรียน และใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) หน่วยสุ่มคือโรงเรียน โดยใช้เทคนิค 50% ได้ จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 28 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 39 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ 3 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 70 แห่ง

(2) ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยมีครูเป็นหน่วยการสุ่ม ได้จำนวนครูจากโรงเรียนทั้งหมด 324 คน  
ขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่างปรากฏดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	โรงเรียน		ครู	
	ประชากร (N)	กลุ่มตัวอย่าง (n)	ประชากร (N)	กลุ่มตัวอย่าง (n)
เล็ก	56	28	297	56
กลาง	77	39	1,056	200
ใหญ่และใหญ่พิเศษ	5	3	362	68
รวม	138	70	1,715	324

### 3.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

#### 3.1.2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่คาดหวังของครูที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษาและของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับโดยประกอบด้วย

(1) การแต่งตั้งคณะทำงาน ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

(2) การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

(3) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

(4) การกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

(5) การกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

6. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

โดยมีเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้

คะแนน	หมายถึง	สภาพที่เป็นจริง/สภาพที่คาดหวัง
5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

### 3.1.2.2 การสร้างเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้น ดังนี้

(1) ศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสารบทความวิชาการ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการมีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อนำมาใช้ในการสร้างนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

(2) สร้างแบบสอบถามโดยเขียนข้อคำถามจากแนวทางที่ได้ศึกษาคนคว่ำและพัฒนาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยให้ครอบคลุมเนื้อหา วัตถุประสงค์การวิจัย และสอดคล้องกับนิยามศัพท์

(3) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

(4) ผู้วิจัยได้ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงและนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Validity) ของข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of item Objective Congruence : IOC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (บุญจันทร์ สีสันต. 2557 : 124) โดยผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

(4.1) ผศ.ดร.พัชรา เดชโฮม อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหาร การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

(4.2) ผศ.ดร.สุชาติ บางวิเศษ ประธานสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

(4.3) ผศ.ดร.สุรียพร อนุศาสนนันท์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการวัดและ ประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

(4.4) นางเจือศรี พูนพิพัฒน์ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

(4.5) นางสาวศุภากร เดโชชัยวุธ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ (ผอ. กลุ่มงานนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1

เกณฑ์การให้คะแนนความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเป็นดังนี้

+1	คะแนน	สำหรับขอคำถามที่แน่ใจว่าสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ
0	คะแนน	สำหรับขอคำถามที่ไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ
-1	คะแนน	สำหรับขอคำถามที่แน่ใจว่าไม่สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

เมื่อได้รับคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละคนแล้ว ผู้วิจัยได้นำคะแนนที่ผู้ทรงคุณวุฒิให้ใน แต่ละขอ มาหาดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้สูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้อง
	R	แทน	คะแนนรายขอตามดุลพินิจของผู้เชี่ยวชาญ
	$\Sigma$	แทน	ผลรวม
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามที่คุณผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอแนะให้ดีขึ้น และ ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง ผู้วิจัยทำการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่มีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป (พรรณี ลีกิจวัฒน์. 2554 : 195) ซึ่งถือว่าข้อคำถามนั้นมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา สามารถนำไปใช้ได้โดยผลการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ข้อคำถาม พบว่าข้อคำถามมีค่าดัชนี ความสอดคล้องระหว่าง 0.80 - 1.00 ทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะ ดังปรากฏใน ภาคผนวก ค

(5) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามที่คุณผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ แลวนำไปทดลอง ไซ (try out) กับครูที่ดำเนินงานเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน จากนั้นนำผลการทดลองไซแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่นของ

แบบสอบถามหลังจากทดลองใช้แบบสอบถามดังกล่าว ด้วยการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ดังนี้ (บุญจันทร์ สีสันต. 2557 : 125)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_j^2}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ	$\alpha$	แทน ค่าความเชื่อมั่น
	n	แทน จำนวนข้อในแบบสอบถาม
	$\sum s_j^2$	แทน ผลรวมความแปรปรวนแต่ละข้อ
	$s_t^2$	แทน ความแปรปรวนแบบสอบถามทั้งฉบับ

ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่มีความน่าเชื่อถือจะต้องมีค่าคำนวณได้ตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป จึงจะถือว่าเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนั้น ๆ มีความเชื่อมั่นสูงเพียงพอที่จะเชื่อถือได้จริง (บุญจันทร์ สีสันต. 2557 : 119)

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม พบว่า แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการที่เป็นจริงมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพที่คาดหวังมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

(6) จัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับจริงเพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

### 3.1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูที่ดำเนินงานกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. บันทึกลงเสนอขออนุญาต จากงานบริหารวิชาการและบัณฑิตศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากครูที่ดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. นำหนังสือเสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์จำนวน 324 ฉบับ ดำเนินการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองและส่งผ่านช่องรับเอกสาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 กับกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม จำนวน 324 ฉบับ
4. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง หลังจากได้รับแบบสอบถามกลับคืน ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของคำตอบในแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา ได้แบบสอบถามทั้งหมด 324 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
5. ผู้วิจัยรวบรวมคะแนนจากแบบสอบถาม แลวนำข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

### 3.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวัง และประเมินความต้องการจำเป็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาวิเคราะห์ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

2. วิเคราะห์ข้อมูล สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังที่มีต่อการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน นำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ซึ่งสูตรในการคำนวณมีดังนี้

2.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) (บุญจันทร์ สีสันต์. 2557 : 157)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ  $\bar{x}$  แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum x$  แทน ผลรวมของคะแนนในชุดข้อมูล

n แทน จำนวนครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) (บุญจันทร์ สีสันต์. 2557 : 159-160)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{n}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum$  แทน ผลรวม

X แทน คะแนนแต่ละคนในชุดข้อมูล

$\bar{x}$  แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนในชุดข้อมูล

n แทน จำนวนครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

สำหรับการแปลความหมายของคะแนนความคิดเห็นที่มีต่อสภาพที่เป็นจริงที่มีต่อการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ใช้เกณฑ์การแปลความหมายดังต่อไปนี้

ช่วงคะแนนเฉลี่ย ความหมาย

4.50 – 5.00 หมายถึง มีสภาพที่เป็นจริง/สภาพที่คาดหวัง อยู่ในระดับมากที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 3.50 – 4.49 หมายถึง มีสภาพที่เป็นจริง/สภาพที่คาดหวัง อยู่ในระดับมาก  
 2.50 – 3.49 หมายถึง มีสภาพที่เป็นจริง/สภาพที่คาดหวัง อยู่ในระดับปานกลาง  
 1.50 – 2.49 หมายถึง มีสภาพที่เป็นจริง/สภาพที่คาดหวัง อยู่ในระดับน้อย  
 1.00 – 1.49 หมายถึง มีสภาพที่เป็นจริง/สภาพที่คาดหวัง อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยวิเคราะห์ค่าความต้องการจำเป็นตามสูตร Modified Priority Needs Index (PNI<sub>Modified</sub>) โดยการหาค่าผลต่างระหว่างสภาพที่คาดหวังของครู (I) กับสภาพที่เป็นจริง (D) หาค่าด้วยค่าสภาพที่ปฏิบัติจริงในปัจจุบัน (D) โดยใช้หลักการกำหนดความต้องการจำเป็นจากระดับสภาพที่เป็นจริง

ค่าดัชนีจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็น (PNI<sub>Modified</sub>) (สุวิมล วองวาณิช. 2558 : 279)

$$PNI_{Modified} = (I-D)/D$$

เมื่อ PNI<sub>Modified</sub> แทน ค่าดัชนีจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็น  
 I แทน สภาพที่คาดหวัง  
 D แทน สภาพที่เป็นจริง

### 3.2 แนวทางการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

#### 3.2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับแนวทางการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารทั่วไป จำนวน 4 คน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญกลุ่มที่ 1 (Key Information) โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Criterion Based Selection) (สุภางค์ จันทวานิช. 2554 : 4) ที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี
2. มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 5 ปี
3. มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ

กลุ่มที่ 2 หัวหน้างานแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 จำนวน 4 คน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญกลุ่ม

ที่ 2 (Key Information) โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Criterion Based Selection) ที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี
2. มีวิทยฐานะชำนาญการขึ้นไป

กลุ่มที่ 3 คณะกรรมการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 จำนวน 4 คน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญกลุ่มที่ 3 (Key Information) โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Criterion Based Selection) ที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. เป็นประธานหรือกรรมการของคณะกรรมการสถานศึกษา
2. เคยมีประสบการณ์เข้าร่วมการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
3. จบการศึกษาไม่น้อยกว่าปริญญาตรี

### 3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมที่มีต่อการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) เป็นลักษณะคำถามปลายเปิด สอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาของครู แยกเป็น 3 ฉบับ ได้แก่

ฉบับสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเพื่อให้เห็นความคิดเห็นแบบปลายเปิด เกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ประกอบด้วย 6 ข้อคำถาม

ฉบับสำหรับครู แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเพื่อให้เห็นความคิดเห็นแบบปลายเปิด เกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ประกอบด้วย 6 ข้อคำถาม

ฉบับสำหรับคณะกรรมการสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเพื่อให้เห็นความคิดเห็นแบบปลายเปิด เกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ประกอบด้วย 6 ข้อคำถาม

### 3.2.3 การสร้างเครื่องมือ

แบบสัมภาษณ์ที่ใช้เก็บข้อมูลแนวทางการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้สภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นจากแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลดังกล่าวมาสร้างเป็นข้อคำถาม
2. นำแบบสัมภาษณ์ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมตรวจสอบแบบสัมภาษณ์
3. แก้ไขตามคำแนะนำ และทำเป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์

### 3.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เป็นการวิจัยในเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้ข้อมูลจากผลการประเมินความต้องการจำเป็นมาใช้ในการสร้างประเด็นคำถาม และผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลการวิจัย จากคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 10 โรงเรียน
2. ผู้วิจัยจัดส่งหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลการวิจัยและแบบตอบรับในการเก็บข้อมูลการวิจัย ไปยังกลุ่มผู้ให้ข้อมูลด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยนัดหมายกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพื่อทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเองและรับแบบตอบรับการเข้าสัมภาษณ์
4. ผู้วิจัยสัมภาษณ์และบันทึกเทป ด้วยตนเอง
5. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์
6. ผู้วิจัยส่งข้อมูลกลับไปยังกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เพื่อทำการตรวจสอบข้อมูลที่สังเคราะห์ว่าตรงตามที่ให้สัมภาษณ์

### 3.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ (Interview) ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) โดยนำเนื้อหาที่ปรากฏในการสัมภาษณ์มาวัดความถี่ของคำหรือข้อความ หลังจากนั้นทำการวิเคราะห์เชื่อมโยง สรุปบรรยายข้อมูลที่จำแนกได้ ซึ่งโดยปกติการวิเคราะห์เนื้อหาจะทำตามเนื้อหาที่ปรากฏ (Manifest content) ในเอกสาร การวัดความถี่ของคำหรือข้อความในเอกสาร หมายถึง คำหรือข้อความที่มีอยู่ไม่ใช่คำหรือข้อความที่ผู้วิจัยตีความได้ การตีความจะกระทำภายหลังเมื่อผู้วิจัยจะสรุปข้อมูล ส่วนวิธีการทางคุณภาพ คือการตีความสร้างขอสรุปแบบอุปนัย (Induction) (เอื้อมพร หลินเจริญ. 2555 : 27-28)

## บทที่ 4

### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 2) เพื่อเสนอแนวทางสร้างการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ผู้วิจัยได้กำหนดผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินความต้องการจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

4.2 ผลการวิเคราะห์เสนอแนวทางการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

#### 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินความต้องการจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 จำนวน 324 คน ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของตาราง แบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

4.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.1.2 ผลการวิเคราะห์สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

4.1.3 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

##### 4.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ประกอบด้วย ผลการแจกแจงความถี่และร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษาและของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน รายละเอียดดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ค่าจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของครูที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

ข้อมูลทั่วไปของครู	n=324 จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	59	18.21
หญิง	265	81.79
รวม	324	100
2. ระดับการศึกษา		
ปริญญาโท	22	6.79
ปริญญาตรี 5 ปี	249	76.85
ปริญญาตรี 4 ปี	53	16.36
รวม	324	100
3. ตำแหน่ง		
ผู้บริหารสถานศึกษา	10	3.09
ครู	241	74.38
ครูผู้ช่วย	63	19.44
พนักงานราชการ	6	1.85
อื่นๆ	4	1.23
รวม	324	100
4. ประสบการณ์ในการทำงาน		
ต่ำกว่า 5 ปี	265	81.79
5 - 10 ปี	46	14.20
11 - 15 ปี	3	0.92
มากกว่า 15 ปี ขึ้นไป	10	3.09
รวม	324	100
5. ขนาดโรงเรียน		
โรงเรียนขนาดเล็ก	56	17.28
โรงเรียนขนาดกลาง	200	61.73
โรงเรียนขนาดใหญ่ และใหญ่พิเศษ	68	20.99
รวม	324	100

จากตารางที่ 4.1 ค่าจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 จำนวน 324 คน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เพศ พบว่า ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

เป็นเพศชาย 59 คน คิดเป็นร้อยละ 18.21 และเพศหญิง 265 คน คิดเป็นร้อยละ 81.79

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระดับการศึกษา พบว่า ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา  
ฉะเชิงเทรา เขต 1 ระดับการศึกษา ปริญญาโท 22 คน คิดเป็นร้อยละ 6.79 ปริญญาตรี 5 ปี 249 คน  
คิดเป็นร้อยละ 76.85 และปริญญาตรี 4 ปี 53 คน คิดเป็นร้อยละ 16.36

ตำแหน่ง พบว่า ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา  
เขต 1 ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา 10 คน คิดเป็นร้อยละ 3.09 ครู 241 คน คิดเป็นร้อยละ 74.38  
ครูผู้ช่วย 63 คน คิดเป็นร้อยละ 19.44 พนักงานราชการ 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.85 และอื่นๆ 4 คน  
คิดเป็นร้อยละ 1.23

ประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา  
ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี 265 คน คิดเป็นร้อยละ  
81.79 ประสบการณ์ในการทำงาน 5 - 10 ปี 46 คน คิดเป็นร้อยละ 14.20 ประสบการณ์ในการ  
ทำงาน 11 - 15 ปี 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.93 และประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 15 ปี ขึ้นไป  
10 คน คิดเป็นร้อยละ 3.09

ขนาดโรงเรียน พบว่า ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา  
ฉะเชิงเทรา เขต 1 โรงเรียนขนาดเล็ก 56 คน คิดเป็นร้อยละ 17.28 โรงเรียนขนาดกลาง 200 คน คิด  
เป็นร้อยละ 61.73 และโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ 68 คน คิดเป็นร้อยละ 20.99

#### 4.1.2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา คุณภาพการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของครูที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา  
คุณภาพการศึกษาของครู โดยการแสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความต้องการของครู และ  
ลำดับที่ การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต  
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 รายละเอียดดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพ  
การศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา  
เขต 1

รายการ	สภาพที่เป็นจริง (D)		สภาพที่คาดหวัง (I)		ความต้องการ	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	PNI Modified	อันดับ
1. การมีส่วนร่วมในการแต่งตั้ง คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษา	2.99	1.36	4.61	0.61	0.54	3
2. การมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูล สารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและ ภายนอกของสถานศึกษา	3.28	1.23	4.58	0.72	0.40	5
3. การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของ สถานศึกษา	2.99	1.37	4.56	0.72	0.53	4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

รายการ	สภาพที่เป็นจริง (D)		สภาพที่คาดหวัง (I)		ความต้องการ	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	PNI Modified	อันดับ
4. การมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	2.96	1.33	4.59	0.71	0.55	2
5. การมีส่วนร่วมในการกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา	2.90	1.33	4.54	0.79	0.57	1
6. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	2.94	1.42	4.52	0.87	0.54	3

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อสภาพที่เป็นจริงของการมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา เป็นอันดับที่ 1 ( $\bar{X} = 3.28$ , S.D. = 1.23) อันดับที่ 2 คือการมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา ( $\bar{X} = 2.99$ , S.D. = 1.36) ( $\bar{X} = 2.99$ , S.D. = 1.37) อันดับที่ 3 คือการมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ( $\bar{X} = 2.96$ , S.D. = 1.33) อันดับที่ 4 คือการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ( $\bar{X} = 2.94$ , S.D. = 1.42) และอันดับสุดท้าย คือการมีส่วนร่วมในการกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ( $\bar{X} = 2.90$ , S.D. = 1.33)

ครูมีความคิดเห็นต่อสภาพที่คาดหวังของการมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นอันดับที่ 1 ( $\bar{X} = 4.61$ , S.D. = 0.61) อันดับที่ 2 คือการมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ( $\bar{X} = 4.59$ , S.D. = 0.71) อันดับที่ 3 คือการมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา ( $\bar{X} = 4.58$ , S.D. = 0.72) อันดับที่ 4 คือการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา ( $\bar{X} = 4.56$ , S.D. = 0.72) อันดับที่ 5 คือการมีส่วนร่วมในการกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ( $\bar{X} = 4.54$ , S.D. = 0.79) และอันดับสุดท้าย คือการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ( $\bar{X} = 4.52$ , S.D. = 0.87)

ครูมีความต้องการจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมในการกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา เป็นอันดับที่ 1 ( $PNI_{Modified} = 0.57$ ) อันดับที่ 2 คือการมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ( $PNI_{Modified} = 0.55$ ) อันดับที่ 3 คือการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ( $PNI_{Modified} = 0.54$ ) อันดับที่ 4 คือการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(PNI<sub>Modified</sub>) = 0.53 และอันดับสุดท้าย คือการมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา (PNI<sub>Modified</sub>) = 0.40

**ตารางที่ 4.3** ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 การมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

รายการ	สภาพที่เป็นจริง (D)		สภาพที่คาดหวัง (I)		ความต้องการ	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	PNI Modified	อันดับ
<b>การมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา</b>						
1. มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อกำหนดตัวแทนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีทักษะด้านการจัดการสถานศึกษาทั้งจากภายในและภายนอกสถานศึกษา	3.07	1.33	4.69	0.78	0.53	3
2. สถานศึกษามีการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับคณะกรรมการเกี่ยวกับการวางแผนการพัฒนาการศึกษา	2.98	1.42	4.64	0.76	0.56	1
3. มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงานของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	2.93	1.39	4.55	0.81	0.55	2
4. มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	2.98	1.41	4.56	0.76	0.53	3

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อสภาพที่เป็นจริงของการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อกำหนดตัวแทนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีทักษะด้านการจัดการสถานศึกษาทั้งจากภายในและภายนอกสถานศึกษา เป็นอันดับที่ 1 ( $\bar{X} = 3.07$  S.D. = 1.33) อันดับที่ 2 คือสถานศึกษามีการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับคณะกรรมการเกี่ยวกับการวางแผนการพัฒนาการศึกษา ( $\bar{X} = 2.98$  S.D. = 1.42) อันดับที่ 3 คือมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ( $\bar{X} = 2.98$  S.D. = 1.41) และอันดับสุดท้าย คือมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการตรวจสอบ และ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต  
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเมินการดำเนินงานของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เป็นคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ( $\bar{X} = 2.93$  S.D. = 1.39)

เข้าใจให้กับคณะทำงานเกี่ยวกับการวางแผนการพัฒนาการศึกษา ( $\bar{X} = 4.64$ , S.D. = 0.76) อันดับที่ 3 คือมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เป็นคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ( $\bar{X} = 4.56$ , S.D. = 0.76) และอันดับสุดท้าย คือมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงานของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เป็นคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ( $\bar{X} = 4.55$ , S.D. = 0.81)

ครูมีความต้องการจำเป็นต่อสถานศึกษามีการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับคณะทำงานเกี่ยวกับการวางแผนการพัฒนาการศึกษา เป็นอันดับที่ 1 ( $PNI_{Modified} = 0.56$ ) อันดับที่ 2 คือมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงานของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เป็นคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ( $PNI_{Modified} = 0.55$ ) และอันดับสุดท้าย คือมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อกำหนดตัวแทนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีทักษะด้านการจัดการสถานศึกษาทั้งจากภายในและภายนอกสถานศึกษา และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เป็นคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ( $PNI_{Modified} = 0.53$ )

**ตารางที่ 4.4** ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 การมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา

รายการ	สภาพที่เป็นจริง (D)		สภาพที่คาดหวัง (I)		ความต้องการ	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	PNI Modified	ลำดับ
<b>การมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา</b>						
5. มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดเตรียมเครื่องมือ วางแผน รวบรวมและบันทึกข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา และชุมชน ข้อมูลด้านคุณภาพผู้เรียน ข้อมูลด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ และข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการต่าง ๆ จากทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา	3.15	1.28	4.56	0.79	0.45	1
6. มีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา โดยข้อมูลที่รวบรวมมีความถูกต้อง ครบถ้วน เป็น	3.52	1.13	4.58	0.74	0.30	4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ในการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

รายการ	สภาพที่เป็นจริง (D)		สภาพที่คาดหวัง (I)		ความต้องการ	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	PNI Modified	ลำดับ
ปัจจุบัน และมาจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้						
7. มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	3.24	1.36	4.61	0.76	0.42	3
8. มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	3.19	1.31	4.59	0.76	0.44	2

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อสภาพที่เป็นจริงของการมีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา โดยข้อมูลที่รวบรวมมีความถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน และมาจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เป็นอันดับที่ 1 ( $\bar{X} = 3.52$  S.D. = 1.13) อันดับที่ 2 คือมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ( $\bar{X} = 3.24$  S.D. = 1.36) อันดับที่ 3 คือมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ( $\bar{X} = 3.19$  S.D. = 1.31) และอันดับสุดท้าย คือมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดเตรียมเครื่องมือ วางแผน รวบรวมและบันทึกข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษาและชุมชน ข้อมูลด้านคุณภาพผู้เรียน ข้อมูลด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ และข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการต่าง ๆ จากทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษาเรียนการสอนด้วยวิธีการต่าง ๆ จากทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา ( $\bar{X} = 3.15$  S.D. = 1.28)

ครูมีความคิดเห็นต่อสภาพที่คาดหวังของการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เป็นอันดับที่ 1 ( $\bar{X} = 4.61$ , S.D. = 0.76) อันดับที่ 2 คือมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ( $\bar{X} = 4.59$ , S.D. = 0.76) อันดับที่ 3 คือมีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา โดยข้อมูลที่รวบรวมมีความถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน และมาจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ ( $\bar{X} = 4.58$ , S.D. = 0.74) และอันดับสุดท้าย คือมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดเตรียมเครื่องมือ วางแผน รวบรวมและบันทึกข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษาและชุมชน ข้อมูลด้านคุณภาพผู้เรียน ข้อมูลด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ และข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการต่าง ๆ จากทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษาเรียนการสอนด้วยวิธีการต่าง ๆ จากทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา ( $\bar{X} = 4.56$ , S.D. = 0.79)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ครูมีความต้องการจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดเตรียมเครื่องมือวางแผน รวบรวมและบันทึกข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษาและชุมชน ข้อมูลด้านคุณภาพผู้เรียน ข้อมูลด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ และข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการต่าง ๆ จากทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษาเรียนการสอนด้วยวิธีการต่าง ๆ จากทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา เป็นอันดับที่ 1 ( $PNI_{Modified}$ ) = 0.45 อันดับที่ 2 คือมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ( $PNI_{Modified}$ ) = 0.44 อันดับที่ 3 คือมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ( $PNI_{Modified}$ ) = 0.42 และอันดับสุดท้าย คือมีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา โดยข้อมูลที่รวบรวมมีความถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน และมาจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ ( $PNI_{Modified}$ ) = 0.30

**ตารางที่ 4.5** ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา

รายการ	สภาพที่เป็นจริง (D)		สภาพที่คาดหวัง (I)		ความต้องการ	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	PNI Modified	อันดับ
<b>การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา</b>						
9. มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การประเมินสภาพแวดล้อมภายใน โดยพิจารณาว่าปัจจัยใดเป็นจุดอ่อนและจุดแข็งของสถานศึกษา เพื่อนำมาพัฒนาหรือปรับปรุงสถานศึกษา	3.04	1.39	4.55	0.78	0.50	4
10. มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก โดยพิจารณาว่าปัจจัยใดคือโอกาสหรืออุปสรรคของสถานศึกษา	2.86	1.45	4.58	0.80	0.60	1
11. มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงานวิเคราะห์ข้อมูล สภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา เพื่อจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	3.00	1.39	4.55	0.81	0.52	2
12. มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานวิเคราะห์ข้อมูลสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา เพื่อจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	3.05	1.37	4.59	0.76	0.51	3

เอกสารนี้เป็นเอกสารทงสวนไวสาหรับการเขงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นุญดาเตหนาไปเซประเขชนดานการคา

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อสภาพที่เป็นจริงของการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานวิเคราะห์ข้อมูลสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา เพื่อจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เป็นอันดับที่ 1 ( $\bar{X} = 3.05$  S.D. = 1.37) อันดับที่ 2 คือมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นการประเมินสภาพแวดล้อมภายใน โดยพิจารณาว่าปัจจัยใดเป็นจุดอ่อนและจุดแข็งของสถานศึกษา เพื่อนำมาพัฒนาหรือปรับปรุงสถานศึกษา ( $\bar{X} = 3.04$  S.D. = 1.39) อันดับที่ 3 คือมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงานวิเคราะห์ข้อมูลสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา เพื่อจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ( $\bar{X} = 3.00$  S.D. = 1.39) และอันดับสุดท้าย คือมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นการประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก โดยพิจารณาว่าปัจจัยใดคือโอกาสหรืออุปสรรคของสถานศึกษา ( $\bar{X} = 2.86$  S.D. = 1.45)

ครูมีความคิดเห็นต่อสภาพที่คาดหวังของการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานวิเคราะห์ข้อมูลสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา เพื่อจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เป็นอันดับที่ 1 ( $\bar{X} = 4.59$ , S.D. = 0.76) อันดับที่ 2 คือมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นการประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก โดยพิจารณาว่าปัจจัยใดคือโอกาสหรืออุปสรรคของสถานศึกษา ( $\bar{X} = 4.58$ , S.D. = 0.80) และอันดับสุดท้าย คือ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นการประเมินสภาพแวดล้อมภายใน โดยพิจารณาว่าปัจจัยใดเป็นจุดอ่อนและจุดแข็งของสถานศึกษา เพื่อนำมาพัฒนาหรือปรับปรุงสถานศึกษา และมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงานวิเคราะห์ข้อมูลสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา เพื่อจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ( $\bar{X} = 4.55$ , S.D. = 0.78) ( $\bar{X} = 4.55$ , S.D. = 0.81)

ครูมีความต้องการจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นการประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก โดยพิจารณาว่าปัจจัยใดคือโอกาสหรืออุปสรรคของสถานศึกษา เป็นอันดับที่ 1 ( $PNI_{Modified} = 0.60$ ) อันดับที่ 2 คือมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงานวิเคราะห์ข้อมูลสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา เพื่อจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ( $PNI_{Modified} = 0.52$ ) อันดับที่ 3 คือมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานวิเคราะห์ข้อมูลสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา เพื่อจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ( $PNI_{Modified} = 0.51$ ) และอันดับสุดท้าย คือมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นการประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก โดยพิจารณาว่าปัจจัยใดคือโอกาสหรืออุปสรรคของสถานศึกษา ( $PNI_{Modified} = 0.50$ )

**ตารางที่ 4.6** ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 การมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

รายการ	สภาพที่เป็นจริง (D)		สภาพที่คาดหวัง (I)		ความต้องการ	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	PNI Modified	อันดับ
<b>การมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา</b>						
13. มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการ กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และ เป้าประสงค์ของสถานศึกษา โดยนำผล การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา และ ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมา กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และ เป้าประสงค์ของสถานศึกษา	2.93	1.38	4.57	0.77	0.56	1
14. มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และ ประเมินการดำเนินงานกำหนดทิศ ทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้ บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ	2.96	1.32	4.57	0.76	0.54	3
15. มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการ ดำเนินงานกำหนดทิศทางการจัด การศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุ เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ	2.98	1.35	4.62	0.71	0.55	2

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อสภาพที่เป็นจริงของการมีส่วนร่วมในการ วิเคราะห์ผลการดำเนินงานกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายได้อย่าง มีประสิทธิภาพ เป็นอันดับที่ 1 ( $\bar{X} = 2.98$  S.D. = 1.35) อันดับที่ 2 คือมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงานกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายได้อย่าง มีประสิทธิภาพ ( $\bar{X} = 2.96$  S.D. = 1.32) และอันดับสุดท้าย คือมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการ กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษา โดยนำผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ภายนอก สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา และความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมากำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษา ( $\bar{X} = 2.93$  S.D. = 1.38)

ครูมีความคิดเห็นต่อสภาพที่คาดหวังของการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน กำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นอันดับ ที่ 1 และอันดับสุดท้าย คือมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และ เป้าประสงค์ของสถานศึกษา โดยนำผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก สภาพแวดล้อมภายใน สถานศึกษา และความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์

ของสถานศึกษา ( $\bar{X} = 4.57$ , S.D. = 0.77) และมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้เผยแพร่ขึ้นต้นการค้น

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดำเนินงานกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ( $\bar{X} = 4.57, S.D. = 0.76$ )

ครูมีความต้องการจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษา โดยนำผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา และความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษา เป็นอันดับที่ 1 ( $PNI_{Modified} = 0.56$ ) อันดับที่ 2 คือมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ( $PNI_{Modified} = 0.55$ ) และอันดับสุดท้าย คือมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงานกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ( $PNI_{Modified} = 0.54$ )

**ตารางที่ 4.7** ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 การมีส่วนร่วมในการกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา

รายการ	สภาพที่เป็นจริง (D)		สภาพที่คาดหวัง (I)		ความต้องการ	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	PNI Modified	ลำดับ
<b>การมีส่วนร่วมในการกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา</b>						
16. มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม จุดแข็งและจุดอ่อนของสถานศึกษามาจัดทำเป็นกลยุทธ์ระดับต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา	2.89	1.38	4.56	0.82	0.58	1
17. มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงานกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	2.90	1.35	4.51	0.86	0.56	3
18. มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	2.89	1.31	4.54	0.86	0.57	2

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อสภาพที่เป็นจริงของการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงานกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เป็นอันดับที่ 1 ( $\bar{X} = 2.90 S.D. = 1.35$ ) และอันดับสุดท้าย คือมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม จุดแข็งและ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จุดอ่อนของสถานศึกษามาจัดทำเป็นกลยุทธ์ระดับต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ( $\bar{X} = 2.89$  S.D. = 1.38) และมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ( $\bar{X} = 2.89$  S.D. = 1.31)

ครูมีความคิดเห็นต่อสภาพที่คาดหวังของการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม จุดแข็งและจุดอ่อนของสถานศึกษามาจัดทำเป็นกลยุทธ์ระดับต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา เป็นอันดับที่ 1 ( $\bar{X} = 4.56$ , S.D. = 0.82) อันดับที่ 2 คือมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ( $\bar{X} = 4.54$ , S.D. = 0.56) และอันดับสุดท้าย คือมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงานกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ( $\bar{X} = 4.51$ , S.D. = 0.86)

ครูมีความต้องการจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม จุดแข็งและจุดอ่อนของสถานศึกษามาจัดทำเป็นกลยุทธ์ระดับต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา เป็นอันดับที่ 1 ( $PNI_{Modified} = 0.58$ ) อันดับที่ 2 คือมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ( $PNI_{Modified} = 0.57$ ) และอันดับสุดท้าย คือมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงานกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ( $PNI_{Modified} = 0.56$ )

**ตารางที่ 4.8** ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

รายการ	สภาพที่เป็นจริง (D)		สภาพที่คาดหวัง (I)		ความต้องการ	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	PNI Modified	อันดับ
<b>การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา</b>						
19. มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการนำกลยุทธ์มาจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี que แสดงรายละเอียดของ การดำเนินงานที่ชัดเจน ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องประสานกันทั้ง ทิศทางและเวลา	2.86	1.48	4.51	0.91	0.58	2
20. มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี โดยนำข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพทางการศึกษาที่พึงประสงค์ที่สถานศึกษายึดเป็นกรอบสำหรับเทียบเคียงส่งเสริม กำกับดูแล	3.11	1.33	4.53	0.92	0.46	4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านอื่น

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

รายการ	สภาพที่เป็นจริง (D)		สภาพที่คาดหวัง (I)		ความต้องการ	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	PNI Modified	อันดับ
ตรวจสอบ ประเมินผล และประกันคุณภาพการศึกษา						
21. มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	2.85	1.50	4.52	0.90	0.59	1
22. มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	2.92	1.54	4.54	0.87	0.56	3

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อสภาพที่เป็นจริงของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี โดยนำข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพทางการศึกษาที่พึงประสงค์ที่สถานศึกษายึดเป็นกรอบสำหรับเทียบเคียงส่งเสริม กำกับดูแล ตรวจสอบ ประเมินผล และประกันคุณภาพการศึกษา เป็นอันดับที่ 1 ( $\bar{X} = 3.11$  S.D. = 1.33) อันดับที่ 2 คือมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ( $\bar{X} = 2.92$  S.D. = 1.54) อันดับที่ 3 คือมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการนำกลยุทธ์มาจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่แสดงรายละเอียดของการดำเนินงานที่ชัดเจน ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกันทั้งทิศทางและเวลา ( $\bar{X} = 2.86$  S.D. = 1.48) และอันดับสุดท้าย คือมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ( $\bar{X} = 2.85$  S.D. = 1.50)

ครูมีความคิดเห็นต่อสภาพที่คาดหวังของการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เป็นอันดับที่ 1 ( $\bar{X} = 4.54$ , S.D. = 0.87) อันดับที่ 2 คือมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี โดยนำข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพทางการศึกษาที่พึงประสงค์ที่สถานศึกษายึดเป็นกรอบสำหรับเทียบเคียงส่งเสริม กำกับดูแล ตรวจสอบ ประเมินผล และประกันคุณภาพการศึกษา ( $\bar{X} = 4.53$ , S.D. = 0.92) อันดับที่ 3 คือมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ( $\bar{X} = 4.52$ , S.D. = 0.90) และอันดับสุดท้าย คือมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการนำกลยุทธ์มาจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่แสดงรายละเอียดของการดำเนินงานที่ชัดเจน ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกันทั้งทิศทางและเวลา ( $\bar{X} = 4.51$ , S.D. = 0.91)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ครูมีความต้องการจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงาน การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา เป็นอันดับที่ 1 ( $PNI_{Modified}$ ) = 0.59 อันดับที่ 2 คือมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการนำ กลยุทธ์มาจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่แสดงรายละเอียดของการดำเนินงานที่ชัดเจน ใช้เป็น แนวทางในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกันทั้งทิศทางและเวลา ( $PNI_{Modified}$ ) = 0.58 อันดับที่ 3 คือมี ส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่ง คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ( $PNI_{Modified}$ ) = 0.56 และอันดับสุดท้าย คือมีส่วน ร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี โดยนำข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพทางการ ศึกษาที่พึงประสงค์ที่สถานศึกษายึดเป็นกรอบสำหรับเทียบเคียงส่งเสริม กำกับดูแล ตรวจสอบ ประเมินผล และประกันคุณภาพการศึกษา ( $PNI_{Modified}$ ) = 0.46

#### 4.2 ผลการวิเคราะห์แนวทางการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เพื่อนำเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา คุณภาพการศึกษาสถานศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1 จำแนกตามประเด็นการสัมภาษณ์ และสถานภาพผู้ให้สัมภาษณ์ ดังนี้

##### 4.2.1 ผลการสรุปวิเคราะห์แนวทางการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษาสถานศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ของผู้บริหารสถานศึกษา

ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์แนวทางการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1 ของผู้บริหารสถานศึกษา

ด้านและข้อคำถาม	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
1. การมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 “สรรหาบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการจัดทำแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษามาให้ ความรู้กับบุคลากรและผู้มีส่วนข้อง”
1.1 จากผลการวิเคราะห์ความต้องการ จำเป็น ประเด็นเรื่อง “สถานศึกษามีการสร้าง ความรู้ความเข้าใจให้กับคณะทำงานเกี่ยวกับ การวางแผนการพัฒนาการศึกษา” มีความ ต้องการมาเป็นลำดับที่ 1 ท่านคิดว่า ควร ดำเนินการอย่างไรเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ให้กับคณะทำงานเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนา คุณภาพการศึกษา	ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 “ให้ผู้มีความรู้หรือคนที่มีประสบการณ์ในการ จัดทำแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเข้าร่วม ประชุมให้ความรู้ให้กับคณะทำงาน” ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 “ให้ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันกำหนด ตัวแทนในการจัดทำแผนการพัฒนาคุณภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ด้านและข้อความ	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
	<p>การศึกษา ซึ่งเป็นบุคคลทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4</p> <p>“จัดให้ผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดทำแผนการพัฒนาศึกษามาให้ความรู้แก่บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง และให้ครูกับคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกันวางแผนและกำหนดคณะทำงานจัดทำแผนการพัฒนาศึกษา”</p>
<p>2. การมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา</p> <p>2.1 จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ประเด็นเรื่อง “มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดเตรียมเครื่องมือ วางแผนรวบรวมและบันทึกข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา และชุมชน ข้อมูลด้านคุณภาพผู้เรียน ข้อมูลด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ และข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการต่าง ๆ จากทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา” มีความต้องการมาเป็นลำดับที่ 1 ท่านคิดว่า ควรดำเนินการอย่างไรเพื่อจัดเตรียมเครื่องมือวางแผน รวบรวมและบันทึกข้อมูลต่างๆ จากทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา</p>	<p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1</p> <p>“จัดทำข้อมูลสารสนเทศส่วนกลาง และให้คณะทำงานร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่าจะเก็บรวบรวมข้อมูลด้านใดบ้างเพื่อให้ครอบคลุมกับงานทุกด้านในสถานศึกษา”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2</p> <p>“จัดประชุมคณะทำงานวางแผนการรวบรวมข้อมูล ให้ครูและคณะทำงานแสดงความคิดเห็นการเลือกเครื่องมือมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลรวบรวมข้อมูลจากหัวหน้างาน หัวหน้าสายชั้น”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3</p> <p>“ให้หัวหน้ากลุ่มงานรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จัดเก็บเป็นระบบสารสนเทศของสถานศึกษา”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4</p> <p>“ให้บุคลากรและคณะทำงานทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษบันทึกข้อมูลลงในระบบสารสนเทศส่วนกลางของสถานศึกษา แล้วนำข้อมูลที่ได้มารวมกันแสดงความคิดเห็นจัดเป็นข้อมูลพื้นฐานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา”</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ด้านและข้อคำถาม	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
<p>3. การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา</p> <p>3.1 จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ประเด็นเรื่อง “มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นการประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก โดยพิจารณาว่าปัจจัยใดคือโอกาสหรืออุปสรรคของสถานศึกษา” มีความต้องการมาเป็นลำดับที่ 1 ท่านคิดว่า ควรดำเนินการอย่างไรเพื่อให้คณะทำงานมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก</p>	<p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 “จัดทำแบบสอบถามให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้ข้อมูล และให้หัวหน้างานรวบรวมข้อมูลมา ประเมินสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 “ให้คณะทำงานได้แสดงความคิดเห็นและเสนอข้อมูลในการประเมินสภาพแวดล้อม”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 “ให้บุคลากรและคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกันศึกษาวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 “ประชุมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแผนการพัฒนาศึกษา เพื่อรวบรวมความคิดเห็นที่ปัจจัยใดเป็นโอกาสหรืออุปสรรคของสถานศึกษา”</p>
<p>4. การมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา</p> <p>4.1 จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ประเด็นเรื่อง “มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษา โดยนำผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา และความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมา กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษา” มีความต้องการมาเป็นลำดับที่ 1 ท่านคิดว่า ควรดำเนินการอย่างไรเพื่อให้คณะทำงานมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษา</p>	<p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 “ให้หัวหน้างานและคณะทำงานนำผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมมาร่วมกันวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 “ประชุมสภาสถานศึกษาและคณะทำงาน เพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 “ให้บุคลากรแสดงความคิดเห็นในการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มา กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์”</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ด้านและข้อความ	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
	<p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4</p> <p>“ทำแบบสอบถามเกี่ยวกับการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษา หลังจากนั้นจัดประชุมคณะทำงานเพื่อนำข้อมูลจากแบบสอบถามมารวบรวมกันแสดงความคิดเห็นในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษา”</p>
<p>5. การมีส่วนร่วมในการกำหนดกรอบกลยุทธ์ พัฒนาการศึกษาศึกษาของสถานศึกษา</p> <p>5.1 จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ประเด็นเรื่อง “มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม จุดแข็งและจุดอ่อนของสถานศึกษามาจัดทำเป็นกลยุทธ์ระดับต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา” มีความต้องการมาเป็นลำดับที่ 1 ท่านคิดว่า ควรดำเนินการอย่างไรเพื่อให้คณะทำงานมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการนำข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมมาจัดทำเป็นกลยุทธ์ของสถานศึกษา</p>	<p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1</p> <p>“ให้คณะทำงานนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมมาจัดทำเป็นกลยุทธ์”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2</p> <p>“ประชุมหัวหน้างานเพื่อร่วมกันจัดทำกลยุทธ์ของสถานศึกษา”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3</p> <p>“ประชุมบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันแสดงความคิดเห็นการจัดทำกลยุทธ์”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4</p> <p>“จัดประชุมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาร่วมแสดงความคิดเห็นในการทำกลยุทธ์”</p>
<p>6. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา</p> <p>6.1 จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ประเด็นเรื่อง “มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา” มีความต้องการมาเป็นลำดับที่ 1 ท่านคิดว่า ควรดำเนินการอย่างไรเพื่อให้คณะทำงานส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา</p>	<p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1</p> <p>“ประชุมคณะทำงานเพื่อตรวจสอบและประเมินการทำงานของคณะจัดทำแผน”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2</p> <p>“จัดให้มีคณะกรรมการในการตรวจสอบ และประเมินการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3</p> <p>“รายงานการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา และให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการสำรวจความพึงพอใจและประเมินการดำเนินงานของคณะทำงาน”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4</p> <p>“ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาและบุคลากร เพื่อประเมินการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา”</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ใด ๆ ก็ตาม

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

#### 4.2.2 ผลการสรุปวิเคราะห์แนวทางการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษาสถานศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 1 ของครู

**ตารางที่ 4.10** ผลการสรุปข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษาสถานศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 ของครู

ด้านและข้อคำถาม	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
<p>1. การมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา</p> <p>1.1 จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ประเด็นเรื่อง “สถานศึกษามีการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับคณะกรรมการวางแผนการพัฒนาการศึกษา” มีความต้องการมาเป็นลำดับที่ 1 ท่านคิดว่า สถานศึกษา โดยผู้บริหารควรดำเนินการอย่างไรเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับคณะกรรมการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา</p>	<p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1</p> <p>“ให้ผู้บริหารประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา และครูให้ความรู้และสร้างเข้าใจกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2</p> <p>“อยากให้ครูเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นวางแผนการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3</p> <p>“ให้ผู้มีความรู้ในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเข้ามาให้ความรู้กับครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4</p> <p>“ผู้บริหารควรให้ผู้มีประสบการณ์ในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเข้ามาทำงานร่วมกับคณะกรรมการ และให้ครูมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นคัดเลือกคณะกรรมการเข้ามาทำงานจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา”</p>
<p>2. การมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา</p> <p>2.1 จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ประเด็นเรื่อง “มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดเตรียมเครื่องมือ วางแผนรวบรวมและบันทึกข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา และชุมชน ข้อมูลด้านคุณภาพผู้เรียน ข้อมูลด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ และข้อมูลเกี่ยวกับการ</p>	<p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1</p> <p>“ให้จัดประชุมหารือกันระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษาและครู เพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา และร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่าจะใช้เครื่องมืออะไรบ้างที่จะรวบรวมข้อมูลให้ได้ที่ครบถ้วนและครอบคลุมข้อมูลทุกด้าน”</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ด้านและข้อคำถาม	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
<p>จัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการต่าง ๆ จากทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา” มีความต้องการมาเป็นลำดับที่ 1 ท่านคิดว่า สถานศึกษา โดยผู้บริหารควรดำเนินการอย่างไรเพื่อจัดเตรียมเครื่องมือ วางแผน รวบรวมและบันทึกข้อมูลต่างๆ จากทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา</p>	<p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 “ผู้บริหารควรจัดให้มีระบบสารสนเทศในสถานศึกษาที่บุคลากรสามารถร่วมกันรวบรวมข้อมูล และสามารถนำข้อมูลมาใช้ได้อย่างรวดเร็ว”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 “ผู้บริหารควรจัดให้มีฐานข้อมูลส่วนกลางที่ครูและคณะทำงานสามารถรวบรวมข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับสถานศึกษาได้”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 “ให้ครูแสดงความคิดเห็นเสนอแนวทางการดำเนินงานจัดเตรียมเครื่องมือ การวางแผน และรวบรวมข้อมูล ผ่านแบบสอบถาม”</p>
<p>3. การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา</p> <p>3.1 จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ประเด็นเรื่อง “มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นการประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก โดยพิจารณาว่าปัจจัยใดคือโอกาสหรืออุปสรรคของสถานศึกษา” มีความต้องการมาเป็นลำดับที่ 1 ท่านคิดว่า สถานศึกษาโดยผู้บริหารควรดำเนินการอย่างไรเพื่อให้คณะทำงานมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก</p>	<p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 “จัดประชุมคณะทำงาน รวบรวมข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ร่วมกัน”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 “ประชุมคณะทำงาน โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 “จัดทำแบบสอบถามให้คณะทำงานและครูร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ร่วมกันอีกครั้ง”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 “ประชุมครูร่วมกับคณะทำงานทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์”</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ด้านและข้อคำถาม	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
<p>4. การมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา</p> <p>4.1 จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ประเด็นเรื่อง “มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษา โดยนำผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา และความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษา” มีความต้องการมาเป็นลำดับที่ 1 ท่านคิดว่า สถานศึกษาโดยผู้บริหารควรดำเนินการอย่างไรเพื่อให้คณะทำงานมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษาแสดงความคิดเห็นในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษา</p>	<p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 “ให้บุคลากรร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ โดยการประชุมลงความเห็น”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 “ประชุมครูและคณะทำงาน โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษา”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 “นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาประชุมวิเคราะห์ความต้องการของครูและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 “ประชุมครู คณะทำงาน และคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์”</p>
<p>5. การมีส่วนร่วมในการกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา</p> <p>5.1 จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ประเด็นเรื่อง “มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม จุดแข็งและจุดอ่อนของสถานศึกษามาจัดทำเป็นกลยุทธ์ระดับต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา” มีความต้องการมาเป็นลำดับที่ 1 ท่านคิดว่า สถานศึกษาโดยผู้บริหารควรดำเนินการอย่างไรเพื่อให้คณะทำงานมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการนำข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมมาจัดทำเป็นกลยุทธ์ของสถานศึกษา</p>	<p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 “ประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดกลยุทธ์ และช่วยกันวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนที่จะสามารถนำพาสถานศึกษาก้าวหน้าได้”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 “ประชุมคณะทำงานร่วมแสดงความคิดเห็นในการนำข้อมูลมาจัดทำกลยุทธ์”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 “จัดประชุมให้ทุกคนมีส่วนร่วมกำหนดจุดแข็งและจุดอ่อนของสถานศึกษา เพื่อนำมาทำเป็นกลยุทธ์”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 “ประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้มีส่วนร่วมในการกำหนดกลยุทธ์”</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

## ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ด้านและข้อความ	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
<p>6. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา</p> <p>6.1 จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ประเด็นเรื่อง “มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา” มีความต้องการมาเป็นลำดับที่ 1 ท่านคิดว่า สถานศึกษาโดยผู้บริหารควรดำเนินการอย่างไรเพื่อให้คณะทำงานมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา</p>	<p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1</p> <p>“ให้คณะครูและคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกันตรวจสอบและประเมินก่อนการนำไปใช้ โดยใช้แบบประเมิน เพื่อรับรองว่าแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา นำไปใช้ได้”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2</p> <p>“จัดทำแบบประเมินสำหรับครู เพื่อให้ครูประเมินการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3</p> <p>“จัดให้มีตัวแทนครูในการตรวจสอบและประเมินการดำเนินงาน”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4</p> <p>“ทำแบบประเมินให้ครูมีส่วนร่วมประเมินการดำเนินงาน”</p>

ตารางที่ 4.11 ผลการสรุปวิเคราะห์แนวทางการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1 ของคณะกรรมการสถานศึกษา

ด้านและข้อความ	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
<p>1. การมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา</p> <p>1.1 จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ประเด็นเรื่อง “สถานศึกษามีการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับคณะทำงานเกี่ยวกับการวางแผนการพัฒนาในภาพการศึกษา” มีความต้องการมาเป็นลำดับที่ 1 ท่านคิดว่า สถานศึกษา โดยผู้บริหารควรดำเนินการอย่างไรเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับคณะทำงานเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา</p>	<p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1</p> <p>“ทำหนังสือเชิญคณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามารับฟังเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2</p> <p>“ให้ความรู้คณะกรรมการสถานศึกษาในเรื่องแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3</p> <p>“ให้คณะกรรมการสถานศึกษามาประชุมร่วมกับคณะทำงาน ชี้แจงการทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และให้คณะกรรมการร่วมแสดงความคิดเห็นในการแต่งตั้งคณะทำงาน”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ด้านและข้อความ	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
	“ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครูให้ความรู้เกี่ยวกับการทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา”
<p>2. การมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา</p> <p>2.1 จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ประเด็นเรื่อง “มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดเตรียมเครื่องมือ วางแผนรวบรวมและบันทึกข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา และชุมชน ข้อมูลด้านคุณภาพผู้เรียน ข้อมูลด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ และข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการต่างๆ จากทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา” มีความต้องการมาเป็นลำดับที่ 1 ท่านคิดว่า สถานศึกษาโดยผู้บริหารควรดำเนินการอย่างไรเพื่อจัดเตรียมเครื่องมือ วางแผน รวบรวมและบันทึกข้อมูลต่างๆ จากทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา</p>	<p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1</p> <p>“ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาแสดงความคิดเห็นการวางแผนการดำเนินงานและให้ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการชุมชน”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2</p> <p>“ประชุมคณะทำงานในการจัดเตรียมเครื่องมือวางแผน และรวบรวมข้อมูล”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3</p> <p>“ให้คณะกรรมการสถานศึกษามาประชุมร่วมกับคณะทำงาน เพื่อร่วมกันวางแผนและรวบรวมข้อมูล”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4</p> <p>“ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ร่วมกันแสดงความคิดเห็นวางแผนการทำงานและรวบรวมข้อมูล”</p>
<p>3. การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา</p> <p>3.1 จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ประเด็นเรื่อง “มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นการประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก โดยพิจารณาว่าปัจจัยใดคือโอกาสหรืออุปสรรคของสถานศึกษา” มีความต้องการมาเป็นลำดับที่ 1 ท่านคิดว่า สถานศึกษาโดยผู้บริหารควรดำเนินการอย่างไรเพื่อให้คณะทำงานมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก</p>	<p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1</p> <p>“ประชุมร่วมกันประเมินสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2</p> <p>“ผู้บริหารสถานศึกษาจัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องการประเมินสภาพแวดล้อม”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3</p> <p>“คณะทำงานร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการประเมินปัจจัยที่เกิดขึ้นกับสถานศึกษา”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4</p> <p>“จัดทำแบบสอบถามให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้แสดงความคิดเห็น ในหัวข้อการประเมินสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา”</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

## ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ด้านและข้อคำถาม	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
<p>4. การมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา</p> <p>4.1 จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ประเด็นเรื่อง “มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษา โดยนำผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา และความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษา” มีความต้องการมาเป็นลำดับที่ 1 ท่านคิดว่า สถานศึกษาโดยผู้บริหารควรดำเนินการอย่างไรเพื่อให้คณะทำงานมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษา</p>	<p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 “ให้มีแบบสอบถามสำหรับคณะกรรมการสถานศึกษาในการนำข้อมูลมากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 “ผู้บริหารสถานศึกษาจัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 “ประชุมคณะทำงานจากการประเมินปัจจัยที่เกิดขึ้นกับสถานศึกษาแล้วนำมาวิเคราะห์ร่วมกัน เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 “จัดประชุมให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้แสดงความคิดเห็น ในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษา”</p>
<p>5. การมีส่วนร่วมในการกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา</p> <p>5.1 จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ประเด็นเรื่อง “มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม จุดแข็งและจุดอ่อนของสถานศึกษามาจัดทำเป็นกลยุทธ์ระดับต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา” มีความต้องการมาเป็นลำดับที่ 1 ท่านคิดว่าสถานศึกษาโดยผู้บริหารควรดำเนินการอย่างไรเพื่อให้คณะทำงานมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการนำข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมมาจัดทำเป็นกลยุทธ์ของสถานศึกษา</p>	<p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 “จัดประชุมสำหรับคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อแสดงความคิดเห็นในการกำหนดกลยุทธ์”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 “ผู้บริหารสถานศึกษาให้คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของสถานศึกษา”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 “ประชุมคณะทำงานวิเคราะห์สภาพแวดล้อมแล้วมาจัดทำเป็นกลยุทธ์ของสถานศึกษา”</p> <p>ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 “จัดประชุมให้คณะกรรมการสถานศึกษา ร่วมกันวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของสถานศึกษา แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็นเพื่อกำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษาให้เหมาะสมกับความต้องการของชุมชนและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา”</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ด้านและข้อคำถาม	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
6. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 “ให้คณะกรรมการเข้าร่วมประเมินการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา”
6.1 จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ประเด็นเรื่อง “มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา” มีความต้องการมาเป็นลำดับที่ 1 ท่านคิดว่า สถานศึกษาโดยผู้บริหารควรดำเนินการอย่างไรเพื่อให้คณะทำงานส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 “ประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องชี้แจงการดำเนินงาน และให้มีประเมินการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา” ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 “ให้สถานศึกษารายงานผลการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสถานศึกษาทราบ และให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมกำกับและติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้เสนอความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงาน” ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 “ทำแบบประเมินให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้ร่วมตรวจสอบและประเมินการดำเนินงาน”

#### 4.2.3 ผลการสังเคราะห์แนวทางการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ของครู

จากผลการสรุปวิเคราะห์แนวทางการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยนำมาใช้ในการแสดงผลสังเคราะห์แนวทางการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ดังนี้

##### 4.2.3.1 แนวทางการมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

สรรหาบุคคลที่มีความรู้ความสามารถหรือคนที่มีประสบการณ์มาให้ความรู้ในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดตัวแทนซึ่งเป็นบุคคลภายในและภายนอกสถานศึกษาเข้ามาทำงานจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และร่วมกันวางแผนการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

##### 4.2.3.2 แนวทางการมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จัดประชุมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันแสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของชุมชน คณะทำงานร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการดำเนินงานจัดเตรียมเครื่องมือ การวางแผน และรวบรวมข้อมูล จัดทำระบบสารสนเทศส่วนกลางเพื่อรวบรวมข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

#### 4.2.3.3 แนวทางการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา

จัดทำแบบสอบถามในหัวข้อการประเมินภาพแวดล้อมของสถานศึกษา มีการจัดประชุมร่วมกันศึกษาสภาพแวดล้อมและวิเคราะห์ว่าปัจจัยใดเป็นโอกาสหรืออุปสรรคของสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรและคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

#### 4.2.3.4 แนวทางการมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

จัดทำแบบสอบถามเกี่ยวกับการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตอบแบบสอบถาม และร่วมกันวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษา

#### 4.2.3.5 แนวทางการมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในการกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา

ประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของสถานศึกษามาร่วมกันแสดงความคิดเห็นเพื่อกำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษาให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

#### 4.2.3.6 แนวทางการมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

มีคณะกรรมการตรวจสอบ ประเมิน และรายงานการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการประเมินความพึงพอใจและประเมินการดำเนินงานของคณะทำงาน สถานศึกษารายงานผลการดำเนินงานและจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกำกับติดตามและเสนอความคิดเห็นในการปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

## บทที่ 5

# สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นของครูที่มีต่อการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 มีขั้นตอนการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

### 5.1 สรุปผลการวิจัย

#### 5.1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1
2. เพื่อเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

#### 5.1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

##### 5.1.2.1 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1,715 คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 324 คน ใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ผู้วิจัยใช้วิธีการคัดเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวนทั้งหมด 12 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 4 คน ครู 4 คน และคณะกรรมการสถานศึกษา 4 คน

##### 5.1.2.2 ตัวแปรที่ศึกษา

(1) ตัวแปรเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังของครูที่มีต่อการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ประกอบด้วย

(1.1) การแต่งตั้งคณะกรรมการ

(1.2) การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา

(1.3) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา

(1.4) การกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ประกอบด้วย

(1.5) การกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(1.6) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

(2) แนวทางการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

### 5.1.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

(1) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวัง และประเมินความต้องการจำเป็น เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่คาดหวังต่อการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามแบบเลือกตอบเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังของครูที่มีต่อการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 22 ข้อ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของสภาพที่เป็นจริงเท่ากับ 0.98 ค่าความเชื่อมั่นของสภาพที่คาดหวังเท่ากับ 0.97 และค่าความเชื่อมั่นของครูที่มีต่อการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาทั้งฉบับ เท่ากับ 0.99

(2) เครื่องมือเพื่อนำเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษา เป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) แยกเป็น 3 ฉบับ ได้แก่ ฉบับผู้บริหารสถานศึกษา ฉบับครู และฉบับคณะกรรมการสถานศึกษา ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 เป็นคำถามปลายเปิด เกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษา 6 ข้อคำถาม

### 5.1.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

(1) การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวัง และประเมินความต้องการจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาของครู ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึง เดือนมิถุนายน 2565 จำนวน 324 ฉบับ

(2) การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษา โดยใช้การสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก 12 คน

### 5.1.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์สภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวัง และประเมินความต้องการจำเป็น โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าความถี่ความต้องการจำเป็น Modified Priority Needs Index (PNI<sub>Modified</sub>) และวิเคราะห์แนวทางการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษา ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียงและจำแนกอย่างเป็นระบบ จากนั้นนำมาตีความหมายเชื่อมโยงความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

### 5.1.3 ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ที่ 16.36 แบบสอบถามรวมทั้งหมด 324 คน แบ่งเป็นเพศชายจำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 18.21 เพศหญิงจำนวน 265 คน คิดเป็นร้อยละ 81.79 ระดับการศึกษาปริญญาโทจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 6.79 ปริญญาตรี 5 ปีจำนวน 249 คน คิดเป็นร้อยละ 76.85 ปริญญาตรี 4 ปีจำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 16.36 ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 3.09 ครูจำนวน 241 คน คิดเป็นร้อยละ 74.38 ครูผู้ช่วยจำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 19.44 พนักงานราชการจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.85 และอื่น ๆ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.23 ประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปีจำนวน 265 คน คิดเป็นร้อยละ 81.79 ประสบการณ์ในการทำงาน 5 - 10 ปีจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 14.20 ประสบการณ์ในการทำงาน 11 - 15 ปีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.93 และประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 15 ปี ขึ้นไปจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 3.09 ขนาดโรงเรียนโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 17.28 โรงเรียนขนาดกลางจำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 61.73 และโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 20.99

2. ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 สรุปได้ดังนี้

ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 มีความต้องการจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมในการกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา เป็นอันดับที่ 1 ซึ่งมีความต้องการจำเป็น ( $PNI_{Modified}$ ) = 0.57 อันดับที่ 2 การมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางจัดการศึกษาของสถานศึกษา มีค่าความต้องการจำเป็น ( $PNI_{Modified}$ ) = 0.55 อันดับที่ 3 มีค่าความต้องการจำเป็นเท่ากันคือ การมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ( $PNI_{Modified}$ ) = 0.54 อันดับที่ 4 การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา มีค่าความต้องการจำเป็น ( $PNI_{Modified}$ ) = 0.53 และอันดับสุดท้าย การมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา มีค่าความต้องการจำเป็น ( $PNI_{Modified}$ ) = 0.40

3. ผลการเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 สรุปได้ดังนี้

3.1 แนวทางการมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

สรรหาบุคคลที่มีความรู้ความสามารถหรือคนที่มีประสบการณ์มาให้ความรู้ในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดตัวแทนซึ่งเป็นบุคคลภายในและภายนอกสถานศึกษาเข้ามาทำงานจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และร่วมกันวางแผนการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3.2 แนวทางการมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา

จัดประชุมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันแสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของชุมชน คณะทำงานร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการดำเนินงานจัดเตรียมเครื่องมือ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบให้สำนักงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่ในวงกว้าง ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วางแผน และรวบรวมข้อมูล จัดทำระบบสารสนเทศส่วนกลางเพื่อรวบรวมข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

3.3 แนวทางการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา

จัดทำแบบสอบถามในหัวข้อการประเมินภาพแวดล้อมของสถานศึกษา มีการจัดประชุมร่วมกันศึกษาสภาพแวดล้อมและวิเคราะห์ว่าปัจจัยใดเป็นโอกาสหรืออุปสรรคของสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรและคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

3.4 แนวทางการมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

จัดทำแบบสอบถามเกี่ยวกับการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตอบแบบสอบถาม และร่วมกันวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษา

3.5 แนวทางการมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในการกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา

ประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของสถานศึกษามาร่วมกันแสดงความคิดเห็นเพื่อกำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษาให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

3.6 แนวทางการมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ให้มีคณะกรรมการตรวจสอบ ประเมิน และรายงานการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการประเมินความพึงพอใจและประเมินการดำเนินงานของคณะทำงาน สถานศึกษารายงานผลการดำเนินงานและจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกำกับติดตามและเสนอความคิดเห็นในการปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

## 5.2 อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการประเมินความต้องการจำเป็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. จากการประเมินความต้องการจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา มีความต้องการจำเป็นเร่งด่วนเป็นอันดับที่ 1 เนื่องจากกลยุทธ์เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้สถานศึกษาขับเคลื่อนไปข้างหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายตามที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้ การกำหนดกลยุทธ์ที่มีความชัดเจนจะทำให้เห็นภาพรวมในสิ่งเดียวกัน และสามารถวางกลยุทธ์ในแต่ละส่วนงานออกมาได้สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับอูทิส ชาวเธียร์ (2549 : 159) ได้ถึงการกำหนดกลยุทธ์ว่า เป็นการกำหนดแนวทางเลือกดำเนินการพัฒนาที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ให้เกิดแนวเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทางเลือกการดำเนินการพัฒนาที่ปฏิบัติได้ สอดคล้องกับพิริยะ ผลพิรุฬห์ (2552 : 41) ได้ถึงการกำหนดกลยุทธ์ว่า ในการกำหนดกลยุทธ์ขององค์กรควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานว่ามีโอกาสมากน้อยเพียงใดในการทำงานร่วมกันของหน่วยงาน ความสามารถในการทำงานร่วมกันจะทำให้องค์กรมีความได้เปรียบ

2. จากการประเมินความต้องการจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มีความต้องการจำเป็นอันดับที่ 2 เนื่องจาก การกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาช่วยให้การดำเนินงานของสถานศึกษามีความชัดเจนในการดำเนินงานมากขึ้น โดยพิจารณาจากภารกิจของสถานศึกษา ผู้มีส่วนได้เสีย ผลจากการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้รับรู้ทิศทางในอนาคตของสถานศึกษา จะทำให้เกิดการประสานงาน และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับวิวัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์ (2548 : 28) ได้กล่าวถึงการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษาไว้ว่า เป็นการพิจารณาภารกิจขององค์กร ซึ่งเน้นเหตุผลในการมีองค์กรและเป้าประสงค์ขององค์กร ประโยชน์ที่ได้รับจากการมีองค์กร สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ (2563 : 27-32) ได้กล่าวถึงการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษาไว้ว่า ทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เป็นการกำหนดเป้าหมายที่สถานศึกษาต้องดำเนินการจัดการศึกษา เปรียบเสมือนเป็นผลลัพธ์ระดับสูงที่สถานศึกษาต้องการที่จะบรรลุ ซึ่งการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาเป็นกระบวนการที่บุคลากรทุกฝ่ายของสถานศึกษาร่วมกันตั้งปณิธานความมุ่งมั่น ตั้งมั่น พยายามที่จะพัฒนาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จ โดยร่วมกันระดมพลังปัญญา วิจัยญาณ แรงแบนดาลใจ และสร้างสรรค์สภาพที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา

3. จากการประเมินความต้องการจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีความต้องการจำเป็นอันดับที่ 3 เนื่องจากการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อให้เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง โดยการกำหนดบทบาทหน้าที่ให้สามารถจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา สร้างความรู้ความเข้าใจคณะทำงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับดำริ บุญชู (2545 : 57) ได้กล่าวถึงการแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาไว้ว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผน คณะกรรมการจัดทำแผนควรประกอบด้วยบุคลากรทั้งจากสถานศึกษา ชุมชนและผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้แทนระดับชั้นกลุ่มสาระ ผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษา และผู้แทนชุมชน ควรเป็นผู้มีทักษะอย่างดียิ่งในด้านการจัดการองค์กร เป็นที่นับถือของชุมชน เป็นที่ยอมรับ เป็นตัวแทนหลักของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา และแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เป็นแผนที่จัดทำเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายการปฏิบัติการขององค์กร โดยมีการตัดสินใจที่จำเป็นและการปฏิบัติการที่มีบุคลากรในระดับฝ่ายหรือส่วนงานใดๆ ในองค์กรเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ แผนปฏิบัติการจะใช้ระยะเวลาสั้น สอดคล้องกับจำรัส นองมาก (2544 : 53) ได้กล่าวถึงแผนปฏิบัติการไว้ว่า เป็นแผนการดำเนินงานในช่วง 1 ปี เพื่อพัฒนางานประจำให้บรรลุถึงระดับการปฏิบัติด้วยความพึงพอใจ บุคลากรใน

สถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผน และแผนปฏิบัติการจะต้องจัดทำให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์

4. จากการประเมินความต้องการจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา มีความต้องการจำเป็นเป็นอันดับที่ 4 เนื่องจากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา เป็นการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน เพื่อให้รู้สถานภาพของสถานศึกษาที่ชัดเจน และวิเคราะห์โอกาส-อุปสรรค การวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายนอกสถานศึกษา ทั้งสิ่งที่ได้เกิดขึ้นแล้วและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต รวมทั้งผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ที่มีต่อสถานศึกษา และจุดแข็ง จุดอ่อน และความสามารถด้านต่าง ๆ ที่สถานศึกษามีอยู่ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดกลยุทธ์และการดำเนินงานตามกลยุทธ์ของสถานศึกษาที่เหมาะสม สอดคล้องกับพชรวิทย์ จันทรศิริสิริ (2563 : 75) ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถานศึกษาไว้ว่า การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของสถานศึกษา เพื่อศึกษาแนวโน้มการพัฒนาให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษาและชุมชนท้องถิ่น โดยแนวโน้มและความเป็นไปได้ในการพัฒนาตามเงื่อนไขข้อจำกัดและองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษา

5. จากการประเมินความต้องการจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา มีความต้องการจำเป็นอันดับสุดท้าย เนื่องจากสถานศึกษามีการใช้ข้อมูลสารสนเทศเป็นปัจจัยหลักในการวางแผนร่วมกันระหว่างบุคลากรภายในและภายนอกสถานศึกษาที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยข้อมูลสารสนเทศได้มีการรวบรวมในขั้นตอนการวิเคราะห์สภาพภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยสถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูลในรูปแบบของคอมพิวเตอร์และระบบแฟ้มเอกสาร เพื่อให้ได้ข้อสรุปในการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของบุคลากรภายในและภายนอกสถานศึกษา สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2563 : 24) ได้กล่าวถึงการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษาไว้ว่า เป็นข้อมูลพื้นฐานและระบบสารสนเทศที่ต้องถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน ครอบคลุมงานทุกด้าน ทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านบริหารทั่วไป โดยใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอข้อมูลที่ถูกต้องเที่ยงตรงจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้

### 5.3 ข้อเสนอแนะ

#### 5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมในการกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา มีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในอันดับสุดท้าย ดังนั้นควรจัดให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในการกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีสภาพที่คาดหวังเป็นอันดับที่ 1 อยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นควรให้ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดตัวแทนและแสดงความคิดเห็นในการคัดเลือกคณะกรรมการเข้ามาทำงานจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3. ผลการวิจัย พบว่า ความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา มีความต้องการเป็นอันดับที่ 1 ดังนั้น ควรจัดให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมกันวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา โดยการจัดประชุมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันนำข้อมูลและความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมาวิเคราะห์และร่วมกันแสดงความคิดเห็นเพื่อกำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษาให้เหมาะสม

4. ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นการประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก โดยพิจารณาว่าปัจจัยใดคือโอกาสหรืออุปสรรคของสถานศึกษา เป็นประเด็นคำถามเดียวที่มีสภาพที่เป็นจริงในระดับปานกลาง มีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 ในการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา รวมถึงมีค่าความต้องการ (PNI<sub>Modified</sub>) สูงที่สุดจากทุกข้อคำถาม ดังนั้น ควรให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น เสนอข้อมูลและรวบรวมข้อมูลในการประเมินสภาพแวดล้อมว่าปัจจัยใดเป็นโอกาสหรืออุปสรรคของสถานศึกษา ร่วมกันศึกษาวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

### 5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมในการกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษามีความต้องการจำเป็นอยู่ในอันดับที่ 1 ดังนั้น ควรมีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบการจัดการสารสนเทศเกี่ยวกับของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาต่อยอดให้ตรงกับความต้องการได้

2. จากการวิจัย พบว่า สภาพที่เป็นจริงต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของครูภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่คาดหวังต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของครูภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้น ควรมีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาแบบมีส่วนร่วม

3. จากการวิจัย พบว่า ควรมีการศึกษารูปแบบการติดตามและประเมินผลความสำเร็จของแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

## บรรณานุกรม

- กฤษณะ ทัพบำรุง. 2558. “การศึกษาการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง.” **วารสารวิจัยและพัฒนาวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์**. 10 (3) : 371.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2546. **การคิดเชิงสร้างสรรค์**. กรุงเทพฯ : ชัดเชสมิเดีย.
- โกวิท พวงงาม. 2545. **การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน**. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.
- คมศร วงษ์รักษา. 2540. “การเปรียบเทียบคุณภาพและความสอดคล้องของเทคนิคการจัดเรียงลำดับความสำคัญที่อิงโมเดลความแตกต่างในการประเมินความต้องการจำเป็น.” **วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ดุสิตบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- จารุณี ไกรแก้ว. 2555. **การจัดทำแผนกลยุทธ์**. กรุงเทพฯ : สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ.
- จินตนา สุขจามันท์. 2549. **การศึกษาและการพัฒนาชุมชน**. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จำรัส นองมาก. 2544. **ปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ชันพรินทร์ตั้ง.
- เฉลียว บุรีภักดี. 2545. **ชุดวิชาการวิจัยชุมชน ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง**. นนทบุรี : เอส. อาร์. พรินท์ตั้ง แมสโปรดักส์.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร์. 2546. **ทฤษฎีการบริหารการศึกษา**. กาญจนบุรี : สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี
- ณัฐพล ชุมวรฐายี. 2545. **บันไดสู่การประกันคุณภาพการศึกษา**. กรุงเทพฯ : บุคพอยค.
- ณัฐภัสสร ชื่นสุขสมหวัง. 2557. “การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย.” **คณะครุศาสตร์ภาควิชาหลักสูตรและการสอนสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ปฐมวัย มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์.**
- दारุง อินนอก. 2552. “การประเมินความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมเพื่อการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะของข้าราชการครู สาขาช่างอุตสาหกรรมของสถานศึกษากลุ่มภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา.” **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารอาชีวและเทคนิคศึกษา ภาควิชาบริหารเทคนิคศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.**
- ดวงใจ กฤดากร. 2545. **การศึกษาความต้องการจำเป็นในการดำเนินการด้านประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา หลังการได้รับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.).** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

## บรรณานุกรม (ต่อ)

- คำริ บุญชู. 2545. **การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์
- ทิพย์รัตน์ เสมสันทัต. 2546. “ศึกษาปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน สังกัดสำนักงาน  
การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเขตพื้นที่นำร่องปฏิรูปการศึกษาชลบุรี.” วิทยานิพนธ์  
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย  
บูรพา.
- ทวีป ศิริรัศมี. 2544. **การวางแผนพัฒนาและประเมินโครงการ**. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุน  
สนับสนุนงานวิจัย.
- ทิพวรรณ ประเสริฐอำไพสกุล. 2544. “การเปรียบเทียบผลการประเมินความต้องการจำเป็นและการ  
ยอมรับในผลการประเมินของครูคณิตศาสตร์ระหว่างการประเมินความต้องการจำเป็นแบบ  
มีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและ  
ประเมินผลการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนาธิป พลอยขุนทด. 2561. “การประเมินความต้องการจำเป็นของครูที่มีต่อการสนับสนุนของ  
ผู้บริหารด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางพัฒนาการทางสมอง โรงเรียนสังกัดสำนักงาน  
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 5.” ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต  
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี, สถาบัน  
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ธีระพงษ์ แก้วหาญ. 2543. **กระบวนการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง**. ขอนแก่น : คลังนานาวิทยา.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. 2527. **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา**. กรุงเทพฯ :  
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุญจันทร์ สีสันต. 2557. **วิธีวิจัยทางการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : มีนเซอร์วิ  
ซ์พับลกาย.
- ปกรณ ปรียาก. 2558. **การวางแผนกลยุทธ์ : แนวคิดและแนวทางเชิงประยุกต์**. กรุงเทพฯ :  
เสมาธรรม.
- ปยมภรณ์ โชคอวยชัย. 2540. “การเปรียบเทียบผลการประเมินความต้องการจำเป็นระหว่าง  
วิธีการจัดเรียงลำดับความสำคัญที่ต่างกันโดยใช้เครื่องมือการประเมินความต้องการจำเป็น  
ที่มีการตอบสนองเดียว.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและ  
ประเมินผลการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ. 2563. **นโยบายและการวางแผนกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษายุคใหม่**.  
มหาสารคาม : อภิชาตการพิมพ์.
- พัทธ์รผจง วัฒนสินธุ์ และพสุ เตชะรินทร์. 2542. **การจัดการเชิงกลยุทธ์และนโยบายธุรกิจ**.  
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิริยะ ผลพิรุฬห์. 2552. **การวางแผนกลยุทธ์และการวิเคราะห์โครงการ**. กรุงเทพฯ : ไทยพัฒ  
นรายวันการพิมพ์.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

## บรรณานุกรม (ต่อ)

- แพรทอง นະวัน. 2558. “ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของแผนพัฒนาสถานศึกษา ปีงบประมาณ 2554 – 2558 ของโรงเรียนโสตศึกษาอนุสารสุนทร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ไพโรจน์ คชชา. 2540. **คู่มือการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร (MIS) ด้วย โปรแกรม ACCESS.** กรุงเทพฯ : ต้นอ้อแกรมมี.
- ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม และพรรณทิพย์ เพชรมาก. 2551. **การบริหารสังคม ศาสตร์แห่งศตวรรษ เพื่อสังคมไทยและสังคมโลก.** กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. 2553. **การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม : ประชาชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและราชการ.** กรุงเทพฯ : บুদ্ধพอยท์.
- ยุพดี เป้ามั่ง และ พงษ์ลิขิต เพชรผล. 2562. “ความต้องการจำเป็นของการนำแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษาสู่การปฏิบัติของโรงเรียนกึ่งเพชรตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของบุคลากร.” **วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา.** 14(2) : 1 - 13
- วรรณิศา พิมพร. 2561. “การประเมินความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการ ดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและ พัฒนาศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วันชาติ แก้วปาน. 2557. “ประเมินความต้องการจำเป็นของการปฏิบัติงานของนักจิตวิทยา อำเภอ ชุมพวงจังหวัดนครราชสีมา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา จิตวิทยาการศึกษาและการให้คำปรึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์. 2548. **การวางแผนกลยุทธ์ ศิลปะการกำหนดแผนองค์กรสู่ความเป็นเลิศ.** กรุงเทพฯ : อินโนกราฟฟิกส์.
- วีณา เทียงธรรม, สุนีย์ ละกะ ำปັນ, และอาภาพร เผ่าวัฒนา. 2555. **การพัฒนาศักยภาพชุมชน : แนวคิดและการประยุกต์ใช้.** กรุงเทพฯ : แดเน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น.
- ศราวุธ บัวผัน. 2555. “การพัฒนาแผนพัฒนาสถานศึกษาสู่การเป็นโรงเรียนในฝันของโรงเรียนเรือง วิทยพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41.” วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. 2542. **การบริหารเชิงกลยุทธ์ และกรณีศึกษา.** กรุงเทพฯ : Diamond In Business World
- ศิริรัตน์ ศรีสะอาด. 2542. **การศึกษาประเภทของบุคลิกภาพของสมาชิก และขนาดของกลุ่มที่ ส่งผลต่อการประเมินความต้องการจำเป็นโดยใช้เทคนิคกลุ่มสมมติ.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

## บรรณานุกรม (ต่อ)

- สมชาย วงศ์เกษม. 2549. “นโยบายและการวางแผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น.” เอกสารประกอบการสอน สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 5(5) : 3
- สมชัย วงษ์นายะ และ ทวนทอง เขาวงกิตพิงศ์. 2555. “การพัฒนากลยุทธ์การส่งเสริมการทำวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา.” 7(20) : 1
- สินี สุขุมารังสี. 2558. “การบริหารจัดการชั้นเรียนที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองคุณภาพในระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. 2563. **แผนพัฒนาการศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2563-2565.** ฉะเชิงเทรา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา. 2545. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545.** กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2563. **ความสำคัญของงานงบประมาณ** กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). 2563. **หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน.** กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2563. **แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา.** กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. 2554. **แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 เล่ม 1.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ชุมชุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สุชาดา จักรพิสุทธิ. 2547. “การศึกษาทางเลือกของชุมชน.” วารสารศึกษาศาสตร์. 6(20) : 35.
- สุนีย์ มัลลิกะมาลย์. 2545. **รัฐธรรมนูญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพิทักษ์รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุพรรณิชา เกาศรี และชูชีพ พุทประเสริฐ. 2560. “แผนดำเนินงานส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มตอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

## บรรณานุกรม (ต่อ)

- สุรัสวดี ราชกุลชัย. 2547. การวางแผนและการควบคุมทางการบริหาร. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุวิมล ว่องวานิช. 2558. การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวนิตย ชัยมุสิก. 2545. การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ระดับสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: บุคพอยท.
- เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. 2537. ปัญหาและแนวโน้มเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารสถานศึกษา. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- แสงระวี วงษกาไชย. 2557. “การประเมินความต้องการฝึกอบรมของบุคลากรต่อการใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการของการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย.” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (คอมพิวเตอร์). คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- อคิน รพีพัฒน์. 2547. การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนา. กรุงเทพฯ : ศูนย์การศึกษา นโยบายสาธารณสุข.
- อัญชลี โพธิ์ทอง. 2549. การวางแผนการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อุทิศ ขาวเขียว. 2549. การวางแผนกลยุทธ์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอี่ยมพร หลินเจริญ. 2555. “เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ.” วารสารการวัดผลการศึกษา. 1(17) : 35.
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. 1977. **Development participation : Concept and measure for project design implementation and evaluation.** New York : Cornell University.
- Davis and Newstrom. 1985. **Human Behavior at Work : Organizational Behavior.** United States : McGraw-Hill.
- Esen Sucuoglu and Gulumser Erdem. 2015. Effects of Sustainable Strategic Planning Applications in Primary Schools on the Effectiveness of Total Quality Management Practices. *Sustainability*. 13(9998) : 2-10
- Fides Okwukweka Chukwumah. 2015. Developing Quality Strategic Plan In Secondary Schools For Successful School Improvement. **Journal of Education and Practice**. 6(21)
- Gawie Schlebusch and Masese Mokhatle. 2016. Strategic Planning as a Management Tool for School Principals in Rural Schools in the Motheo District. **STRATEGIC PLANNING IN RURAL SCHOOLS**. 13(3) : 342

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

## บรรณานุกรม (ต่อ)

- Fides Okwukweka Chukwumah. 2015. Developing Quality Strategic Plan In Secondary Schools For Successful School Improvement. **Journal of Education and Practice**. 6(21)
- Gawie Schlebusch and Masese Mokhatle. 2016. Strategic Planning as a Management Tool for School Principals in Rural Schools in the Motheo District. **STRATEGIC PLANNING IN RURAL SCHOOLS**. 13(3) : 342
- Glickman, Gordon, Ross-Gordon. 2010. **The basic guide to supervision and instruction leadership**. The United States of America.
- Huntington, S. & Nelson, S. 1975. **No easy choice : political participation in developing countries**. New York : Harvard University Press.
- Kaufman, R. 1981. "A possible taxonomy of needs assessments." **Educational Technology**. 17(11) : 60 – 64.
- Witkin, B.R. and Altschuld, J.W. 1995. "Planning and Conducting Needs Assessment : A Practical Guide." Thousand Oaks. **New Delhi : Sage Publications**. pp. 302.
- World Bank. 1994. **World Development Report 1994 : Infrastructure for Development**. New York : Oxford University.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาคผนวก ก  
หนังสือราชการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ประกาศคณะกรรมการอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี  
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง  
เรื่อง ผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

คณะกรรมการอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ ขอประกาศรายชื่อหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ซึ่งได้รับอนุมัติเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2564 ให้ดำเนินการดังนี้

นางสาวฐิตาภรณ์ รุ่งรามา รหัสประจำตัว 62603057 ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การประเมินความต้องการจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 (Needs Assessment of Teachers Participation in Improvement Plan for the Education Quality of Schools under the Chachoengsao Primary Educational Service Area Office 1)" โดยมี อ.ดร.กัลยารัตน์ เมธีวีรวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.ดร.ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ทั้งนี้ ให้นักศึกษาค้นคว้าและเขียนวิทยานิพนธ์ โดยปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนดในระเบียบของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ประกาศ ณ วันที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๔

(ดร.ราตรี สิริพันธ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการ รักษาการแทน  
คณบดีคณะกรรมการอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี

๓๑ พ.ย. ๒๕๖๔ ๑๓:๕๕:๓๘ Non-PKI Server Sign-LN

Signature Code : QQA3A-EUAQA-AwAEI-AMwAy

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ที่ ฮว ๕๐๐๔/๕ ๒๕๖๐

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี  
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง  
๓ ซอยฉลองกรุง ๓ เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

๑๓ มกราคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอบัญชีเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและประเมินแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน

สิทธิ์สัมพัทธ์ แบลบสยสช

ด้วย นางสาวจิตาภรณ์ รุ่งราภา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การประเมินความต้องการจำเป็นต่ออาวมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของครูสังกัดสำนักงานเขตการศึกษาประถมศึกษา เขตเมืองระยอง ๑" โดยมี ดร.ไชยวัฒน์ ภูมิวิวัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และขอเสนอวิทยานิพนธ์ ดังกล่าวแก่โรงเรียนที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี พิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและประเมินแบบสอบถามวิจัยนี้เพื่อหาจุดต้องและเห็นประโยชน์แก่นักวิจัย ซึ่งผลกวดตรวจและประเมินของท่านจะส่งมอบให้แก่นักวิจัย ของ นางสาวจิตาภรณ์ รุ่งราภา มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหาว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านหรือไม่และขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่ง  
ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรงค์ ไทรินทร์)

ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน

คณบดี

win ๕๐ ๕๔ ๕๐๓๓ ๕๐๓๓๕๔ ๕๐๓๓๕๔ ๕๐๓๓๕๔ ๕๐๓๓๕๔ ๕๐๓๓๕๔ ๕๐๓๓๕๔ ๕๐๓๓๕๔  
Signature Code : DMBA-DQWFO-AzADU-KQvAw

งานบริหารวิชาการบัณฑิตศึกษา  
ส่วนสนับสนุนวิชาการ  
โทร ๐๒-๕๒๒๕-๔๐๐๐ ต่อ ๕๖๒๒  
โทรสาร ๐๒-๕๒๒๕-๔๘๓๖  
ติดต่อนักศึกษา โทร ๐๕๓-๔๗๕๔-๕๕๕๕

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ที่ อว ๗๐๐๔/๕ ๓๐๕๔

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี  
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง  
๑ ซอยฉลองกรุง ๑ เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

ด้วย นางสาวฐิตาภรณ์ รุ่งรามา นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การประเมินความต้องการจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต ๑” โดยมี ดร.กัลยารัตน์ เมธีวีรวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ เมื่อ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านให้ นางสาวฐิตาภรณ์ รุ่งรามา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ภายในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ให้กับนักศึกษาดังกล่าวและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วพงษ์ ไพรินทร์)  
ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน  
คณบดี

๐๒ พ.ค. ๒๕๖๕ ๑๕:๓๖:๓๖ Non-FPKI Server Sign-LN  
Signature Code : MgBGA-EUAMQ-AxADc-AOQA5

งานบริหารวิชาการบัณฑิตศึกษา  
ส่วนสนับสนุนวิชาการ  
โทร.๐๒-๓๒๔-๘๐๐๐ ต่อ ๓๖๔๒  
โทรสาร ๐๒-๓๒๔-๘๔๓๖  
ติดต่อนักศึกษา โทร ๐๘๓-๑๔๗-๕๕๔๕

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ที่ อว ๗๐๐๔/๕ ๕๖๒๗๓

คณะครูศาสตราจารย์สุทธสาทรธรรมและเทคโนโลยี  
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร  
ลาดกระบัง ๓ ซอยฉลองกรุง ๓ เขตลาดกระบัง  
กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ประกาศผลการพิจารณาให้โอนและเข้าโครงการมีหนังสือ  
๒. แบบฟอร์มฯ

ด้วย นางสาวสุทธาพร ใจธรรม นักศึกษาระดับปริญญาโท ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาสหวิทยาการศึกษาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ทำแจ้งว่าวิทยานิพนธ์ เรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นต่อการมีประกันสังคมการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาศาสตรบัณฑิตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจังหวัดนนทบุรี โดยมี ดร.กัญญารัตน์ มณีวีรวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.ดร.ปวีณาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ เป็นยศต วิทยานิพนธ์วิชาโทบริหาร และให้บัณฑิตวิทยาลัยและนักศึกษาศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

คณะครูศาสตราจารย์สุทธสาทรธรรมและเทคโนโลยี ขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวสุทธาพร ใจธรรม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบฟอร์มฯ ภายในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนขอต่อไปที่ทางโรงเรียนฯ เพื่อให้ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่ง  
ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรพงษ์ โพธิ์ทรัพย์)  
ผู้อำนวยการศูนย์วิชาการ ปฏิบัติการแทน  
คณบดี

ms R.R. ๒๕ ๖๖1 ๓๓๓๓๓๓ Ntn-FBI Server Sign-LN  
Signature Code : ๓๐๒๒๔-๐๐๐๐-๒๐๒๕๓๓๓๓

งานบริหารวิชาการบัณฑิตศึกษา  
ส่วนสนับสนุนวิชาการ  
โทร ๐๒-๓๒๖๔-๕๐๐๐ ต่อ ๓๒๖๒๒  
โทรสาร ๐๒-๓๒๖๔-๕๔๓๒  
ติดต่อนักศึกษา โทร ๐๒๓-๔๖๓๔-๕๕๐๕

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามการประเมินความต้องการจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพ  
การศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

**คำชี้แจง** โปรดตอบคำถามโดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน  และเติมข้อความลงในช่องว่างตามสภาพ  
ความเป็นจริง

1. เพศ

ชาย  หญิง

2. ระดับการศึกษา

ปริญญาเอก  
 ปริญญาโท  
 ปริญญาตรี 5 ปี  
 ปริญญาตรี 4 ปี

3. ตำแหน่ง

ผู้บริหารสถานศึกษา  
 ครู  
 ครูผู้ช่วย  
 พนักงานราชการ  
 อื่น ๆ (ระบุ).....

4. ประสบการณ์ในการทำงาน

ต่ำกว่า 5 ปี  
 5 – 10 ปี  
 11 – 15 ปี  
 มากกว่า 15 ปี ขึ้นไป

5. ขนาดโรงเรียนที่ท่านสังกัด

โรงเรียนขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียน 1 – 499 คน)  
 โรงเรียนขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 500 – 1,499 คน)  
 โรงเรียนขนาดใหญ่จนถึงใหญ่พิเศษ (จำนวนนักเรียน 1,500 คน ขึ้น  
ไป)

ไป)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังต่อการมีส่วนร่วมในการ  
วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา  
จะเขียงเทรา เขต 1

**คำชี้แจง** โปรดพิจารณาข้อความของแบบสอบถามแต่ละข้อแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน  ทั้งใน  
ของสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา  
ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน  
ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติที่เป็นจริงมากที่สุด/มีความคาดหวังมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติที่เป็นจริงมาก/มีความคาดหวังมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติที่เป็นจริงปานกลาง/มีความคาดหวังปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติที่เป็นจริงน้อย/มีความคาดหวังน้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติที่เป็นจริงน้อยที่สุด/มีความคาดหวังน้อยที่สุด

**สภาพที่เป็นจริงของครูที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา**  
 หมายถึง การรับรู้ เรื่องราว เหตุการณ์ ดำเนินงานจริงของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา การมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การมีส่วนร่วมในการกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

**สภาพที่คาดหวังของครูที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา**  
 หมายถึง การคาดการณ์หรือความต้องการของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา การมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การมีส่วนร่วมในการกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ที่	สภาพการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1	สภาพที่เป็นจริง					สภาพที่คาดหวัง				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1	<b>การมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา</b> มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อกำหนดตัวแทนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีทักษะด้านการจัดการสถานศึกษาทั้งจากภายในและภายนอกสถานศึกษา										
2	สถานศึกษามีการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับคณะกรรมการเกี่ยวกับการวางแผนการพัฒนาศึกษา										
3	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงานของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา										
4	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา										

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่	สภาพการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1	สภาพที่เป็นจริง					สภาพที่คาดหวัง				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
5	<b>การมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา</b> มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดเตรียมเครื่องมือ วางแผน รวบรวมและบันทึกข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษาและชุมชน ข้อมูลด้านคุณภาพผู้เรียน ข้อมูลด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ และข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการต่าง ๆ จากทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา										
6	มีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา โดยข้อมูลที่รวบรวมมีความถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน และมาจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้										
7	มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา										
8	มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา										

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่	สภาพการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1	สภาพที่เป็นจริง					สภาพที่คาดหวัง				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
9	<u>การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา</u> มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นการประเมินสภาพแวดล้อมภายใน โดยพิจารณาว่าปัจจัยใดเป็นจุดอ่อนและจุดแข็งของสถานศึกษา เพื่อนำมาพัฒนาหรือปรับปรุงสถานศึกษา										
10	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นการประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก โดยพิจารณาว่าปัจจัยใดคือโอกาสหรืออุปสรรคของสถานศึกษา										
11	มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงานวิเคราะห์ข้อมูลสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา เพื่อจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา										
12	มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานวิเคราะห์ข้อมูลสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา เพื่อจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา										

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่	สภาพการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเตรา เขต 1	สภาพที่เป็นจริง					สภาพที่คาดหวัง				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
13	<b><u>การมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา</u></b> มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษา โดยนำผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา และความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมา กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษา										
14	มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงานกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ										
15	มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ										
16	<b><u>การมีส่วนร่วมในการกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา</u></b> มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม จุดแข็งและจุดอ่อนของสถานศึกษามาจัดทำเป็นกลยุทธ์ระดับต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา										

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่	สภาพการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1	สภาพที่เป็นจริง					สภาพที่คาดหวัง					
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
17	มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงานกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา											
18	มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา											
19	<b><u>การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา</u></b> มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการนำกลยุทธ์มาจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่แสดงรายละเอียดของการดำเนินงานที่ชัดเจน ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องประสานกันทั้งทิศทางและเวลา											
20	มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี โดยนำข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพทางการศึกษาที่พึงประสงค์ที่สถานศึกษายึดเป็นกรอบสำหรับเทียบเคียงส่งเสริม กำกับดูแล ตรวจสอบ ประเมินผล และประกันคุณภาพการศึกษา											
21	มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา											
22	มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา											

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

**แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview Form)**  
**งานวิจัยเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพ**  
**การศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1**  
**สำหรับ ผู้บริหารสถานศึกษา**

.....

**คำชี้แจง**

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1
2. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ  
 ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์  
 ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1
3. ข้อมูลที่ได้รับจากการตอบแบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ ใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น ผลจากการสัมภาษณ์จะนำข้อมูลมาสังเคราะห์ในภาพรวม เพื่อนำเสนอข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 จึงไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ให้สัมภาษณ์แต่ประการใด

ขอขอบพระคุณอย่างสูงในความร่วมมือ

นางสาวฐิตาภัทร์ รุ่งรามา

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหาร  
การศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร  
ลาดกระบัง

โทร : 093-4745595

E-mail : 62603057@kmitl.ac.th

**ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป**

1. ชื่อ-นามสกุล ของผู้ให้สัมภาษณ์ .....
2. อายุ ..... ปี
3. อายุราชการ ..... ปี ..... เดือน

**ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เพื่อสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1**

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

## กล่าวนำ

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา สถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาของครูในด้านต่าง ๆ ตามประเด็นการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

### ขอบเขตประเด็นคำถาม

#### การมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1. จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ประเด็นเรื่อง “สถานศึกษามีการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับคณะกรรมการเกี่ยวกับการวางแผนการพัฒนาการศึกษา” มีความต้องการมาเป็นลำดับที่ 1 ท่านคิดว่า ควรดำเนินการอย่างไรเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับคณะกรรมการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

.....

.....

.....

#### การมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา

2. จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ประเด็นเรื่อง “มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดเตรียมเครื่องมือ วางแผน รวบรวมและบันทึกข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษาและชุมชน ข้อมูลด้านคุณภาพผู้เรียน ข้อมูลด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ และข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการต่าง ๆ จากทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา” มีความต้องการมาเป็นลำดับที่ 1 ท่านคิดว่า ควรดำเนินการอย่างไรเพื่อจัดเตรียมเครื่องมือ วางแผน รวบรวมและบันทึกข้อมูลต่าง ๆ จากทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา

.....

.....

.....

#### การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา

3. จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ประเด็นเรื่อง “มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นการประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก โดยพิจารณาว่าปัจจัยใดคือโอกาสหรืออุปสรรคของสถานศึกษา” มีความต้องการมาเป็นลำดับที่ 1 ท่านคิดว่า ควรดำเนินการอย่างไรเพื่อให้คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

4. จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ประเด็นเรื่อง “มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษา โดยนำผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา และความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษา” มีความต้องการมาเป็นลำดับที่ 1 ท่านคิดว่า ควรดำเนินการอย่างไรเพื่อให้คณะทำงานมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษา

.....

.....

.....

การมีส่วนร่วมในการกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา

5. จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ประเด็นเรื่อง “มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม จุดแข็งและจุดอ่อนของสถานศึกษามาจัดทำเป็นกลยุทธ์ระดับต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา” มีความต้องการมาเป็นลำดับที่ 1 ท่านคิดว่า ควรดำเนินการอย่างไรเพื่อให้คณะทำงานมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการนำข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมมาจัดทำเป็นกลยุทธ์ของสถานศึกษา

.....

.....

.....

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

6. จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ประเด็นเรื่อง “มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา” มีความต้องการมาเป็นลำดับที่ 1 ท่านคิดว่า ควรดำเนินการอย่างไรเพื่อให้คณะทำงานส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

.....

.....

.....

**แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview Form)**  
**งานวิจัยเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพ**  
**การศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1**  
**สำหรับ คณะกรรมการสถานศึกษา**

.....

**คำชี้แจง**

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อสัมภาษณ์ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีต่อข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

2. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

3. ข้อมูลที่ได้รับจากการตอบแบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ ใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น ผลจากการสัมภาษณ์จะนำข้อมูลมาสังเคราะห์ในภาพรวม เพื่อนำเสนอข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 จึงไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ให้สัมภาษณ์แต่ประการใด

ขอขอบพระคุณอย่างสูงในความร่วมมือ

นางสาวฐิตาภัทร์ รุ่งราม่า

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหาร  
การศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร

ลาดกระบัง

โทร : 093-4745595

E-mail : 62603057@kmitl.ac.th

**ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป**

1. ชื่อ-นามสกุล ของผู้ให้สัมภาษณ์ .....

2. อายุ ..... ปี

**ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เพื่อสัมภาษณ์ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีต่อข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1**

**กล่าวนำ**

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในฐานะที่ท่านเป็นคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษาสถานศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชิงเทรา เขต 1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาของครูในด้านต่าง ๆ ตามประเด็นการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

#### **ขอบเขตประเด็นคำถาม**

##### การมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1. จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ประเด็นเรื่อง “สถานศึกษามีการสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับคณะทำงานเกี่ยวกับการวางแผนการพัฒนาในภาพการศึกษา” มีความต้องการมา เป็นลำดับที่ 1 ท่านคิดว่า สถานศึกษาโดยผู้บริหารควรดำเนินการอย่างไรเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ให้กับคณะทำงานเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

.....

.....

.....

##### การมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของ สถานศึกษา

2. จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ประเด็นเรื่อง “มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นใน การจัดเตรียมเครื่องมือ วางแผน รวบรวมและบันทึกข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษาและชุมชน ข้อมูล ด้านคุณภาพผู้เรียน ข้อมูลด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ และข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียน การสอนด้วยวิธีการต่าง ๆ จากทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา” มีความต้องการมาเป็นลำดับที่ 1 ท่านคิดว่า สถานศึกษาโดยผู้บริหารควรดำเนินการอย่างไรเพื่อจัดเตรียมเครื่องมือ วางแผน รวบรวม และบันทึกข้อมูลต่างๆ จากทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา

.....

.....

.....

##### การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา

3. จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ประเด็นเรื่อง “มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นการประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก โดยพิจารณาว่าปัจจัยใดคือโอกาสหรืออุปสรรคของ สถานศึกษา” มีความต้องการมาเป็นลำดับที่ 1 ท่านคิดว่า สถานศึกษาโดยผู้บริหารควรดำเนินการ อย่างไม่ให้คณะทำงานมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก

.....

.....

.....

##### การมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

4. จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ประเด็นเรื่อง “มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นใน การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษา โดยนำผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภายนอก สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา และความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมากำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษา” มีความต้องการมาเป็นลำดับที่ 1 ท่านคิดว่า สถานศึกษาโดยผู้บริหารควรดำเนินการอย่างไรเพื่อให้คณะทำงานมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการ กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษา

.....

.....

.....

การมีส่วนร่วมในการกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา

5. จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ประเด็นเรื่อง “ มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ในการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม จุดแข็งและจุดอ่อนของสถานศึกษามาจัดทำเป็น กลยุทธ์ระดับต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา” มีความต้องการมาเป็นลำดับที่ 1 ท่าน คิดว่า สถานศึกษาโดยผู้บริหารควรดำเนินการอย่างไรเพื่อให้คณะทำงานมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ในการนำข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมมาจัดทำเป็นกลยุทธ์ของสถานศึกษา

.....

.....

.....

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

6. จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ประเด็นเรื่อง “มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และ ประเมินการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา” มีความต้องการมาเป็นลำดับที่ 1 ท่านคิดว่า สถานศึกษาโดย ผู้บริหารควรดำเนินการอย่างไรเพื่อให้คณะทำงานส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินการ ดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

.....

.....

.....

**แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview Form)**  
**งานวิจัยเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพ**  
**การศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1**  
**สำหรับ ครู**

.....

**คำชี้แจง**

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อสัมภาษณ์ความคิดเห็นของครูที่มีต่อข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

2. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

3. ข้อมูลที่ได้รับจากการตอบแบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ ใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น ผลจากการสัมภาษณ์จะนำข้อมูลมาสังเคราะห์ในภาพรวม เพื่อนำเสนอข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 จึงไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ให้สัมภาษณ์แต่ประการใด

ขอขอบพระคุณอย่างสูงในความร่วมมือ

นางสาวจิตาภัทร์ รุ่งรามา

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหาร

การศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร

ลาดกระบัง

โทร : 093-4745595

E-mail : [62603057@kmitl.ac.th](mailto:62603057@kmitl.ac.th)

**ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป**

1. ชื่อ-นามสกุล ของผู้ให้สัมภาษณ์ .....
2. อายุ ..... ปี
3. ประสบการณ์การทำงานในโรงเรียนปัจจุบัน ..... ปี ..... เดือน
4. อายุราชการ ..... ปี ..... เดือน
5. ตำแหน่งงานในปัจจุบัน .....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

**ตอนที่ 2** แบบสัมภาษณ์เพื่อสัมภาษณ์ความคิดเห็นของครูที่มีต่อข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

### กล่าวนำ

ในฐานะที่ท่านเป็นครูมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาของครูในด้านต่าง ๆ ตามประเด็นการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

### ขอบเขตประเด็นคำถาม

การมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1. จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ประเด็นเรื่อง “สถานศึกษามีการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับคณะกรรมการเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาการศึกษา” มีความต้องการมาเป็นลำดับที่ 1 ท่านคิดว่า สถานศึกษาโดยผู้บริหารควรดำเนินการอย่างไรเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับคณะกรรมการเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

.....  
 .....

การมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา

2. จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ประเด็นเรื่อง “มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดเตรียมเครื่องมือ วางแผน รวบรวมและบันทึกข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษาและชุมชน ข้อมูลด้านคุณภาพผู้เรียน ข้อมูลด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ และข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการต่าง ๆ จากทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา” มีความต้องการมาเป็นลำดับที่ 1 ท่านคิดว่า สถานศึกษาโดยผู้บริหารควรดำเนินการอย่างไรเพื่อจัดเตรียมเครื่องมือ วางแผน รวบรวมและบันทึกข้อมูลต่างๆ จากทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา

.....  
 .....

การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา

3. จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ประเด็นเรื่อง “มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นการประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก โดยพิจารณาว่าปัจจัยใดคือโอกาสหรืออุปสรรคของสถานศึกษา” มีความต้องการมาเป็นลำดับที่ 1 ท่านคิดว่า สถานศึกษาโดยผู้บริหารควรดำเนินการอย่างไรเพื่อให้คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

.....  
 .....  
 .....  
การมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

4. จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ประเด็นเรื่อง “มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษา โดยนำผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา และความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษา” มีความต้องการมาเป็นลำดับที่ 1 ท่านคิดว่าสถานศึกษาโดยผู้บริหารควรดำเนินการอย่างไรเพื่อให้คณะทำงานมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษา

.....  
 .....  
 .....

การมีส่วนร่วมในการกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา

5. จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ประเด็นเรื่อง “มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม จุดแข็งและจุดอ่อนของสถานศึกษามาจัดทำเป็นกลยุทธ์ระดับต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา” มีความต้องการมาเป็นลำดับที่ 1 ท่านคิดว่า สถานศึกษาโดยผู้บริหารควรดำเนินการอย่างไรเพื่อให้คณะทำงานมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการนำข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมมาจัดทำเป็นกลยุทธ์ของสถานศึกษา

.....  
 .....  
 .....

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

6. จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ประเด็นเรื่อง “มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา” มีความต้องการมาเป็นลำดับที่ 1 ท่านคิดว่า สถานศึกษาโดยผู้บริหารควรดำเนินการอย่างไรเพื่อให้คณะทำงานมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

.....  
 .....  
 .....



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ค.1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างเนื้อหาเกี่ยวกับแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
18	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
22	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

## ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวฐิตาภัทร์ รุ่งรามา
วัน-เดือน-ปี	28 ตุลาคม 2535
สถานที่เกิด	จังหวัดขอนแก่น
ที่อยู่ปัจจุบัน	888/41 หมู่บ้านอยู่สบาย ซอย 1 ตำบลคลองกิว อำเภอบ้านฝาง จังหวัดชลบุรี 20220
ประวัติการศึกษา	ปีการศึกษา 2559 สำเร็จการศึกษา ค.บ. 5 ปี วิชาวิทยาศาสตร์(วิทยาศาสตร์ทั่วไป) มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ปีการศึกษา 2565 สำเร็จการศึกษา ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต (ค.อ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ประวัติการทำงาน	ปี พ.ศ.2562 - ปัจจุบัน รับราชการตำแหน่งครู โรงเรียนวัดบางวัว(สายเสริมวิทย์)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้